

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**ÎN CENTRUL
PREOCUPĂRIILOR**

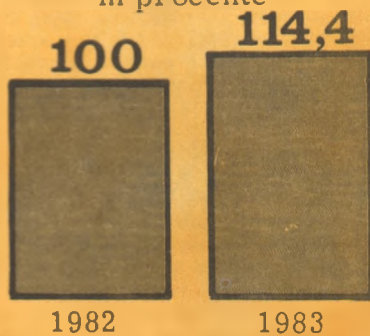
UNIVERSITATEA DE ECONOMIE ȘI ȘTIINȚE
BIBLIOTECĂ

**ÎNDEPLINIREA INTEGRALĂ
LA ÎNALT NIVEL CALITATIV
A SARCINILOR DE PLAN**

Coordonate ale dezvoltării economiei românești în 1983

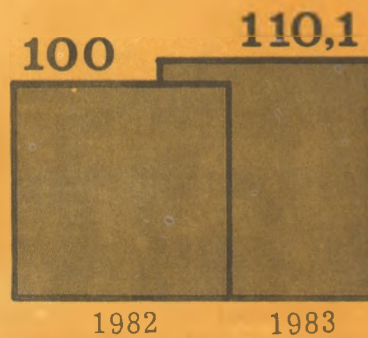
ENERGIE ELECTRICĂ
PRODUSĂ PE BAZĂ
DE CĂRBUNE

- în procente -

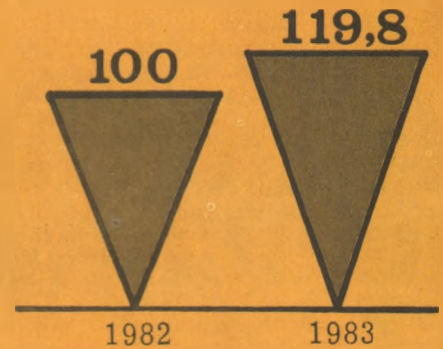
PRODUȚIA DE HUILĂ

- în procente -

PRODUȚIA DE LIGNIT
ȘI CĂRBUNE BRUN

- în procente -

ÎN ANUL 1983, ÎN
INDUSTRIA EXTRACTIVĂ
ȘI CEA A ENERGIEI
ELECTRICE S-AU
REALIZAT :

44,5 milioane tone cărbune net

11,6 milioane tone țiței

32,6 miliarde mc gaz metan
(inclusiv gaze libere)

70,2 miliarde kWh

REDUCEREA CHELTUIELILOR
DE PRODUCȚIE LA 1000 LEI
PRODUCȚIE MĂRFĂ ÎN
INDUSTRIA REPUBLICANĂ

- în procente -

PRODUCTIVITATEA MUNCII
PE O PERSOANĂ ÎN
INDUSTRIA REPUBLICANĂ

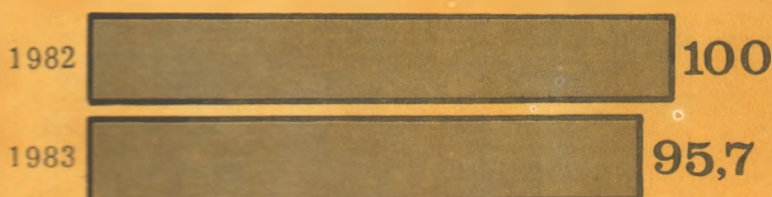
(calculată pe baza producției marfă)

- în procente -

REDUCEREA VOLUMULUI IMPORTULUI

- în procente -

● Volumul importului realizat în anul 1983 a fost de 130,4 miliarde lei, cu 42,9 miliarde lei mai mic decât volumul exportului

În spiritul orientărilor stabilite la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.

Îndeplinirea integrală, la înalt nivel calitativ, a sarcinilor de plan

ÎN zilele de 7—8 februarie a.c., la C.C. al P.C.R. a avut loc, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, o consfătuire de lucru consacrată analizării activității în industrie și investiții, asigurării măsurilor pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe acest an. În acest cadru, dialogul de lucru al secretarului general al partidului cu oamenii ai muncii, cu factori de răspundere din economie se înscrie în practica întâlnirilor, consultărilor permanente, nemijlocite ale conducerii partidului nostru, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu activul de partid și de stat, cu cadre de conducere, lucrători din toate domeniile de activitate pentru soluționarea celor mai importante probleme privind transpunerea în viață a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Au fost stabilite cu acest prilej cele mai potrivite căi și mijloace de acțiune pentru realizarea exemplară a prevederilor planului național unic de dezvoltare economică și socială a țării, transpunerea neabătută în viață a hotărârilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru a întâmpina cu succese deosebite în muncă, în toate domeniile, cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R.

Cuvântarea secretarului general al partidului rostită în cadrul consfătuirii — analiză exigentă, profundă și realistă a debutului activității economice din acest an, amplu și mobilizator program de lucru pentru îndeplinirea integrală a planului pe 1984 — evidențiază temeinic argumentat faptul că rezultatele bune obținute în ansamblu în dezvoltarea social-economică a țării în anul trecut constituie o bază mai bună pentru desfășurarea activității în acest an, că, în prezent, dispunem de toate condițiile, de tot ceea ce este necesar pentru realizarea exemplară a sarcinilor pe 1984. A apărut cu claritate în evidență, și de această dată, rolul determinant, hotărâtor al secretarului general al partidului, în orientarea și conducerea procesului complex de dezvoltare și perfecționare a activității economice în vederea ridicării nivelului de prosperitate și bunăstare a celor ce muncesc, a înfloririi patriei socialiste.

Așa cum se subliniază în cuvântare, în primul rând „realizarea producției fizice, la toți indicatorii, este o cerință obligatorie pentru buna desfășurare a activității de producție, pentru realizarea generală a planului”. Important de reținut este faptul că, dacă până acum, uneori, în unele întreprinderi și centrale se aprecia pozitiv depășirea globală a producției chiar dacă mai rămăneau unele poziții din planul fizic nerealizate, secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, evidențiază că, în prezent, în toate unitățile trebuie să se înțeleagă că nu de orice fel de depășire a planului fizic are nevoie economia națională, că nu orice realizare peste plan este eficientă ci ea poate avea, dacă nu este necesară, efecte contrarii. Depășirea planului se poate face nelimitat numai la sursele primare de energie, la materii prime și materiale; nici o întreprindere nu trebuie să producă mai puțin, dar nici mai mult decât este prevăzut în plan pentru consumul intern.

Eforturile tuturor factorilor implicați se cer concentrate și spre asigurarea completă a bazei materiale a planului pe 1984. În cuvântare se apreciază că în această privință am intrat în cel de-al patrulea an al cincinalului cu o situație mai bună; rămâne însă în continuare ca o prioritate sporirea preocupărilor pentru asigurarea surselor primare de energie, realizarea producției de petrol, a producției de cărbune, a altor surse de energie și combustibili, a tuturor materiilor prime și materialelor necesare. Alături de depășirea nelimitată a acestor sarcini, o contribuție sporită sînt chemate să aducă la acest capitol măsurile de reducere în continuare a consumurilor, încadrarea strictă în norme, recuperarea, recondiționarea și refolosirea materialelor, subsansamblelor și pieselor. Pentru asigurarea unei bune aprovizionări tehnico-materiale devine esențială, pe baza recuperării, refolosirii și recondiționării, asigurarea a pînă la și peste 50% din necesarul de materii prime al producției de oțel, cupru, zinc, nichel ș.a., și reducerea, pe această bază, a importului la astfel de materii prime. La nivelul unor exigențe superioare va trebui să se ridice în acest context și

cooperarea interuzinală în producție. Pentru că asamblarea și livrarea la vreme a produselor complexe pe care le produce economia românească necesită realizarea unei cooperări de înaltă responsabilitate între întreprinderile din aceeași centrală, între centrale sau ministere diferite pentru fabricarea și asigurarea la vreme a tuturor subsansamblelor componente necesare.

În acest cadru, o problemă prioritară pentru toate sectoarele de activitate o constituie realizarea exemplară a sarcinilor la export, recuperarea grabnică a restanțelor, acolo unde ele s-au manifestat în prima lună a acestui an. Așa cum sublinia secretarul general al partidului: „pentru România, a asigura exportul necesar înseamnă a ne crea condițiile să importăm materiile prime și alte produse de care avem nevoie. Fără un export corespunzător nu putem desfășura o activitate de producție ritmică”. Practic, dispunem de toate condițiile pentru fabricarea de produse de înalt nivel calitativ și competitive pe piețele externe; iată de ce nu mai pot fi admise nici un fel de justificări pentru nerealizarea planului la export, iată de ce producerea și livrarea ritmică și de nivel calitativ corespunzător a produselor destinate partenerilor externi reprezintă o sarcină și o îndatorire de maximă responsabilitate în toate unitățile. În acest context se impune, totodată, întărirea cooperării în producție, în primul rînd cu țări socialiste, dar și cu alte state, firme și companii, pe bază de acorduri de lungă durată.

Pentru îndeplinirea acestor sarcini, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat importanța pe care o are, în fiecare întreprindere, adoptarea de măsuri cu privire la buna funcționare a capacităților de producție, punerea la termen în funcțiune a noilor obiective de investiții și realizarea parametrilor proiectați în perioada de timp prevăzută. Nu trebuie uitat că la stabilirea prevederilor planului național unic a fost luat în calcul un grad înalt de utilizare a capacităților de producție în unitățile existente, că la echilibrarea balanțelor materiale pe economie, la capitolul „resurse”; a fost luată în considerare și producția ce trebuie realizată prin punerea la termen în funcțiune a noilor capacități. Apare cu claritate în evidență că se cer luate grabnic măsuri pentru a asigura funcționarea utilajelor tehnologice la parametrii proiectați — în special în chimie și metalurgie —, pentru buna întreținere și reparare a mașinilor, pentru realizarea capacităților planificate în toate sectoarele.

Toate măsurile adoptate sînt orientate către sporirea rentabilității și eficienței întregii producții, singura sursă de sporire a venitului național, a nivelului de trai, a progresului și înfloririi țării. Așa cum se precizează în cuvântare, o „problemă căreia trebuie să-i acordăm o atenție mai mare este aceea a eficienței și rentabilității întregii activități economice. Ea decurge, de altfel, din tot ceea ce am spus pînă acum, din măsurile luate ca să reducem consumurile, să crească productivitatea, să ridicăm calitatea și nivelul tehnic ale producției”. Practic, în toate întreprinderile se poate spune că mai există încă rezerve de sporire a productivității, de ridicare mai accentuată a nivelului tehnic-calitativ al produselor, de reducere a consumurilor materiale și de valorificare superioară a materiilor prime; important este ca, pe baza programelor speciale elaborate în toate aceste domenii, să se treacă cu fermitate la atragerea și valorificarea lor în circuitul economic.

Pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor complexe din acest an, devine imperios necesar, așa după cum se subliniază în cuvântare, ca toate consiliile de conducere ale unităților, ale centralelor să-și îndeplinească mai activ, în bune condiții, drepiturile largi și răspunderile pe care le au, să acționeze cu consecvență pentru funcționarea cu o eficiență sporită a mecanismului economico-financiar, întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiuunii în toate unitățile. Esențial este acum ca în întreaga economie, toți oamenii muncii, toți comuniștii, întregul popor să-și unească eforturile pentru transpunerea neabătută în viață a acestor sarcini și orientări de importanță majoră pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor din planul de dezvoltare economico-socială pe acest an, treaptă esențială în procesul de înscriere accelerată a țării pe coordonatele progresului și bunăstării.

B. PĂDURE

„Este necesar să acționăm cu toată hotărârea pentru aplicarea măsurilor luate în 1983 privind perfecționarea mecanismului economic, a aplicării mai ferme a principiilor socialiste de retribuție, a acordului global. Să acționăm pentru ca autoconducerea și autogestiunea muncitorească să devină o realitate practică în toate sectoarele, în toate unitățile.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Sporirea rolului sistemului financiar-bancar în funcționarea eficientă a mecanismului economic

Petre GIGEA
ministru finanțelor

POLITICA clarvăzătoare și înțeleaptă a Partidului Comunist Român, concepția revoluționară, științifică și novatoare a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, munca plină de abnegație a întregului nostru popor pentru înfăptuirea neabătută a hotărârilor celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. pentru a întâmpina cu succese deosebite în toate domeniile cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cel de-al XIII-lea Congres al partidului, au determinat dezvoltarea puternică a forțelor de producție, sporirea venitului național și a avuției socialiste a patriei, ridicarea nivelului de trai, înscrierea accentuată a țării pe coordonatele progresului și bunăstării.

Așa cum rezultă din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe 1983, în cel de-al treilea an al actualului cincinal, eforturile depuse de oamenii muncii din întreprinderi, centrale, de toate organele de conducere economică pentru soluționarea problemelor și înlăturarea neajunsurilor, determinate îndeosebi de condițiile economice grele internaționale, s-au materializat în realizări însemnate în toate domeniile de activitate. Ele creează o bază mai bună pentru desfășurarea activității în acest an, când avem de înfăptuit un amplu și mobilizator program de acțiune, temeinic fundamentat, ale cărui obiective majore înscrise în Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României, în Planul financiar centralizat și Bugetul de stat pe anul 1984 sînt orientate către sporirea rentabilității, a eficienței întregii activități economice, singura sursă de creștere a venitului național, a nivelului de trai, a progresului multilateral al țării.

Ca o nouă și elocventă manifestare a griji deosebite a partidului nostru, a secretarului său general pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare realizării neabătute a prevederilor planului pe acest an, în cadrul recentei Consfățiri de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată analizării activității în industrie și investiții, convocată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost jalonate direcțiile clare de acțiune pentru înfăptuirea exemplară, cu o eficiență sporită, a obiectivelor dezvoltării social-economice a țării în 1984, aplicarea fermă a măsurilor privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, instaurarea autoconducerii muncitorești și autogestiunii ca o realitate practică în toate unitățile. Așa cum sublinia cu acest prilej secretarul general al partidului, în economie sînt create toate condițiile pentru obținerea în acest an a unor rezultate superioare pe linia sporirii rentabilității și eficienței întregii activități productive, sarcină majoră către care sînt concentrate toate măsurile luate pe linia reducerii consumurilor, creșterii productivității, ridicării calității și nivelului tehnico al produselor, stăvilirii risipei în toate sectoarele de activitate.

Prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială, ale planului financiar centralizat și bugetului de stat ilustrează linia continuu ascendentă a procesului de dezvoltare economico-socială a patriei, politica consecventă a partidului

comunist și statului nostru de înflorire multilaterală a României socialiste, afirmarea ei tot mai puternică ca țară în plin proces de dezvoltare și modernizare.

Întărirea autoconducerii muncitorești, a autogestiunii în toate unitățile

INTOCMITE în deplină concordanță cu planul național unic de dezvoltare economico-socială, planul financiar centralizat și bugetul de stat pe acest an — care au ca bază trainică puternicul potențial material, tehnic și uman de care dispune economia — asigură în continuare resursele necesare întregii dezvoltări economico-sociale a țării. Ele reflectă preocupările partidului nostru, ale secretarului său general, pentru sporirea continuă a eficienței economice, a rentabilității fiecărei unități economice, reducerea mai substanțială a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale, creșterea mai accentuată a productivității muncii, aplicarea unui regim sever de economii în toate domeniile de activitate, consolidarea echilibrului financiar, monetar și valutar.

O orientare de bază a planului pe acest an o constituie creșterea susținută a exportului și stabilirea la strictul necesar a importurilor, volumul comerțului exterior urmînd să crească cu 13,8% față de anul 1983. Ca urmare, în vederea creșterii eficienței activității de comerț exterior este necesar ca întreprinderile, centralele și ministerele să asigure realizarea cu prioritate a fondului de marfă prevăzut la export în structura sortimentală și de o tot mai bună calitate solicitată de beneficiarii externi și, împreună cu ele, organele financiar-bancare să urmărească îndeplinirea fermă a obligațiilor de export și sporirea continuă a aportului valutar al produselor, precum și folosirea cu maximum de eficiență a fondurilor valutare alocate prin plan pentru import.

La dimensionarea atît a veniturilor cît și a cheltuielilor bugetului de stat, de 308,9 miliarde lei, s-a avut în vedere, totodată, aplicarea fermă în acest an a prevederilor programelor speciale, de largă perspectivă, privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, precum și măsurile ce trebuie luate în domeniul creșterii productivității muncii, perfecționării organizării și normării muncii, sporirii rolului beneficiului în procesul de autofinanțare a unităților.

În vederea îndeplinirii exemplare a acestor sarcini majore și funcționării cu eficiență sporită a mecanismului economico-financiar se impune să se acționeze cu fermitate pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii în toate unitățile, pentru ca — așa cum cerea secretarul general al partidului — să se asigure condițiile necesare lichidării lipsurilor și realizării cu succes a prevederilor planului, astfel încît consiliile de conducere ale unităților, ale centralelor să-și îndeplinească în bune condiții drepturile largi și răspunderile pe care le au. Totodată, una din cerințele esențiale pentru realizarea sarcinilor de plan o constituie puternica afirmare a spiritului de gospodărire chibzuită a mijloacelor materiale și bănești, a simțului de răspundere față de modul în care acestea sînt consumate în procesul producției materiale.

Anul 1984 trebuie să constituie un punct de cotitură în perfecționarea activității în toate sectoarele, în realizarea noului calității a muncii și a vieții. Pentru aceasta se impune o bună cunoaștere și înțelegere de către fiecare colectiv de muncă, de către fiecare om al muncii, a sarcinilor de plan care îi revin, a obiectivelor programelor speciale, a prevederilor bugetului de stat. În acest scop, în ansamblul măsurilor de perfecționare în continuare a mecanismului economico-financiar s-a introdus obligativitatea întocmirii bugetelor de venituri și cheltuieli la nivelul fabricilor, secțiilor, șantierelor, fermelor și al altor subunități care cuprind sarcinile proprii, fizice și valorice de producție, precum și normele, normativele și limitele de cheltuieli. S-a adoptat astfel un instrument unitar de defalcare și urmărire a indicatorilor economici și financiari și la aceste niveluri, permițând organelor de decizie să aplice ferm principiile autoconducerii muncitorești și autogestunii, să stabilească eforturile și efectele activității colectivelor de oameni ai muncii în procesul de realizare a planului și de ridicare pe o treaptă superioară a eficienței economice. Esențial este acum ca în fiecare unitate economică organele de conducere colectivă să examineze temeinic și permanent modul de realizare a indicatorilor economici și financiari pe fiecare verigă în parte și să stabilească măsuri pentru îndeplinirea prevederilor din bugetele de venituri și cheltuieli. Pentru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, „bugetele de venituri și cheltuieli nu sînt ceva formal, ci un mijloc prin care conducerea fiecărei întreprinderi, adunarea generală a oamenilor muncii pot acționa pentru a obține maximum de eficiență economică, o reducere substanțială a cheltuielilor materiale și de producție, creșterea substanțială a producției nete, a beneficiilor, a rentabilității în general”.

În vederea creșterii eficienței în funcționarea mecanismului economic, a îndeplinirii măsurilor cu privire la perfecționarea metodologiei de planificare, evidentă și urmărire a costurilor de producție, precum și la fundamentarea programelor de reducere a costurilor pe baza analizei critice a tuturor categoriilor de cheltuieli, au fost elaborate și se aplică reguli precise pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale. Aceste reguli au menirea de a contribui la cunoașterea aprofundată a posibilităților de reducere continuă a costurilor de producție și în special a celor materiale, la întărirea ordinii și disciplinei în domeniul efectuării oricărei categorii de cheltuieli. De altfel, aplicarea unui regim sever de economie a fost avută în vedere la dimensionarea cheltuielilor bugetului de stat pentru finanțarea economiei naționale, în sumă de 154 miliarde lei, eliminându-se cheltuielile neoportune, neeficiente.

Pondere ridicată pe care o dețin fondurile pentru finanțarea investițiilor în totalul acestor cheltuieli și care, împreună cu resursele proprii ale unităților socialiste, asigură finanțarea programului de investiții pe anul 1984, implică răspunderi deosebite, la toate nivelurile, pentru terminarea în primul rînd a investițiilor productive, scurtarea termenelor de execuție, reducerea volumului de imobilizări în investiții neterminate și în stocuri de utilaje pe șantiere, utilizarea cu eficiență maximă a fondurilor alocate.

Este evident că efectuarea cheltuielilor pentru finanțarea economiei naționale, pentru toate destinațiile prevăzute în bugetul de stat, nu este posibilă decît în măsura în care se realizează ritmic și în întregime veniturile statului. Faptul că veniturile prevăzute pentru anul 1984 provin, în măsura covârșitoare — 98,6% din total —, de la unitățile socialiste, atestă, pe de o parte, forța și trîncinicia economiei noastre socialiste, iar pe de altă parte, răspunderile deosebite ce revin unităților economice, centralelor, ministerelor și organelor centrale de sinteză pentru realizarea acestor venituri, în primul rînd prin îndeplinirea exemplară a prevederilor la producția fizică, reducerea costurilor, satisfacerea ireproșabilă a obligațiilor asumate prin contracte pentru livrarea produselor pe piața internă și la export.

Totodată, trebuie avut în vedere că prin creșterea gradului de autofinanțare a întreprinderilor și ca urmare a măsurilor adoptate privind sporirea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, pentru constituirea fondurilor proprii ale unităților economice, în acest an au fost prevăzute sume mai mari față de anul 1983, ceea ce necesită măsuri hotărîte, îndeplinite zi de zi, pentru asigurarea bunului mers al activității, în strictă conformitate cu prevederile planului și bugetului de stat.

O calitate nouă, superioară, în activitatea financiar-contabilă

SARCINILE COMPLEXE cuprinse în planul național unic de dezvoltare economico-socială, în planul financiar centralizat și bugetul de stat pe anul 1984, implică perfecționarea activității

în toate sectoarele, o mare concentrare de forțe pentru îndeplinirea lor exemplară, în spiritul înaltelor exigențe formulate de secretarul general al partidului. În această antrenare de forțe, ce se desfășoară la scara întregii economii, aparatul financiar-contabil îi revin sarcini sporite, izvorite din atribuțiile stabilite prin lege, din misiunea de mare răspundere încredințată de conducerea partidului de a contribui efectiv la sporirea eficienței economice, la întărirea controlului, prevenirea fenomenelor negative și menținerea unei discipline financiare desăvîșite.

Pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor legii cu privire la principiile de bază ale perfecționării sistemului de retribuție a muncii și de repartitie a veniturilor oamenilor muncii, organele de conducere colectivă ale întreprinderilor, centralelor și ministerelor au obligația de a asigura condițiile necesare aplicării formei de retribuție în acord global la nivelul fiecărei întreprinderi, fabrici, uzine, secții și a altor forme organizatorice din ramurile și sectoarele de activitate respective. Totodată, organele financiar-bancare trebuie să desfășoare o activitate sistematică de control și analiză, să sprijine unitățile economice în realizarea indicatorilor planificați. În acest cadru, o atenție deosebită trebuie acordată controlului calculării și eliberării fondului de retribuție ce se exercită de către bănci pentru toate categoriile de personal, respectării cu strictețe a condițiilor prevăzute de lege pentru eliberarea fondului de retribuție a muncii. Organele de control financiar au obligația să verifice în mod riguros utilizarea fondului de retribuție, legalitatea plăților, corecta raportare a îndeplinirii indicatorilor în funcție de care se calculează fondul de retribuție, precum și a sarcinilor și indicatorilor care condiționează acordarea integrală a retribuției.

Aplicarea neabătută a noului mecanism economico-financiar necesită creșterea rolului personalului financiar din întreprinderi, centrale și ministere, precum și a Ministerului Finanțelor și băncilor, care au obligații și răspunderi precise legate de întreaga activitate economico-financiară, de realizarea beneficiilor și a celorlalte venituri ale statului, de buna gospodărire a fondurilor materiale și bănești. În activitatea acestui aparat, călăuza permanentă o constituie indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care cerea să fie luate „măsuri hotărîte în direcția îmbunătățirii activității financiar-economice, a creșterii rolului organelor financiare, a sistemului financiar-bancar, a controlului financiar asupra tuturor sectoarelor de activitate în folosirea și cheltuirea fiecărui leu, a fiecărui ban”. Ca urmare, devine imperios necesară realizarea unei calități noi, superioare, în întreaga activitate a aparatului financiar-bancar, a unei contribuții substanțiale la soluționarea problemelor cu care se confruntă unitățile economice, cu deosebire cele legate de mobilizarea întregului potențial material și uman în scopul îndeplinirii integrale, ritmice, a producției fizice, la nivelul prevederilor de plan, a producției-marfă vindută și încasată, a exportului, a beneficiilor, prelevării pentru societate, impozitului pe circulația mărfurilor, a tuturor veniturilor statului.

Exigențele aplicării noului mecanism cer organelor financiar-bancare să urmărească permanent ca întreaga activitate a unităților economice să fie așezată pe principiile rentabilității și eficienței maxime, prin gospodărirea judicioasă a materiilor prime, materialelor și energiei, recuperarea și re folosirea materialelor, aplicarea programelor speciale de reducere suplimentară a costurilor de producție și de accelerare a creșterii productivității muncii.

Sîntem martorii unei ample diversificări a economiei naționale, în concordanță cu dezvoltarea sa continuă. De aici și necesitatea ca aparatul financiar-contabil, bancar, de control financiar să determine o bună organizare a muncii, un control riguros. Așa cum ne-a indicat în repetate rînduri secretarul general al partidului, centrul întregii activități a aparatului financiar din ministere, centrale, Ministerul Finanțelor și bănci trebuie mutat jos, în unitățile economico-sociale, acolo unde se hotărăște, pînă la urmă, realizarea producției.

Controlul financiar-bancar are sarcina să contribuie în mai mare măsură la buna gospodărire și folosire a fondurilor materiale și bănești de care dispun unitățile, la accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, la introducerea unui spirit riguros de economie și bună gospodărire, la respectarea neabătută a obligațiilor privind vărsămintele la bugetul statului. Întregul aparat financiar-bancar trebuie să acționeze cu o înaltă exigență pentru întărirea ordinii și disciplinei în folosirea fondurilor materiale și bănești, pentru prevenirea pagubelor în avutul obștesc și pierderilor de orice fel.

Execuția bugetului impune un efort deosebit și o mare responsabilitate pentru menținerea unui echilibru permanent între

(Continuare în pag. 9)

0 prioritate absolută în economie:

Încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice

REDUCEREA consumurilor de energie și combustibil reprezintă, așa cum s-a subliniat și la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., o cerință de prim ordin pentru toate unitățile economice. Realizarea acestui obiectiv este pe deplin posi-

bilă în condițiile îndeplinirii integrale a sarcinilor de producție, așa cum o dovedesc rezultatele obținute în 1983 cât și în prima lună din acest an de numeroase întreprinderi.

In municipiul București

CONSUMURILE ENERGETICE, SUB NIVELUL COTELOR REPARTIZATE

SARCINILE puse în fața industriei bucureștene în acest an, creșterile sensibile de producție planificate, intensificarea laturilor calitative ale dezvoltării economice necesită consumuri energetice sporite față de realizările din 1983. Dinamica consumului de energie electrică și combustibil trebuie însă privită nu în sine ci în corelație directă cu nivelul și structura producției ce urmează a se realiza în acest an. O asemenea abordare a fenomenului energetic scoate în evidență, de la bun început, faptul că producția anului trecut se realizează astăzi cu un consum energetic mai redus cu 7-8% decât cel anterior, ceea ce echivalează cu o disponibilizare a resurselor energetice necesare obținerii unui spor de producție de aproximativ 8%.

În același timp, analiza în structură a fabricației din acest an evidențiază faptul că, la nivelul actual al consumului energetic, nu numai că s-a înregistrat o creștere absolută a volumului producției, dar și importante modificări în ponderea diferitelor categorii și grupe de produse, în special în favoarea sortimentelor de înaltă eficiență, complexe și competitive pe piețele externe. Se poate aprecia că sub aspectul energetic, 1984 reprezintă un an de continuitate în ce privește măsurile și acțiunile în scopul economisirii resurselor dar și un an cu multe aspecte distincte, specifice, generate de noile tehnici și obiective stabilite prin planul național unic. Totodată, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., acest an are asigurate în mai mare măsură condițiile necesare, inclusiv baza energetică corespunzătoare, pentru realizarea integrală a prevederilor de plan.

PORNIND de la aceste considerente și ținând seama atât de experiența anului trecut cât și de potențialul teh-

nico-uman de care dispune economia bucureșteană, încă din primele zile ale anului, în toate unitățile economice ale Capitalei eforturile colectivelor de oameni ai muncii au fost îndreptate, alături de realizarea integrală, exemplară a obiectivelor din plan și spre economisirea severă a energiei electrice și combustibilului. În acest sens, principala preocupare a factorilor implicați în acest proces a fost aceea a încadrării consumurilor realizate atât în repartițiile de energie electrică și gaze naturale aprobate pentru toate categoriile de consumatori cât și în consumurile specifice pe produse.

Rezultatele primei luni din acest an (realizarea unei economii de aproximativ 27 000 MWh energie electrică și 11 500 mii Nm³) demonstrează că atunci când este înțeleasă pe deplin necesitatea economisirii, pe toate căile, a energiei electrice, când factorii implicați în acest proces acționează concret, cu soluții operative, eficiente se poate obține nu numai încadrarea în cotele repartizate, dar și o economie însemnată de resurse energetice. De altfel, aceste realizări sînt o continuare firească a acțiunilor și măsurilor întreprinse în anul trecut, a rezultatelor obținute pe linia reducerii consumului de energie electrică și combustibil și disponibilizării unor importante cantități de resurse din sistemul energetic național.

În 1983 economiile realizate pe total activitate economică și socială a municipiului București, inclusiv sectorul agricol Ilfov, față de repartițiile aprobate, au fost de peste 217 600 MWh energie electrică și de aproximativ 213 500 mii Nm³ gaze naturale. Dintre întreprinderile cu cele mai bune rezultate se cuvine să menționăm în cazul energiei electrice Filatura românească de bumbac (economii de 5 179 MWh), Întreprinderea chimică Dudești (4 804 MWh), întreprinderea „Semănătoarea” (5 t. MWh), Întreprinderea de articole de sticlărie (4 009 MWh) etc., iar în

cazul combustibilului, întreprinderile „Neferal” (2 427 tcc), „23 August” (8 792 tcc), „Vulcan” (4 369 tcc), Întreprinderea de articole de sticlărie (4 884 tcc), Întreprinderea de medicamente (4 404 tcc) ș.a. Alături de aceste întreprinderi trebuie să menționăm și o serie de alți consumatori — cu pondere mult mai mică în consumul general — din sectoarele circulației mărfurilor, social-culturale etc., dar care au contribuit și ei într-o anumită măsură la obținerea economiilor generale la nivelul conturului energetic al municipiului București.

În ansamblul măsurilor adoptate în cadrul fiecărei unități economice pentru utilizarea rațională a energiei și combustibilului un loc aparte îl ocupă promovarea tehnologiilor moderne, mici consumatoare de resurse energetice, în special în ce privește optimizarea funcționării centralelor electrotermice, a rețelilor de transport a energiei electrice, precum și a celor de termoficare, recuperarea resurselor energetice refofosibile, eliminarea pierderilor prin îmbunătățirea izolațiilor, a etanșeității etc. Astfel de măsuri, deși au vizat în special marii consumatori industriali, au fost aplicate la toate categoriile de consumatori, diferențiat, în funcție de specificul activității fiecăruia. Efectul lor direct s-a concretizat în aceea că, la nivelul municipiului București, milionul de lei producție marfă s-a realizat în 1983 cu un consum specific de 31,5 tone combustibil convențional și de 22,3 MWh energie electrică — consum care este mai mic de 2,34 ori la combustibil și respectiv de 2,54 ori la energie electrică decât cel obținut în aceeași perioadă la nivelul economiei naționale.

În același timp, o preocupare deosebită a Comitetului municipal București al P.C.R. a fost aceea a sprijinirii întreprinderilor de distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor naturale și a apei în urmărirea zilnică a consumurilor. Măsura în sine s-a dovedit de un real folos în sensul că a permis organelor în drept să intervină ori de câte ori situațiile o impuneau. Ca urmare a măsurilor adoptate în acest sens, economia, față de repartițiile din anul trecut, a fost de peste 1 300 mii Gcal la energia termică, din care la în-

călzirea urbană peste 751 mii Gcal, de peste 26 550 mii mc la apă, din care industria a economisit aproape 18 400 mii mc apă potabilă și peste 8 200 mii mc apă industrială.

Alături de acestea au fost luate și o serie de alte măsuri organizatorice care au facilitat, în mare parte, obținerea rezultatelor înregistrate la finele anului trecut. Este vorba de repartizarea mai justă a cotelor de combustibil și energie la fiecare întreprindere în parte și defalcarea lor pe secții, ateliere și sectoare de lucru; reorganizarea funcționării schimburilor de producție, în special prin degrevarea schimbului

întreprinderile „Viscofil“ (depășirea cotelor cu 2 549 tcc și 16 440 MWh), „Danubiana“ (2 952 tcc și 4 071 MWh), „Protan“ (403 tcc), „Flamura Roșie“ (329 tcc), Stofă mobilă (325 tcc), Prelucrări mase plastice (877 MWh) etc. În toate aceste cazuri de depășiri s-a constatat că nu a existat o preocupare constantă din partea factorilor de decizie pentru introducerea tehnologiilor moderne cu consumuri reduse, pentru recuperarea căldurii din procesele tehnologice, pentru funcționarea la capacitate a utilajelor etc. Concret, ca să dăm un singur exemplu, ar trebui să ne referim la întreprinderea „Viscofil“.

cație și a parametrilor de funcționare a instalațiilor, măsurării riguroase a consumului de gaze pe secții, agregate și instalații consumatoare, întreținerea izolațiilor-termice ale cuptoarelor, cazanelor, reducerea la minimum a pierderilor de căldură etc. Toate aceste măsuri precum și altele ce vor fi luate pe parcurs vor asigura condițiile necesare reducerii consumului de energie și combustibil la nivelul Capitalei cu cel puțin 5—10% față de actualele repartiții.

NE AFLĂM, în prezent, în fața unor acțiuni de mare anvergură — che-

ECONOMISIREA ENERGIEI: experiențe • soluții • inițiative

● **Întreprinderea „23 August“** a realizat în 1983 economii de aproximativ 1500 MWh, 52 000 Gcal și 1 400 mii mc gaze naturale. Principalele acțiuni întreprinse pentru reducerea consumurilor energetice și economisirea resurselor au vizat: ● modernizarea unui număr de 35 cuptoare de forjă și tratament termic prin montarea de recuperatoare de căldură, automatizarea reglajului arderei și dotarea acestora cu arzătoare omologate; ● reducerea pierderilor de aer comprimat în rețele și la consumator, prin execuția unei instalații de pornire lentă a compresoarelor K 250 (în colaborare cu Institutul politehnic București), care asigură posibilitatea opririi lor în cazul în care producția depășește consumul; ● recuperarea căldurii conținute în gazele de ardere prin montarea de recuperatoare la toate cuptoarele de forjă și de tratament; ● recuperarea căldurii din apele de răcire de la compresoare prin punerea în funcțiune a unei instalații de recuperare cu pompă de căldură de 7,5 Gcal/h; ● folosirea energiei solare pentru evaporarea gazelor lichefiate (oxigen și bioxid de carbon) și pentru prepararea apei calde menajere etc.

Pentru acest an, specialiștii întreprinderii au în vedere: ● realizarea unei prese de compactat și debitat fier vechi care va asigura o încărcare corespunzătoare a cuptoarelor electrice cu o singură bară; ● punerea în funcțiune a unor noi capacități de recuperare a resurselor energetice refolosibile, respectiv a încă 2 500 tcc/an; ● extinderea utilizării pompelor de căldură și a limitatoarelor de mers în gol pentru mașini-unelte și agregate de sudură etc.

● **Introducerea și extinderea tehnologiei avansate a permis întreprinderii de pompe „Aversa“** să realizeze importante economii față de cotele alocate de peste 870 MWh energie electrică și peste 1 960 t combustibil convențional. Între tehnologiile noi utilizate se numără: **elaborarea oțelurilor inoxidabile austenitice utilizând în încărcătura cuptoa-**

relor materiale recuperate în proporție de 54 la sută; **recuperarea și reutilizarea în încărcătura cuptoarelor proprii a spanului de fontă; realizarea de miezuri cu configurații complicate, din nisip peliculizat din bucăți lipite utilizând adezivi asimilați și cercetați în întreprindere; debitarea maselelor pieselor din oțeluri carbon și oțeluri inoxidabile austenitice cu discuri abrazive cu diametre mari, pe mașini cu avans și prindere hidraulică sau pneumatică, realizate în întreprindere; durificarea pieselor de tip arbore, bușă, inel labirint, utilizând procedeul de nitrurare ionică; prelucrarea unor reperi complicate de pompe — celule hidraulice, rotoare etc. — utilizând procedeul de electroeroziune; montarea pe linia de transfer cu posturi mecanizate a unor tipuri de pompe submersibile etc.**

● **I.T.A.C. — București („Transcom“)** a obținut în 1983 pe lângă creșterea gradului de utilizare a parcului și o reducere considerabilă a consumului de combustibil. Astfel, prin creșterea capacității medii a parcului de remorci s-au economisit circa 116 tone combustibil convențional. Importante economii de combustibil s-au obținut și ca urmare a reducerii parcurilor totale prin arondarea mai bună a expedițiilor de mărfuri la cea mai apropiată formație de exploatare, precum și prin organizarea locurilor de parcare în incinta depozitelor beneficiarilor (I.C.R.A., Poșta etc.) sau cât mai aproape de locul de prezentare al autovehiculelor la beneficiar. În acest fel, parcurile totale au scăzut în anul trecut cu 23 100 mii km (13,6 la sută) față de 1982, parcursul mediu zilnic realizat reducându-se, de asemenea, de la 87,5 km/zi la 75,6 km/zi. Ținând seama că în 1983 s-a înregistrat un consum de peste 36 tcc/1 mil. km parcursi, rezultă că economia realizată, ca urmare a unei mai bune organizări a exploatării parcului de autovehicule și remorci din dotare, a fost de aproximativ 830 tone cc.

O altă măsură întreprinsă o constituie înlocuirea unui număr de autovehicule cu motoare pe benzină și autovehicule diesel de capacitate echivalentă. Ținând seama că la aceste autovehicule consumul specific de combustibil pe tona transportată este mai mic cu circa 37,5 la sută, economia realizată pe această cale este de 272,5 tone cc/an.

II și reincărcarea schimbului III, pentru evitarea virfurilor de sarcină; reprogramarea reparațiilor capitale la linii, utilaje și instalații mari consumatoare de energie, precum și reviziilor generale ale utilajelor în perioada de iarnă (decembrie 1983 — martie 1984); revitalizarea comisiilor energetice, antrenând în cadrul acestora cei mai buni specialiști etc. Toate aceste măsuri au avut și au în continuare o contribuție însemnată la economisirea energiei electrice și combustibilului, constituind punctul de plecare pentru găsirea și a altor soluții de reducere a consumurilor energetice.

■ **EXPERIENȚA** anului trecut a demonstrat, totodată, că în procesul economisirii resurselor energetice au existat și unele deficiențe. O serie de întreprinderi nu numai că nu s-au încadrat în cotele repartizate, dar au înregistrat și însemnate depășiri ale consumului energetic. Între acestea, cele mai slabe rezultate le-au obținut

care, deși este echipată cu utilaje noi, de înalt randament, a înregistrat mari depășiri ale consumului de energie electrică și combustibil. Aceasta dovedește atât în cazul întreprinderii menționate cât și al celorlalte că, atunci când nu se acționează hotărât pentru aplicarea operativă a măsurilor stabilite, cind nu există o coordonare a acestei activități până la nivelul locurilor de muncă, se înregistrează minuscule atât în activitatea productivă cât și pe linia reducerii mai accentuate a consumului energetic.

Iată de ce, începând cu prima lună din acest an, fiecare colectiv de oameni ai muncii a fost mai puternic mobilizat pentru descoperirea și punerea în valoare a tuturor resurselor de economisire a energiei electrice și combustibilului. În acest sens, programele de măsuri stabilite pentru 1984 au în vedere în continuare o serie de acțiuni în scopul înlocuirii tuturor receptorilor supradimensionați, respectării riguroase a tehnologiilor de fabri-

mărilor și răspunsurile la întrecere declanșate în întîmpinarea celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, cât și a celui de-al XIII-lea Congres al partidului. Cele două evenimente, de cea mai mare însemnătate în viața partidului și a întregului popor, vor fi întîmpinate de oamenii muncii din Capitală cu realizări însemnate în producție, în activitatea social-culturală. Angajamentele asumate de unitățile din București, care au lansat chemări la întrecere, cât și de cele ale unităților care au răspuns la chemări constituie o mărturie vie a hotărîrii de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea exemplară a planului, pentru reducerea sistematică a consumurilor materiale, inclusiv a celor energetice și de combustibil, pentru sporirea eficienței economice.

Petre FLUTURE

secretar al Comitetului municipal București al P.C.R.

Realizarea exemplară a sarcinilor de plan

Creșterea producției
prin folosirea rațională a fondurilor fixe

F OLOSIREA EFICIENTĂ, la un randament cât mai înalt, de către fiecare unitate economică, a tuturor factorilor — tehnic, uman, material — ce concură la desfășurarea în bune condiții a proceselor de producție constituie un deziderat major pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan, pentru realizarea producției fizice la toate sortimentele. O cale importantă de folosire optimă a factorului tehnic o constituie creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție, astfel încât să se asigure exploatarea la parametrii proiectați a tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare și, prin aceasta, realizarea, în paralel cu producția planificată, a unor niveluri ridicate de eficiență. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu

în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 7—8 februarie a.c.: „Realizarea producției fizice, la toți indicatorii, este o cerință obligatorie pentru buna desfășurare a activității de producție, pentru realizarea generală a planului”.

O importanță deosebită capătă, în acest context, modul de utilizare a capacităților de producție în unitățile economice din industria chimică, unde, particularitățile procesului tehnologic și ale instalațiilor din dotare impun asigurarea unor condiții tehnice și organizatorice care să conducă la eliminarea oricăror stagnări, la obținerea unor indici superiori de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al instalațiilor.

Impactul tehnologiilor moderne,
de mare randament

ACTIVITATEA desfășurată de la începutul anului și pînă în prezent de colectivul de oameni ai muncii din cadrul Combinatului de fibre sintetice Iași, unitate cu pondere însemnată în producția industriei chimice și care, în ultimii ani, a beneficiat de importante fonduri investiționale pentru lărgirea capacităților de fibre și fire poliesterice, se caracterizează, în primul rînd, printr-o preocupare constantă în direcția realizării tuturor prevederilor de plan, prin asigurarea unui grad înalt de utilizare a capacităților de producție. Aceasta, cu atît mai mult cu cît este cunoscută influența negativă a opririlor și stagnărilor accidentale ale utilajelor și instalațiilor asupra realizării producției fizice. Astfel, s-a constatat că pierderile ce se produc numai în perioada de la repornirea instalației și pînă la atingerea parametrilor normali de lucru reprezintă circa 15 la sută din producția unei zile la fibre poliesterice și 25 la sută la fire poliesterice.

Măsurile și acțiunile întreprinse pe linia creșterii gradului de utilizare a capacităților de producție au condus în anul trecut la obținerea unor indici superiori de folosire a diverselor instalații (99,0 la sută în cazul capacităților de producere a fibrelor poliesterice, 92,0 la sută și 99,23 la sută la instalațiile de obținere a firelor textile și respectiv a firelor tehnice), cu implicații pozitive asupra nivelului de realizare a producției fizice contractate.

Gradul de utilizare a capacităților de producție a fost și este influențat favorabil de aplicarea unor tehnologii noi, de înaltă productivitate, rod al colabo-

rării combinatului cu institutele de proiectare și învățămînt superior, precum și al activității cadrelor tehnice proprii. Este de remarcă faptul că aplicarea acestor tehnologii a avut consecințe diferite asupra gradului de utilizare a capacităților de producție. Astfel, unele tehnologii (filarea semirapidă și rapidă a firelor, policondensarea continuă, granulara sub apă, vopsirea fibrelor și firelor în masă) au condus la obținerea unor producții superioare, deci și la o creștere a gradului de utilizare a capacităților de producție. O altă categorie de tehnologii, deși a asigurat creșterea gradului de valorificare a materiilor prime, a condus la obținerea unei producții fizice mai mici, însă de o calitate superioară. În acest sens, pentru satisfacerea solicitărilor industriei ușoare, s-au produs în anul trecut fire fine, care au determinat o reducere a consumului pe unitatea de produs la beneficiar, dar care au impus aplicarea unor procedee tehnologice cu efecte asupra reducerii capacității de producție a combinatului.

Paralel cu acestea, unele tehnologii aplicate în cursul anului trecut (fabricarea firelor set, a firelor multiplicare pentru covoare, a firelor cu un număr mai mare de torsiuni pentru țesături, a fibrelor pentru blănuri și pentru produse neșute) au condus la obținerea de noi sortimente de fibre și fire care oferă beneficiarilor o gamă largă de produse (din care unele se aduceau înainte din import), determinînd totodată creșterea solicitărilor din partea beneficiarilor și, implicit, sporirea gradului de utilizare a capacităților de producție existente.

Măsurile și acțiunile stabilite la nivelul combinatului vor conduce la introducerea în fabricație a 6 noi tehnologii care vor asigura — pe lângă îmbunătățirea calității — și diversificarea

gamei sortimentale a produselor realizate și un spor antecalculat de producție fizică de aproximativ 2—3 la sută.

Îmbunătățirea activității
de reparații a instalațiilor

UN ROL deosebit asupra funcționării la parametrii proiectați a instalațiilor îl are repararea și întreținerea corespunzătoare a acestora, dat fiind gradul înalt de tehnicitate, complexitatea și mărimea lor. În acest scop, în cadrul combinatului s-a urmărit și se urmărește asigurarea cu piese de schimb, efectuarea reparațiilor curente, a reviziilor tehnice și a reviziei generale la timp și de calitate corespunzătoare. Mai mult decît atît, ținînd seama și de imperativul economisirii energiei electrice, în ultima parte din 1983, precum și la începutul acestui an, la un important număr de instalații a fost de-vansat termenul de intrare în reparații curente și capitale, astfel încît în perioada de primăvară-vară acestea să lucreze la capacitatea maximă.

Asigurarea cu piese de schimb a constituit și constituie o preocupare permanentă a combinatului, avînd în vedere că de modul în care se realizează acest lucru depind scurtarea duratei și creșterea calității reparațiilor și reviziilor tehnice. Paralel cu încheierea de contracte cu unele întreprinderi din industria constructoare de mașini pentru livrarea de piese de schimb, în cadrul combinatului se desfășoară o activitate susținută în vederea asigurării din producție proprie a unei cantități cît mai mari de piese de schimb. Ca urmare, în cursul anului trecut, necesarul de piese de schimb a fost asigurat în proporție de circa 37 la sută din producția proprie. Pentru reducerea efortului valutar s-a urmărit, totodată, asimilarea cu forțe proprii și în colabo-

rare cu alte unități din țară a unui număr cât mai mare de repere. Astfel, s-a reușit ca în perioada 1979—1983 să se realizeze peste 3 600 tipuri de piese de schimb, asigurându-se baza materială necesară bunei desfășurări a activităților de reparații și revizii tehnice.

Și pentru acest an, planul tehnic și de asimilări prevede realizarea unui număr însemnat de repere și piese de schimb din producția proprie, astfel încât, în aceste condiții, **necesarul de piese de schimb să fie acoperit în proporție de peste 40 la sută.** Totodată, colaborarea strânsă cu furnizorii specializați de piese de schimb a făcut posibil ca, încă din primă lună a anului, să se înregistreze un reviriment aflat în ce privește calitatea reperelor, cât și asigurarea lor la termen și în cantități planificate.

Cu toate că asimilarea, producerea cu forțe proprii a pieselor de schimb și recondiționarea celor uzate au asigurat cea mai mare parte a necesarului de repere de strictă necesitate, experiența anului trecut a demonstrat că în această direcție mai sînt încă, din păcate, probleme nesoluționate, care necesită o mai bună coordonare, colaborare, urmărirea și chiar unele îmbunătățiri ale reglementărilor actuale. În primul rînd, trebuie să subliniem că activitatea de asimilare a reperelor de strictă necesitate cum sînt, de exemplu, sitele pentru filare, nu s-a desfășurat întotdeauna cu aceeași ritmicitate și la același nivel de calitate, ceea ce a făcut ca în unele cazuri fiabilitatea acestora să lase de dorit. Iată de ce, in-

ceput chiar cu ultimul trimestru al anului trecut, au fost luate o serie de măsuri tehnico-organizatorice care au condus, în bună parte, la întărirea disciplinei tehnologice pe întregul flux de asimilare a noilor repere și piese de schimb, la reducerea duratei de concepere și execuție a acestora, la ridicarea nivelului calitativ și de fiabilitate.

În al doilea rînd, deficiențele în procesul asigurării cu piese de schimb s-au datorat și calității, uneori necorespunzătoare, a acestora, cu repercusiuni nefavorabile asupra duratei lor de folosință și costului de producție care, în final, se repercutează asupra costurilor cu întreținerea și funcționarea instalațiilor. Pentru reducerea acestor influențe se impun, pe lângă îmbunătățirea activității echipelor specializate din cadrul combinatului, și o receptivitate mai mare din partea furnizorilor de materiale sau de piese turnate, precum și o centralizare a producției de piese de schimb pe tehnologii de fabricație, grupe de repere etc., la nivelul centralei.

O altă sursă importantă de asigurare cu piese de schimb o constituie **recondiționarea** celor uzate. Trebuie menționat faptul că asimilarea și asigurarea cu piese de schimb precum și recondiționarea pieselor de schimb uzate se fac, în prezent, într-un cadru organizat, prin instrucțiuni interne, începînd de la cunoașterea și stabilirea necesarului, proiectarea, asigurarea colaborărilor și terminînd cu producția, omologarea, evidența și raportarea acestora. În același timp, executarea corespunzătoare a lucrărilor de repara-

ții curente și revizii tehnice, în special a reviziei generale care se face o dată pe an la fiecare instalație, au creat posibilitatea unei mai bune funcționări a instalațiilor și reducerii întreruperilor. De durata și calitatea acestora depinde direct utilizarea la parametrii proiectați a capacităților de producție. Un rol important în buna derulare a acestei activități îl au măsurile organizatorice privind stabilirea și asigurarea cu materiale și piese de schimb, asigurarea cu forță de muncă calificată, scule și utilaje, executarea și recepția lucrărilor. Ca urmare a acțiunilor inițiate, în 1983, față de 1979, durata reviziei generale a fost mai mică cu 1—2 zile, urmînd ca în acest an aceasta să se reducă și mai mult.

Alături de direcțiile de acțiune menționate mai sus, buna funcționare a capacităților de producție presupune și o serie de măsuri de perfecționare a pregătirii cadrelor, în special a acelor din activitatea de întreținere și reparații, măsuri organizatorice de urmărirea operativă a gradului de încărcare a fiecărei instalații, de aprovizionare corespunzătoare, ritmică a locurilor de muncă etc. Rezultatele bune obținute în prima lună a acestui an pe linia utilizării la parametrii înalți a instalațiilor din dotare, ca premisă a realizării de producții superioare, constituie garanția că prevederile de plan stabilite pentru 1984 vor fi realizate integral, la toți indicatorii.

V. FURNICĂ

contabil șef la Combinatul de fibre sintetice Iași

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

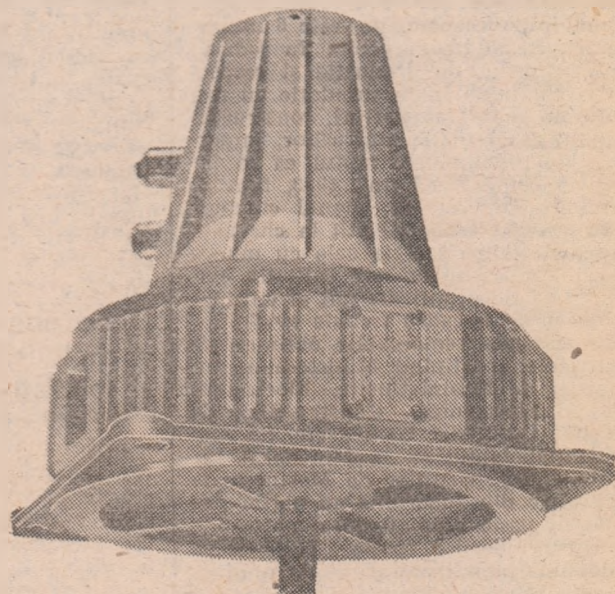
Elemente pentru acționarea mașinilor-unelte și a roboților industriali

REALIZARE originală a Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică din București, **servomotoarele de curent continuu** cunosc, în prezent, o utilizare tot mai largă în acționarea noilor mașini-unelte și a roboților industriali specializați. Aceste elemente de acționare electrică sînt executate în numeroase tipuri și la un înalt nivel calitativ. Spre exemplu, servomotorul tip SMU cu întrefier axial și cu rotor disc (a cărui imagine o prezentăm alăturat) este un servomotor cu inerție redusă, cu puteri cuprinse între 180 W și 11 kW, folosit la acționările electrice reversibile a mașinilor-unelte, fiind alimentat printr-un variator de turație, condus, de regulă, de un echipament numeric.

În comparație cu motoarele clasice de curent continuu el prezintă avantaje remarcabile atât de ordin mecanic (inerție redusă a rotorului disc, constanta de timp mecanică redusă, dimensiuni de gabarit reduse), cât și de ordin electric (deoa-

rece cimpul magnetic de excitație este creat de magneti permanenți metalici sau ceramici se elimină consumul suplimentar de energie). Caracteristicile electrice — cuplu-turație și cuplu-curent — sînt liniare și permit un reglaj extrem de precis: cuplul este constant în toată gama de turații, adică de la zero la turația nominală; comutația este perfectă în toate regimurile de funcționare, deoarece indusul nu are fier; servomotorul dispune de posibilitatea de a se roti în ambele sensuri cu aceleași caracteristici; cuplul impulsional este de 4—9 ori mai mare față de cuplul nominal; liniaritatea curbei tensiunii electromotoare în funcție de turație este perfectă; constanta de timp electromagnetice este practic nulă.

Aceste avantaje multiple, care sînt conferite de originalitatea concepției față de cea a motoarelor fabricate pe plan mondial (avantajul esențial al existenței unui colector separat care sporește mult viața și siguranța în funcționare) au fost de neamărate ori apreciate și pe plan

internațional. Spre exemplu, de curînd, la Moscova, cu prilejul Tîrgului internațional „Automatizarea '83”, Camera de comerț și industrie a Uniunii Sovietice a acordat Institutului de cercetare științifică și inginerie

tehnologică pentru industria electrotehnică Marea diplomă de onoare pentru programul de cercetare și pentru introducerea acestor servomotoare în fabricație.

E.C.

Piloni ai creșterii eficienței

REDUCEREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE- IMPERATIV DE MARE ACTUALITATE

IN ETAPA ACTUALĂ, economia națională este orientată ferm spre reproducția de tip intensiv, fapt ce implică accentuarea tuturor calitatilor de dezvoltare. În anul 1984, hotărând pentru îndeplinirea obiectivelor fundamentale ale cincinalului, se intensifică procedurile pentru gospodăria rațională a tuturor resurselor umane, materiale și financiare, pentru creșterea nivelului de eficiență în sfera producției materiale.

Reducerea substanțială a costurilor de producție constituie o opțiune fundamentală pentru creșterea eficienței economice; asupra acestui obiectiv urmează să se concentreze tot mai mult atenția factorilor de decizie din întreprinderi, centrale și ministere astfel încât prin economie ce se vor realiza să se asigure sporirea rentabilității, a masei beneficiilor și a venitului național și, pe această bază, creșterea nivelului de trai.

Costurile – tendință constantă de diminuare

ÎN 1983 planul de reducere a costurilor de producție a fost îndeplinit obținându-se și economii suplimentare. Pe ansamblul industriei republicane, la cheltuielile materiale s-au obținut peste planul inițial economii de peste 6 miliarde lei. Rezultate deosebite în reducerea costurilor de producție și respectiv a cheltuielilor de circulație au fost obținute și în transporturi, construcții-montaj și circulația mărfurilor. Important de reliefat este faptul că în industria republicană, în 1983, față de sarcinile aferente din planul cincinal, s-au realizat economii atât la cheltuielile materiale cât și la cele cu munca vie, marcându-se un salt calitativ evident față de primii doi ani ai cincinalului. În acest cadru trebuie evidențiate rezultatele remarcabile obținute de centralele aparținând Ministerelor de Industrie de Mașini-Unelte, Electrotehnică și Electronică, Construcțiilor de Mașini, Industriei Ușoare etc. Se cere evidențiat faptul că la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini toate centralele din subordine au obținut economii peste plan. Imensa majoritate a întreprinderilor (peste 80%) și-au îndeplinit planul costurilor de producție și al cheltuielilor materiale, în cele mai multe cazuri și cu însemnate economii peste plan.

Rezultatele pozitive au fost posibile datorită puternicului impuls dat de Conferința Națională a P.C.R. din 1982 pe linia întăririi disciplinei costurilor

de producție, a reducerii consumurilor materiale și valorificării superioare a resurselor, creșterii productivității muncii și întăririi autoconducerii și autogestiuunii muncitorești, aplicării în viață a cerințelor noului mecanism economico-financiar.

Unele întreprinderi și centrale industriale însă nu numai că nu și-au îndeplinit planul, dar au înregistrat și depășiri, uneori importante, ale cheltuielilor de producție planificate. Este cazul, de exemplu, al Centralei cimentului, Centralei industriale de celuloză și hirtie din Brăila, Centralei industriale de fibre și fire chimice Săvinești, Combinatului minier Motru, Centralei zahărului, Trustului inului și cînepii, ale căror nerealizări au diminuat rezultatele pe ansamblul industriei republicane.

Analiza în structură a modului cum s-a realizat planul costurilor de producție în 1983 scoate în evidență că, în timp ce la cheltuielile materiale cele mai multe întreprinderi au îndeplinit planul și au obținut economii suplimentare, la cheltuielile cu munca vie planul n-a fost în toate cazurile îndeplinit, înregistrându-se chiar depășiri ale acestui gen de cheltuieli. Cauza principală a constituit-o menținerea forței de muncă la un nivel nejustificat față de volumul și structura producției materiale obținute. De altfel, și la alte capitole de cheltuieli, prevederile de plan au fost depășite. În acest sens, ar trebui examinate critic cheltuielile cu reparațiile curente și capitale. Evident, aceste reparații sînt absolut necesare și trebuie efectuate în termenele planificate pentru întreținerea corespunzătoare a echipamentului industrial; costul lor însă ar mai trebui examinat și mai ales limitat în funcție de volumul reparațiilor și planificarea lor în timp.

Dimensionarea optimă a cheltuielilor pentru reparații și tehnică nouă

POTRIVIT reglementărilor în vigoare, cheltuielile efectuate cu lucrările de reparații capitale se includ în costurile de producție, prestări de servicii sau în cheltuielile de circulație. În 1983 volumul cheltuielilor pentru reparații capitale suportate pe costuri a depășit 9 mld. lei, remarcându-se o tendință de creștere a acestora față de anii 1980—1982. Dacă în 1980 aceste cheltuieli se ridicau la circa 8 lei/1000 lei producție marfă în industria republicană, în a-

nul trecut ele au ajuns la aproape 10 lei la 1000 lei producție marfă. Dar în unele ramuri ele depășesc substanțial această medie, cum este cazul în industria energiei electrice (57,5 lei la 1000 lei producție marfă) sau în industria extractivă (26 lei).

Semnificativ este și faptul că această accentuare a creșterii cheltuielilor cu reparațiile capitale se reflectă și în sporirea, an de an, a cheltuielilor respective ce revin la 1000 lei valoare medie a fondurilor fixe. Astfel, raportate la valoarea medie de înregistrare a fondurilor fixe, cheltuielile cu reparațiile capitale au crescut de la 7,8 lei în 1980 la 9,6 lei la 1000 lei în 1982, sporuri mai mari înregistrându-se în ramura energiei electrice (de la 6,6 lei la 14,1 lei) și în industria chimică (de la 5,8 lei la 8,7 lei).

Menționăm, totodată, că în conformitate cu reglementările actuale, din fondurile de reparații capitale se efectuează, de regulă, și modernizări ale utilajelor și instalațiilor tehnologice, care conduc la îmbunătățirea parametrilor economici, lucrări care, practice, sînt de natura investițiilor. Dat fiind volumul important de fonduri — în creștere de la an la an — alocat pentru reparații capitale se impune asigurarea unui control riguros pentru cheltuirea cu maximă eficiență a acestor fonduri și identificarea corectă, în rezultate, a efectului economic. Întrucît sistemul actual de suportare directă pe costuri a cheltuielilor efective de reparații, inclusiv a modernizărilor, prezintă unele neajunsuri care se reflectă negativ asupra nivelului cheltuielilor materiale, ar fi necesară o reexaminare a sistemului de finanțare. Trecerea la un sistem de cote procentuale în fondul de amortizare ar contribui la încărcarea uniformă a costurilor pe ani și trimestre și la angajarea controlului băncilor asupra cheltuirii judicioase a fondurilor și execuției fizice a lucrărilor de reparații.

O atenție sporită se cere acordată și gospodăririi fondurilor destinate tehnicii noi. În 1983, în costurile producției industriale s-au suportat contribuții pentru fondul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic de peste 8 mld. lei, care s-au materializat, în mare măsură, în realizarea de produse noi, cu performanțe superioare, în tehnologii noi și în îmbunătățirea celor existente, în asimilarea în fabricație a unor noi mașini, utilaje, aparate, precum și a unor noi materiale și înlocuitori, concomitent cu creșterea gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție. Aceasta s-a reflectat pozitiv în creșterea și diversificarea produc-

țiel, diminuarea efortului valutar, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție.

Practica a demonstrat însă că fondurile pentru cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic trebuie mai bine gospodărite de centrale și întreprinderi, întrucât uneori acestea capătă destinații mai puțin endogene acțiunii de reducere a costurilor. Astfel, de exemplu, pentru o serie de mașini și utilaje destinate industriei ușoare și îndeosebi celei textile s-au cheltuit fonduri importante, a căror eficiență antecalculată nu s-a putut realiza deoarece seriile de fabricație ale produselor noi au fost în multe cazuri sub prevederile inițiale. Tot astfel, o serie de obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, pentru care s-au cheltuit însemnate fonduri, au fost sistate pe parcursul execuției deoarece s-a constatat că rezultatele nu sînt satisfăcătoare, sau produsele nu mai sînt necesare beneficiarilor din cauza timpului îndelungat de realizare. La această situație a contribuit și faptul că, la introducerea lor în plan, nu s-au analizat temeinic oportunitatea, necesitatea și eficiența acestora. Întrucît și aceste cheltuieli au tendința obiectivă de creștere de la an la an, în interesul promovării pe un front cît mai larg a cerințelor progresului tehnic, cu tot coeficientul de risc al unor cercetări, trebuie totuși militat pentru a imprima o eficiență economică maximă fondurilor utilizate.

Costurile au fost grevate și de unele cheltuieli neproductive ce ar trebui în continuare supuse unei puternice analize critice în toate întreprinderile. Rebuturile, cotele de perisabilități, dobînzile la creditele restante etc. au încă cote ridicate în unele unități de producție și se impune o sistematică examinare și reexaminare a cauzelor care le generează, în vederea blocării oricăror canale de risipă de muncă socială. Or, s-a constatat că, în programele de măsuri pentru reducerea costurilor și a cheltuielilor materiale, se întîlnesc prea puține cazuri cînd aceste cheltuieli sînt vizate cu soluții de ordin restrictiv.

În 1984 — o mai largă mobilizare a rezervelor

REZULTATELE pozitive în ansamblu, obținute în 1983 pe planul reducerii costurilor de producție, constituie o bază corespunzătoare de abordare a sarcinilor de mare amploare prevăzute pentru acest an. În acest an, în industria republicană, nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă urmează a fi redus cu 39 lei, în transporturi cu 27 lei, în construcții-montaj cu 12 lei, în agricultura de stat cu 13,2 lei. Dimensiunile acestor sarcini rezultă din faptul că ele conduc la un volum de economii de circa 40 miliarde lei numai în industria republicană.

Desigur, aceste cifre arată că trebuie depus un efort ca totul deosebit. Dacă avem în vedere, spre exemplu, faptul că în întreprinderi metoda „analizei valorii” produselor noi sau așa-numita „inginerie a valorii” nu sînt utilizate în toate cazurile, dacă ținem seama că încă nu s-au încheiat procesele de optimizare a transporturilor interne uzinale pentru minimizarea costurilor, că în zona cheltuielilor indirecte (atît la cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajelor, cît și la cheltuielile generale ale secțiilor și întreprinderilor), analizele critice sînt abia în faza inițială, că pentru blocarea tuturor canalelor de risipă a muncii sociale mai sînt încă multe de făcut, rezultă că în domeniul reducerii costurilor există încă rezerve importante ce trebuie mobilizate.

În cursul trimestrului I a.c. la nivelul tuturor centrelor industriale și în peste 200 de întreprinderi mai importante se desfășoară o amplă acțiune de sprijin din partea organelor centrale de sinteză (Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat pentru Prețuri, organele financiar-bancare din teritoriu) pentru concretizarea unor măsuri din programele de reducere a costurilor de producție pe 1984. Analiza critică a realizărilor din anul trecut, calculul influențelor volumului și structurii producției (respectiv a proceselor de valorificare superioară a materiilor prime și materialelor), determinarea influențelor eco-

nomice din reducerea normelor de consum și creșterea productivității muncii sînt jaloanele principale pe care se axează aceste acțiuni de sprijin. Esențial este însă ca în întreprinderi și centrale colectivele de oameni ai muncii, economiștii și inginerii să se preocupe sistematic de activitățile ce conduc la reducerea costurilor, să identifice cu precădere soluții tehnice și tehnologice care să stea la baza acestei activități.

Spre deosebire de trecut, în 1984 urmează să se acorde mai multă atenție evoluției nivelului costurilor pe produse. În condițiile unei stabilități mai mari a prețurilor de producție și de livrare, calculațiile de plan a costurilor și urmărirea nivelului efectiv pe produse pot fi realizate în mod corespunzător. Nivelul costurilor pe produse este determinant pentru cunoașterea ratei de rentabilitate, a structurii prețului de producție și de livrare și ca atare — la nivel microeconomic — foarte util tuturor deciziilor tehnico-economice.

În acest an urmează a se aplica și principiile noii metodologii ale calculării costurilor pe produse, aprobată de Conferința Națională a P.C.R. din 1982. În acest sens este necesar ca pentru toate produsele importante din nomenclator și, după caz, pe grupe de produse omogene, întreprinderile să-și întocmească calculațiile de plan de costuri și să le urmărească sistematic în execuție, conform metodologiei prevăzute în „Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor de producție industrială”.

Condițiile existente în 1984 sînt compatibile și cu promovarea în întreprinderi pe o scară cît mai mare a metodelor evaluate de calcul și evidență a costurilor (standard, cost-oră-mașină etc.). Un efort concentrat pe această linie se impune în prezent, cu atît mai mult cu cît aceste metode sînt compatibile cu tehnica electronică de calcul căreia îi aparține viitorul. Coordonatele reducerii costurilor de producție în acest an reclamă o activitate perseverentă, responsabilă pentru mobilizarea sistematică a tuturor posibilităților ce pot contribui la economisirea muncii sociale.

dr. Gh. ȘICA

Sporirea rolului sistemului financiar-bancar

(Urmăre din pag. 3)

venituri și cheltuieli la nivelul fiecărei unități, pentru apelarea numai în cazuri justificate la credite bancare și restituirea lor la scadență, pentru satisfacerea tuturor obligațiilor față de furnizorii care au livrat produsele contractate.

În acest context, se impune creșterea considerabilă a rolului contabilului șef din toate unitățile socialiste, care, potrivit atribuțiilor ce-i sînt conferite prin lege, prin întreaga lui activitate, trebuie să asigure respectarea strictă a legalității în domeniul economic, financiar și valutar. Este o cerință firească a etapei actuale în care întreaga activitate, inclusiv cea financiar-contabilă, trebuie să se ridice la nivelul unor exigențe tot mai mari, corespunzător intereselor economiei naționale. În condițiile creșterii complexității și sarcinilor dezvoltării economiei, contabilitatea are un rol sporit, acest instrument trebuind să fie mai bine folosit în conducerea activității economico-financiare, pentru consolidarea autogestunii și creșterea resurselor necesare autofinanțării fiecărei unități. Pentru a răspunde

acestor sarcini, contabilii șefi, întregul aparat care își desfășoară activitatea în acest domeniu trebuie să-și îndeplinească cu rigurozitate atribuțiile ce le revin în ceea ce privește organizarea și ținerea la zi a evidenței, întocmirea corectă a tuturor documentelor care fac obiectul înregistrărilor contabile și exercitarea cu exigență sporită a controlului financiar preventiv în conformitate cu dispozițiile legale. O atenție deosebită trebuie acordată inventarierii patrimoniului, asigurării condițiilor necesare pentru păstrarea și gestionarea corespunzătoare a tuturor bunurilor încredințate spre administrarea unității socialiste pe baza contractului-angajament. Bilanțurile contabile ce se întocmesc de către fiecare unitate socialistă trebuie să reflecte situația reală a patrimoniului și rezultatele economico-financiare obținute, astfel ca pe baza analizei în organele colective de conducere să fie luate măsurile necesare pentru creșterea beneficiilor și a eficienței economice în toate domeniile și sectoarele de activitate.

În ampla activitate ce se desfășoară în întreaga țară pentru îndeplinirea exemplară a prevederilor planului pe acest an, pentru funcționarea cu o eficiență sporită a mecanismului economic, aparatul financiar-bancar este chemat să aducă o contribuție calitativ superioară la transpunerea neabătută în practică a politicii partidului nostru, la dezvoltarea multilaterală economico-socială a țării.

DEZVOLTAREA ÎN PROFIL TERITORIAL A PRODUCȚIEI DE LAPTE DE VACĂ

PROGRAMUL de autoconducere și autoaprovizionare teritorială cu produse agroalimentare și, corelat cu acesta, programul de alimentație științifică — ilustrând politica partidului de ridicare a nivelului de trai — vizează îmbunătățirea structurii cantitative și calitative a consumului populației, prin mărirea ponderii produselor de origine animală în rația zilnică, diversificarea sortimentală, creșterea calității și conținutului nutritiv al produselor agroalimentare. În acest scop a fost adoptat un complex de măsuri pentru intensificarea producțiilor în zootehnie, care devine pe termen lung ramura prioritară a agriculturii. Programele speciale și prioritare referitoare la diferitele specii de animale se desfășoară într-o mare varietate de **modele teritoriale**. De altfel, în conceptul românesc de realizare a autonomiei alimentare, autoaprovizionarea teritorială joacă un rol esențial. Zonalitatea speciilor și producției animale pe teritoriul țării noastre, însoțită de o sensibilă zonalitate a costurilor de producție la aceleași produse, determină diferențieri în dezvoltarea zootehniei în profil teritorial. Aceasta în condițiile în care toate unitățile agricole socialiste, precum și gospodăriile populației trebuie să crească animale, din speciile corespunzătoare zonei de producție respective.

Programul unic de creștere a producției agricole în gospodăriile personale ale membrilor cooperativelor agricole de producție și în gospodăriile particulare are menirea să stimuleze dezvoltarea producției animale în aceste unități și să orienteze zootehnia spre valorificarea superioară a tuturor resurselor vegetale ale agriculturii, mai ales a produselor secundare. Cum aceste resurse sînt extrem de variate în diferitele zone ale țării și totodată se produc în cantități mari, cu cheltuieli reduse, valorificarea lor superioară se realizează cel mai economic de către bovine și ovine. Programul se fundamentează și pe resursele de muncă existente în mediul rural, de a căror folosire rațională depinde într-o mare măsură creșterea aportului agriculturii la dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale. Prin creșterea contribuției gospodăriilor populației la constituirea fondului de consum local și a fondului de stat se creează condiții de intensificare a schimbului organizat între sat și oraș. De aceea, **stimularea dezvoltării producției animale în aceste gospodării este o cale de creștere a eficienței economice în agricultură.**

Creșterea bovinelor este principala ramură zootehnică ce valorifică superior mari cantități de produse vegetale ieftine. Orientarea dezvoltării acestora trebuie să se facă în concordanță cu programele de autoaprovizionare pe județe, municipii, orașe, comune și alte localități urbane și rurale, prin sporirea efectivului de bovine și a randamentelor medii pe animal, ca și prin valorificarea deplină a resurselor furajere din zonele care dispun de mari suprafețe ocupate cu pășuni și finețe naturale.

La nivelul actual al randamentelor medii pe animal, efectivele existente la începutul anului 1982 nu asigurau certitudinea atingerii consumurilor prevăzute pentru perioada de perspectivă în programul de alimentație științifică a populației. De aceea, paralel cu intensificarea producției, trebuie sporit și efectivul de bovine, în concordanță cu politica de valorificare superioară a resurselor și cu restricțiile de ordin energetic. Planul pe anul 1984 prevede ca acestea să ajungă la 8 285 mii capete, din care 3 200 mii vaci și juninci gestante.

Dinamica densității vacilor de lapte la 100 hectare teren (arabil, pășuni și finețe), de 133,3% în anul 1982 față de anul 1965, precum și sporirea efectivului total de bovine în anul 1983 reflectă tendința de îmbunătățire a reproducției în această ramură. Creșterea greutateii medii la sacrificare favorizează înfăptuirea politicii de sporire a efectivelor și producției de carne.

Îmbunătățirea repartizării teritoriale a efectivelor de vaci de lapte și a structurii pe categorii de gospodării

ACTUALA repartizare teritorială a efectivelor de vaci și a producției de lapte este rezultatul unui îndelungat proces de zonare, concentrare și specializare, desfășurat după o concepție

care azi nu mai răspunde suficient restricțiilor impuse de politica energetică și de necesitatea înfăptuirii programului de autoaprovizionare teritorială. Astfel, se remarcă mari disparități zonale. În anul 1981, de pildă, din efectivul total de vaci al sectorului cooperatist, cooperativele agricole de producție din zona de cîmpie dețineau 52%, cele din zona de podiș 23%, cele din zona subcarpatică 10%, iar cele din zonele de munte și de depresiuni 15%.

Repartizarea densității vacilor, a producției totale de lapte și a producției de lapte pe locuitor pe județe și categorii de unități agricole *)

	Densitatea vacilor la 100 ha arabil + pășuni + finețe (capete)			Structura producției de lapte pe categorii de gospodării (%)			Producția de lapte la 100 ha arabil + pășuni + finețe (nl)	Producția de lapte pe locuitor (l)
	Total agricultură	Unități de stat	C.A.P.	Unități de stat	C.A.P.	Gospodăriile populației		
Alba	23	10	24	15,9	23,2	60,9	384	311
Arad	17	10	14	20,6	33,3	46,1	277	269
Argeș	31	8	19	8,5	18,8	72,7	594	279
Bacău	26	11	16	11,7	20,5	67,8	480	220
Bihor	23	8	19	11,7	24,1	64,2	363	266
Bistrița	26	10	18	10,0	16,0	74,0	552	512
Botoșani	23	11	18	9,4	32,4	58,2	479	413
Brașov	27	13	29	23,2	32,6	44,2	475	222
Brașu	18	9	22	26,2	51,2	22,6	308	303
Buzău	21	12	17	13,1	41,6	45,3	318	226
Caras-Severin	13	8	14	9,8	16,7	73,5	230	225
Călărași	13	9	14	31,6	48,8	19,6	193	227
Cluj	25	9	17	13,8	27,5	58,9	488	279
Constanța	14	13	14	44,9	52,9	2,2	207	178
Covasna	25	13	24	17,6	43,2	39,2	466	399
Dimbovița	29	13	20	11,6	24,7	63,7	502	220
Dolj	18	16	15	18,4	48,3	33,3	246	180
Galați	20	11	19	17,4	49,2	33,4	306	167
Giurgiu	20	19	13	27,0	26,6	46,4	321	247
Gorj	20	4	11	3,9	9,4	86,7	329	235
Harghita	19	4	16	3,2	35,9	60,9	358	415
Hunedoara	22	4	27	5,4	22,2	75,4	358	232
Ialomița	15	8	14	23,2	44,1	32,7	269	345
Iași	25	17	12	20,0	25,3	54,7	426	245
Maramureș	31	3	14	2,5	10,7	86,8	657	376
Mehedinți	15	6	12	6,9	25,6	67,5	255	211
Mureș	27	17	20	16,6	36,6	46,8	257	339
Neamț	32	12	20	9,3	23,8	66,9	599	293
Olt	16	10	14	12,8	50,5	36,7	266	210
Prahova	23	9	19	14,8	27,8	57,4	383	113
Satu Mare	27	16	16	15,9	27,0	57,1	396	303
Sălaj	26	5	13	4,4	20,7	74,9	444	397
Sibiu	23	14	21	27,9	28,6	42,5	387	237
Suceava	41	13	22	5,6	16,4	78,0	867	463
Teleorman	16	11	14	22,1	47,6	30,3	247	231
Timiș	17	9	19	34,5	38,4	27,1	257	246
Tulcea	11	4	12	16,8	54,8	28,4	153	189
Vaslui	18	10	11	15,6	33,3	51,8	313	251
Vilcea	27	2	18	1,3	18,8	79,7	436	222
Vrancea	23	12	15	13,9	18,9	67,2	408	234
Sect. agric. Ilfov	31	23	30	38,3	42,8	18,9	540	20
Media pe țară	22	10	17	13,4	43,2	43,4	372	239

*) Anuarul statistic al R.S.R., 1982, 1983.

Repartizarea pe județe a efectivelor de vaci de lapte, bivolițe și juninci prezintă mari decalaje, care în peste 85% din județe variază între 1 și 3,4% din total. Totodată, nu este în concordanță cu resursele de pășuni și finețe ale județelor. Densitatea la vaci, bivolițe și juninci la 100 ha teren reflectă nu numai rezerve însemnate de sporire a efectivelor în toate județele țării, ci și necesitatea unei mai judicioase amplasări pe zone și județe (vezi tabelul). Dacă în județul Timiș, de pildă, s-ar realiza densitatea din județul Suceava, efectivul de vaci al acestui județ ar fi mai mare de peste 2,5 ori. De asemenea, din datele privind densitatea pe categorii de unități agricole, rezultă disparități mari între județe în cadrul aceleiași categorii de unități, iar în același județ între unitățile agricole de stat și cele cooperatiste. Astfel, pentru unitățile agricole de stat amplitudinea variației este de 10/1 (cele mai mari densități există în județele Giurgiu, Iași, Mureș, iar cele mai mici în

Vâlcea, Maramureș și Caraș-Severin), pe cînd în unitățile cooperatiste raportul între densitatea cea mai mare și cea mai mică este de numai 3/1.

În perspectivă, apare ca necesară îmbunătățirea repartizării teritoriale a efectivelor de vaci de lapte, atît în sensul creșterii gradului de utilizare mai rațională a potențialului furajer din unitățile de stat și cooperatiste, cît și în sensul sporirii efectivelor în gospodăriile populației din toate zonele țării.

Creșterea numărului și a dimensiunii fermelor de vaci de lapte de tip intensiv în zonele de cîmpie, cu sistem de furajare în stabulație, devine nerațională din punct de vedere economic. În condițiile ridicării costului energiei, sistemul de stabulație permanentă și costul ridicat al furajelor ce intră în componența rațiilor nu asigură eficiența economică scontată.

În noua concepție de dezvoltare a zootehniei, elaborată pe baza hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, se alocă fonduri însemnate în vederea valorificării pășunilor și fînețelor naturale. În acest fel se poate asigura concentrarea efectivelor de vaci în zonele care dispun de asemenea suprafețe, paralel cu intensificarea producției de lapte în fermele sau minifermele unor unități agricole socialiste din zonele irigate de cîmpie și cu stimularea creșterii vacilor în gospodăriile populației.

Îmbunătățirea repartizării teritoriale a producției de lapte, în consens cu cerințele programului de autoaprovizionare și în scopul valorificării superioare a resurselor locale de furaje ieftine, are o semnificație economică și socială deosebită. Actuala repartizare se caracterizează printr-un grad moderat de concentrare zonală. Județele din nordul țării produc fiecare între 3 și 6% din producția de lapte a țării, iar cele din centrul țării produc între 2 și 3%. Apare însă o sensibilă neconcordanță între potențialul furajer al județelor și producția de lapte obținută. Sînt unele județe (Suceava, Maramureș, Argeș, Bistrița, Dimbovița etc.) care produc cantități mari de lapte la 100 hectare teren (între 502 și 867 hl) în toate categoriile de unități agricole, atît în sectorul socialist, cît și în gospodăriile populației, iar altele (Tulcea, Ialomița, Constanța, Dolj etc.) sub 300 hl, datorită folosirii necorespunzătoare a resurselor furajere și faptului că gospodăriile populației dețin efective scăzute de vaci.

Amplitudinea mare a variației producției de lapte la 100 hectare de teren arabil, pășuni și fînețe (între 153 și 867 hectolitri) evidențiază rezerve însemnate de sporire a efectivelor de vaci și a randamentelor medii pe animal; față de media pe țară, de 372 hl la 100 ha, 11 județe au obținut între 150 și 300 hectolitri.

Diferențieri sensibile apar între județe și în cadrul aceleiași categorii de unități agricole. În sectorul de stat, județele Vâlcea, Harghita, Hunedoara au obținut 27, respectiv, 40 și 44 hectolitri de lapte la 100 ha de teren, iar județele Iași, Giurgiu și Mureș obțin 395, respectiv, 357 și 331 hectolitri. În sectorul cooperatist, amplitudinea variației teritoriale a producției de lapte pe unitatea de suprafață este mai mică. Cele mai reduse producții (76, respectiv 99 hl la 100 ha) s-au înregistrat în județele Gorj și Mehedinți. Dat fiind rolul important al gospodăriilor populației în realizarea producției de lapte de vacă a țării (55,2% în anul 1980), gradul de autoaprovizionare a județelor cu lapte și produse lactate depinde în mare măsură de aportul acestora la constituirea fondului de stat centralizat, a fondului județean și la dezvoltarea vinzării pe piața neorganizată.

Cele 17 județe ale țării, care în anul 1980 au produs în gospodăriile populației între 60 și 79,7% din producția totală de lapte de vacă, sînt situate în zone de deal. Stimularea creșterii producției acestor gospodării, prin ameliorarea pășunilor și pădurilor pășunabile, constituie o cale de valorificare superioară a resurselor oferite de zonele respective. Totodată, se impune creșterea producției de lapte în zonele de șes, în special în sectorul cooperatist, ținînd seama de posibilitățile acestor unități agricole și de necesitatea acoperirii consumului județean la lapte proaspăt și produse lactate. În județe ca Giurgiu, Arad, Brăila, Călărași ș.a., aportul sectorului cooperatist la producția totală de lapte este sub posibilități, cu atît mai mult cu cît aceste județe dispun de suprafețe irigate, pe care pot fi obținute cantități însemnate de furaje în cultura a doua.

Asigurarea unui consum rațional de lapte pe locuitor (230 litri în anul 1985) în toate județele țării depinde de sporirea substanțială a producției totale în fiecare județ.

Amplitudinea mare a variației pe județe a producției de lapte pe locuitor, de circa 400 litri, evidențiază un ecart însemnat în asigurarea prin autoaprovizionare a consumului mediu preconizat pentru întreaga populație a țării. Totodată, restricțiile impuse consumurilor de energie generate de transportul unor cantități mari de lapte la distanțe apreciabile, pentru prelucrare și consum, fac necesară îmbunătățirea repartizării teritoriale a producției de lapte. În județele Prahova, Galați,

Dolj, Constanța, Buzău, Caraș-Severin, Dimbovița, Mehedinți, Călărași, Olt, care în 1980 au produs sub 230 litri de lapte pe locuitor, impulsivarea dezvoltării ramurii taurinelor reprezintă condiția de bază a autoaprovizionării populației locale.

Un rol deosebit de important în infăptuirea strategiei dezvoltării producției de lapte în țara noastră, în etapa actuală, îl are dirijarea investițiilor alocate acestei ramuri spre ameliorarea pășunilor și fînețelor naturale în vederea creșterii producției în zonele care dispun de asemenea suprafețe, paralel cu intensificarea producției de lapte în zonele irigate.

Condiții de infăptuire a programului de dezvoltare a producției de lapte

INTRUCÎT agricultura românească dispune de mari resurse de producere a furajelor ieftine pentru creșterea bovinelor, mai ales în zonele de deal și munte, măsurile de îmbunătățire a concepției cu privire la dezvoltarea acestei ramuri sînt realiste și necesare. Punerea în valoare a celor 4,4 milioane hectare de pășuni și fînețe reprezintă resursa principală pentru realizarea acestei noi orientări. Programul național funciar stabilește direcțiile principale în vederea ridicării potențialului productiv al celor aproximativ 2 milioane de hectare de pajiști. Creșterea randamentelor medii de iarbă la hectar, în urma unor lucrări de îmbunătățire și de organizare a teritoriului, a măsurilor de curățire, fertilizare, supraînsămînțare și cultivarea unor suprafețe care se pretează la aceasta, concomitent cu practicarea pășunatului rațional asigură valorificarea unei resurse naturale slab puse în valoare pînă în prezent. La aceasta adăugăm necesitatea realizării obiectivului prevăzut în program cu privire la ameliorarea a circa 3 milioane hectare de pajiști pășunabile situate în păduri. Sporirea producției de furaje se va realiza și prin îmbunătățirea structurii culturilor furajere, prin creșterea ponderii lucernei și trifoiului. Conjugarea acestor resurse asigură echilibrarea balanței furajere și ieftinirea costului furajelor. În cadrul fiecărui județ există posibilități de dezvoltare a fermelor de vaci de lapte în concordanță cu resursele specifice locale și cu necesitatea practicării unor tehnologii de producție ieftine. Totodată, stimularea sporirii efectivului de vaci și a producției de lapte în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori și în gospodăriile particulare din zonele de deal și munte este o cale importantă de sporire a producției de lapte.

Îmbunătățirea repartizării teritoriale a producției de lapte, pentru acoperirea cheltuielilor de producție — diferențiate zonal — pune problema unei mai mari elasticități a sistemului de prețuri de producție, contractare și achiziții, a primelor acordate producătorilor. O soluție ar fi și stimularea diferențiată, în unele zone, a ramurii creșterii vacilor de lapte, pînă la ameliorarea întregului efectiv existent. Aceasta ar putea asigura redresarea economică a fermelor de vaci de lapte, care nu-și acoperă cheltuielile din veniturii proprii, mai ales în anii cu condiții naturale nefavorabile. Apare ca necesară, de asemenea, stimularea diferențiată zonal a gospodăriilor populației, în vederea reducerii autoconsumului nerațional și a sporirii aportului lor la aprovizionarea pieței cu lapte și produse lactate. O asemenea măsură se poate realiza printr-o mai sensibilă diferențiere a prețurilor de contractare și achiziție, precum și prin prețuri de mercurial mai variate în funcție de sortimentele de produse lactate, de calitatea acestora și de sezon.

Realizarea condițiilor funcționalității mecanismului economic la nivelul fiecărei unități agricole și în gospodăriile populației poate să asigure acoperirea cheltuielilor din veniturii proprii în producția de lapte. Un rol determinant îl are **organizarea interioară a producției și a muncii**. Totodată, sistemul de stimulare a producătorilor de lapte și carne de bovine trebuie fundamentat diferențiat pe criterii de eficiență economică. Măsurile de ordin economic, menite să ducă la sporirea producției de lapte și carne de bovine, cer un cadru administrativ adecvat așezării schimbului de produse pe bază de contracte ferme, care să dea siguranța valorificării produselor, să imprime organizare și ordine, condiții vitale într-o agricultură modernă. Opțiunea producătorilor pentru o activitate productivă sau alta este determinată prioritar de criterii economice. **Prețurile primite de producătorii agricoli și prețurile plătite de aceștia pentru bunurile și serviciile neagricole trebuie să asigure reproducția largită a fiecărei gospodării**. În acest sens sînt necesare, în continuare, perfecționări ale schimbului de produse dintre sat și oraș.

dr. Letiția ZAHIU
dr. Gh. FRĂȚILA
dr. Gh. N. IOSIF

Dinamizarea activității de export

Programele de marketing în comercializarea eficientă a confecțiilor

PIAȚA INTERNAȚIONALĂ a confecțiilor continuă să traverseze o perioadă grea, pe fondul puternicei crize economice și structurale ce zdruncină economia mondială în ultimul deceniu. Întrucât industria confecțiilor este un domeniu deosebit de sensibil la evoluția conjuncturii internaționale este necesar și important să reamintim succint câteva coordonate majore ale economiei mondiale din ultima perioadă: acest lucru este cu atât mai util cu cât țările industrializate absorb peste 1/2 din importurile mondiale de textile și cca. 3/4 din cele de îmbrăcăminte.

Ușoare semne de încurajare s-au înregistrat în anul 1983, printr-un început de înviere economică, după ce în 1982 arit producția mondială, cât și comerțul internațional au înregistrat scăderi absolute, pregătite de o cvasistagnare a economiei mondiale în anii precedenți, 1980 și 1981. La o scădere, în 1982, a producției mondiale capitaliste cu 2% — cea mai puternică din ultimii 8 ani — și la o diminuare tot cu 2%, a volumului schimburilor internaționale, se adaugă creșterea șomajului la un nivel de peste 30 milioane de persoane). Obținem astfel tabloul general în care plasăm analiza comerțului cu textile și îndeosebi particularitățile de elaborare și implementare a unui program de marketing în domeniul confecțiilor.

Producția și comerțul cu textile și îmbrăcăminte au înregistrat în 1982 o scădere de 4%, și respectiv 4,5%; exporturile mondiale de textile și îmbrăcăminte s-au situat la un nivel de 92 miliarde dolari, cu 4,5%, sub realizările anului precedent. Element specific crizei, fenomenele se condiționează și se agravează reciproc: creșterea cursului dolarului american a accentuat, în contextul general, presiunea asupra prețurilor, penuria de capital și recurgerea la măsuri protecționiste, fenomene ce se regăsesc, prin excelență, în evoluția schimburilor și politicilor în cadrul industriei mondiale a textilelor și confecțiilor.

În condițiile arătate, industria textilă continuă să fie teatrul unui fenomen de orientare a investițiilor în vederea substituiri importurilor, cu efect de escaladare a protecționismului: în țările occidentale se desfășoară în prezent programe intense de cercetare pentru descoperirea de soluții ca, pe calea organizării, modernizării, automatizării producției textile și de confecții, să se ajungă nu numai la reducerea importurilor, dar și la o economie de capital, prin diminuarea forței de muncă angajată în acest sector).

Prognoza tehnologică și de marketing

ÎN INDUSTRIA CONFECȚIILOR, obiectul strategiei de marketing — con-

fecția — este un produs de un dinamism deosebit, specific producției și comerțului cu bunuri de consum, aflate în perimetrul de acțiune al unor factori cu mobilitate puternică (modă, gust etc.). De aici decurge necesitatea unei permanente corelări între strategia de marketing — atribuit de conducere la nivel microeconomic — și prognoza tehnologică, atribuit de politică la nivel de ramură și subramură. Cu alte cuvinte, un comandament de bază în industria confecțiilor este acela ca prognoza tehnologică pe termen mediu și lung să asigure suportul tehnico-material și organizatoric, capabil să permită flexibilitate, adaptări rapide ale producției, cerute de mutații pe termen scurt în caracteristicile produsului și evoluția cererii externe.

Aceste priorități figurează printre obiectivele stabilite industriei ușoare, în general, și celei de confecții, în special, în cadrul politicii economice a partidului și statului nostru. Astfel, documentele de partid prevăd că în industria ușoară — care va deține, la sfârșitul actualului cincinal, o pondere de peste 10% în totalul exportului țării noastre — vor fi aduse substanțiale îmbunătățiri calității produselor destinate exportului, printr-un finisaj superior, adaptabilitate rapidă la cerințele modei, crearea permanentă de modele care să permită o mai bună valorificare a creației proprii, realizarea de serii mici, corelate cu cerințele și gustul consumatorilor. Prin aplicarea acestor măsuri, gradul de valorificare în industria ușoară va crește în actualul cincinal cu 50—100%¹⁾.

În evoluția industriei noastre de confecții, o primă etapă — deja depășită — a fost aceea de creare a structurilor necesare unei producții moderne, pe scară industrială (la secolul de activitate al actualei întreprinderi de confecții și tricotaje București se adaugă experiența de decenii a altor 35 de fabrici de confecții, grupate astăzi în trei puternice centrale: București, Sibiu, Bacău), în cadrul căreia să se asigure trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă. De aceea, actuala etapă poate fi caracterizată ca etapa calității și a valorificării superioare.

Pe plan mondial, industria confecțiilor parcurge un proces de trecere la semiautomatizarea și automatizarea complexă a proceselor de proiectare, de debitare a materialelor textile, asamblare a reperelor și subsansamblelor, inclusiv a activităților de planificare, programare și urmărire a producției. Industria noastră, pregătită să abordeze problema automatizării, va cunoaște un grad cu totul superior de modernizare, pe baza căreia să se realizeze productivități și valorificări superioare. Au fost deja întreprinse acțiuni privind automatizarea prelucrării datelor antropometrice, a construcției îmbrăcămintii și gradării, încadrării și reproducerii tiparelor; există, de ase-

menea, un program de asimilare a unor utilaje de înalt nivel tehnic. Remarcăm realizarea unor cercetări prospective, cu proiecție pe următorii 30—40 de ani, în vederea elaborării programelor și planurilor de perspectivă ale cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și progresului tehnic în domeniul tehnologiei de fabricație a produselor de îmbrăcăminte din țesături, pentru perioada 1986—2010 (2020).

Alte trăsături specifice prognozei tehnologice și strategiei de marketing în industria confecțiilor le reprezintă existența elementului de conexiune între subramuri — confecția constituie etapa finală, de valorificare a unui proces de cooperare verticală: filatură, țesătorie, confecționare — și, în același timp, dependența de progresul înregistrat în cooperarea orizontală a unei serii de sectoare și subramuri care asigură materiale auxiliare și accesorii (butoni, capse, fermoare, nasturi, ornamente, elemente de tehnoprezentare etc.). Dacă adăugăm și existența unor factori de cooperare în afara industriei ușoare, îndeosebi cu industria chimică, cea constructoare de mașini, agricultura, realizăm dimensiunea condiției sine qua non ca elaborarea programelor de dezvoltare și marketing pe termen mai lung pentru producția și comercializarea confecțiilor să fie efectuată în organică legătură cu prognoza tuturor sectoarelor participante la procesul de cooperare; acest lucru este în curs de realizare, în cadrul vastului program de valorificare superioară, elaborat din inițiativa conducerii de partid și de stat.

În acest spirit de dezvoltare coordonată și integrată înțelegem eforturile de investiții care se efectuează în beneficiul direct sau indirect al industriei de confecții.

Strategia produsului

DISPUNÎND de o bază materială corespunzătoare, de experiență și tradiție, industria noastră de confecții textile s-a diversificat, fiind în prezent în măsură să ofere practic întreaga paletă de produse ce fac obiectul comerțului internațional: confecții pentru bărbați (costume, pantaloni, sacouri, cămăși, jachete, paltoane, impermeabile etc.), pentru femei (compleuri, rochii, fuste, bluze, impermeabile, jachete etc.), pentru copii, confecții pentru diferite destinații (îmbrăcăminte pentru sport, echipament de protecție etc.), precum și o gamă cuprinzătoare de tricotaje.

¹⁾ Document GATT/1340, Geneva, august 1983.

²⁾ UNCTAD, Raport asupra comerțului internațional cu textile, Geneva, februarie 1983.

³⁾ Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, de combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și până în 1990.

Este, de asemenea, specific industriei noastre de confecții faptul că partea cea mai mare a producției este destinată exportului, fapt ce imprimă caracterul de **orientare și specializare în producția de export**. Sînt numeroase fabricile la care cota exportului este de 80—90% în totalul producției; sînt perioade frecvente cînd secții și fabrici întregi operează, în întregime, numai pentru export (întreprinderile din București, Craiova, Focșani, Sătu Mare ș.a.). În aceste condiții, cercetarea de piață — tehnologică și comercială — capătă o importanță hotărîtoare, făcînd ca strategia produsului să nu fie o simplă componentă de marketing general, ci o **strategie de producție pentru export**.

Este suficient să subliniem că, la nivelul de sensibilitate și exigență ce caracterizează piața mondială a confecțiilor, în condițiile unei concurențe cu totul deosebite pe toate segmentele și ale unui protecționism acerb, elementul de flexibilitate și suplețe în adaptare capătă, de asemenea, valențe specifice pentru industria de confecții. Pentru a da un singur exemplu, se vorbește în limbaj curent de **adaptare la modă**, cînd, de fapt, se resimte, tot mai acut, nevoia de **anticipare a modei**, elementele esențiale trebuind să fie prevăzute cu cel puțin un an în avans. Strategia produsului (cercetare, creație, producție, promovare) ajunge, în aceste condiții, în fața unei ștachete de exigență, superioară etapei de adaptare, transformîndu-se într-un element de **avangardă**.

Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămîntei (C.C.P.I.), (funcționînd pe lângă Centrala industriei confecțiilor din București), analizează toate fazele premergătoare și componente ale procesului de fabricație: creația, proiectarea, pregătirea fabricației, debi-tarea materialelor, prelucrarea și montarea reperelor și subsansamblelor, perfecționarea organizării și conducerii producției și a muncii.

Existența unor parteneri tradiționali, pentru un volum considerabil al producției de export, face necesară și posibilă realizarea unei activități de **cooperare în creație** între specialiștii C.C.P.I. și organisme specializate ale clienților externi. Această activitate permite introducerea crescîndă și promovarea tot mai intensă a **creației proprii**, factor de bază al asigurării unei valorificări superioare. În prezent, peste 2/3 din volumul producției pentru export se realizează pe bază de creație proprie sau în cooperare cu firmele partenere; acesta rămîne, însă, un domeniu în care eforturile urmează să fie continuate și intensificate, pentru a se realiza sporirea contribuției creației proprii la eficiența producției pentru export. Un aport sporit este chemată să aducă și **creația din sectoarele de cooperare verticală și orizontală** (textile, accesorii etc.).

În vederea perfecționării activității de creație, acest sector urmează să cunoască, potrivit recentelor indicații ale conducerii de partid și de stat, și anumite îmbunătățiri organizatorice. În ce ne privește, ne raliem opiniilor și propunerilor potrivit cărora C.C.P.I. ar urma să-și întărească preocupările și atribuțiile, la nivelul întregii ramuri de confecții, centralele și întreprinderile putînd să-și dezvolte acti-

vități și organisme proprii de cercetare (cum este cazul I.C.T.B.) — bineînțeles, dotate, reorganizate și perfecționate corespunzător.

În altă ordine de idei, eforturile de aliniere la exigențele pieței externe, pe fondul intensificării luptei de concurență, precum și evoluția, din ultimii ani, spre o sofisticare tot mai accentuată a produselor au stimulat industria noastră să realizeze o **complexitate** a produselor, a cărei dinamică a lăsat în urmă metodologia de evaluare a producției fizice. Este lesne de înțeles că același număr de bucăți dintr-un anumit produs poate antrena consumuri diferite de materiale și manoperă, timpi diferiți de execuție, productivități diferite, în funcție de numărul și complexitatea cusăturilor, accesoriilor, ornamentelor etc. — și că exprimarea corectă a acestor diferențe impune completarea indicatorului producție fizică, cu un indicator care să reflecte diferența de complexitate. De altfel, la sfîrșitul anului trecut s-a procedat la introducerea experimentală a unei metodologii propuse de specialiștii C.I.C. București; se impun definitivarea și omologarea metodologiei pentru introducerea unui **indicator specific industriei de confecții**, corespunzător cerințelor de perfecționare continuă a mecanismului economico-financiar.

Strategia de comercializare și programul de marketing

RAPORTATĂ la volumul întregului comerț mondial cu îmbrăcăminte, ponderea țării noastre, de cca. 2%, este relativ modestă. Dacă avem însă în vedere faptul că industria de confecții se regăsește în structura economiei tuturor țărilor capitaliste dezvoltate, a tuturor țărilor socialiste și a unei mari majorități dintre țările în curs de dezvoltare, fiind una dintre cele mai răspîndite ramuri, se poate afirma că exporturile românești ocupă un loc important în schimburile mondiale în acest sector. Atît ca prezență și dimensiune (devansează de trei ori cota deținută de întregul export în exporturile mondiale) cit și ca aport la balanța comercială națională, confecțiile constituie un domeniu competitiv al economiei.

O **latură calitativă** a evoluției exportului nostru de îmbrăcăminte este alinierea la tendința — ce caracterizează și alte țări europene cu experiență în acest domeniu (Franța, R.F. Germania, Italia, Anglia, Ungaria, Polonia) — de creștere a ponderii exportului de îmbrăcăminte în exportul total al țării (4,1% în 1976, 5,2% în 1980, 6,0% în 1982). Ca și în cazul țărilor menționate, se remarcă de asemenea tendința de scădere ușoară a ponderii tricotașilor și o creștere corespunzătoare a ponderii confecțiilor⁴). Atît pentru confecții, cit și pentru tricotașe, exportul românesc rămîne axat în proporție covârșitoare pe **îmbrăcăminte exterioară**, care deține, de exemplu, în cazul confecțiilor 99%, lenjeriei revenindu-i o cotă redusă la numai 1%. La rîndul său, îmbrăcămîntea exterioară continuă să fie dominată cu cca 2/3 din total — de articole pentru bărbați. Ca rezultat al unor progrese calitative, a-

tit în industrie, cit și în activitatea de comercializare, se întărește însă poziția articolelor pentru femei, care oferă un grad mai ridicat de **complexitate** și de **valorificare**.

O analiză a distribuției geografice a exporturilor românești de confecții reține ca fapt pozitiv, **stabilitatea** raporturilor cu o serie de parteneri tradiționali din țări cu o bogată experiență și o puternică industrie proprie în acest sector: R.F. Germania, Italia, Franța, Canada, Anglia, S.U.A. ș.a. Această permanență a prezenței confecției românești pe diferite continente este nu numai un element de prestigiu pe deplin cîștigat, ci și o direcție de inserare a industriei noastre în diviziunea internațională a muncii și în schimbul mondial de valori.

I.C.E. Confex, întreprindere însărcinată cu desfacerea la extern a confecțiilor românești, a elaborat, împreună cu centralele de confecții, **programe de comercializare**, pe țări și grupe de produse, astfel încît să se asigure acoperirea cu comenzi a capacităților de producție rezervate exportului. La inițiativa conducerii Ministerului Industriei Ușoare au fost întreprinse, îndeosebi în a doua parte a anului trecut, o serie de acțiuni ce au conferit activității de comercializare un caracter mai programatic. Astfel, a fost intensificată activitatea de **prospectare și contractare**, prin punerea în aplicare a unor programe coerente, asigurîndu-se o mai bună prezență și continuitate pe piețele externe. A fost elaborată schema de detaliu a unui cuprinzător program de **promovare**, aflat în prezent în proces de implementare, conținînd acțiuni de propagandă și reclamă, într-o viziune unitară, la nivel de ramură, cu desprinderea de măsuri realizabile la diferite eșaloane de ierarhie și eficiență: minister, întreprindere de comerț exterior, centrală industrială, întreprindere producătoare.

Ridicarea pe o treaptă superioară a comercializării a stimulat activitatea productivă, de la cercetare și creație la producția de serie după cum eforturile producției impun noi exigențe rețelei de distribuție, cum ar fi necesitatea imperativă a **diversificării piețelor și partenerilor**, pentru a avea un cadru mai larg de desfășurare a schimburilor, cu noi alternative și priorități, în funcție de evoluția conjuncturală; pe această bază, se va putea avea în vedere, de asemenea, o preluare tot mai selectivă a comenzilor, în funcție de eficiență, gradul de valorificare, de reflectare a complexității produselor contractate, punerea în valoare a resurselor interne etc.

Producția și exportul de confecții devin astăzi terenul de interferență, poate cel mai evident, al coordonatelor **bătăliei pentru calitate**, de la prognoza tehnologică pe termen lung la posibilitatea de acțiune și adaptare rapidă prin programe curente de marketing, de la crearea unor puternice structuri industriale la participarea tot mai intensă la comerțul mondial, pe baze economice, eficiente, pentru valorificarea optimă a potențialului acestei ramuri a industriei românești.

dr. Ștefan MAȘU

⁴) A se vedea studiul elaborat de I.E.M. „Direcții de îmbunătățire a structurii producției românești de confecții și tricotașe”.

Considerații privind conținutul și cuantificarea productivității muncii (II)

ANALIZA modului de calcul al productivității muncii individuale evidențiază unele deficiențe metodologice — specifice uneia sau alteia din exprimările acestui indicator — determinate de: a) alegerea criteriului de transformare în unități natural-convenționale; b) influența modificării prețurilor unitare de producție (în speță în cazul exprimării valorice); c) influența utilizării indicatorului producție globală care include, în pondere importantă, cheltuieli materiale — ceea ce face să nu se reflecte realmente efortul și aportul personalului muncitor din unitatea analizată la obținerea rezultatelor de eficiență, iar prin această prismă să se denatureze chiar imaginea rezultatului obținut, neajuns care poate fi însă înlăturat prin utilizarea producției nete în calculul productivității muncii individuale; d) absența din cadrul prevederilor metodologice a necesității determinării productivității muncii pe baza realizărilor concrete exprimate în raport de producția marfă (sau producție marfă vândută și încasată), ceea ce, în anumite situații, ar putea răspunde mai bine cerințelor unei valorificări superioare a potențialului; e) faptul că analiza nivelului și dinamicii productivității muncii individuale a unităților de același profil trebuie realizată în condiții cât mai riguroase de comparabilitate, condiții care se constituie cu dificultate, fără să se poată elimina un anumit grad de probabilitate în conceperea coeficienților de transformare, iar toate acestea impun, evident, noi perfecționări metodologice (sistem informațional, tehnologia de calcul etc.). Este neîndoielnic că asemenea chestiuni pot constitui repere însemnate în activitatea cercetării economice de profil.

Esentială pentru creșterea productivității muncii este asigurarea tuturor premiselor necesare pentru sporirea producției. Între acestea, pe un loc dintre cele mai importante se află utilizarea cât mai completă a capacităților de producție — problemă pe care o considerăm nemijlocit legată de productivitate, contopită funcționarmente cu aceasta. Tocmai din această perspectivă vom urmări avansarea unor considerații privind îmbunătățirea metodologiei de calcul a capacităților de producție și — prin aceasta — a productivității muncii, indicator cu un nivel de agregare imediat superior capacității de producție.

Așadar, în activitatea întreprinderilor industriale, acțiunilor concrete, permanente, de valorificare intensivă și extensivă cât mai eficientă a potențialului productiv le sînt asociate preocupări constante de perfecționare a cadrului metodologic existent, de analiză și fundamentare a utilizării capacităților de producție în concordanță cu caracteristicile mașinilor, utilajelor, instalațiilor folosite, proceselor desfășurate și produselor realizate. Asigurarea acestei corelații constituie punctul de pornire pentru constituirea unui suport metodologic riguros, aplicabil în condiții specifice proceselor discrete arborescente*) prezente cu o pondere importantă în ansamblul proceselor industriale. Deși domeniul de aplicare a propunerii de perfecționare a metodologiei de calcul al capacităților de producție și implicit al productivității muncii a fost localizat în condițiile fabricației de țevi trase din oțel, considerăm că metodologia propusă poate prezenta un grad relativ ridicat de generalizare în activitatea practică. Semnificația, conținutul și structura metodologiei pe care o propunem în două variante concepute în ra-

port de informația — bază de intrare și unitatea de exprimare a capacităților de producție sînt prezentate etapizat în interdependența și intercondiționarea impuse de satisfacerea scopului urmărit.

Avem, mai întâi, în vedere condițiile specifice activității analizate, respectiv: a) prelucrarea pe utilajul conducător existent ($U = 1, \dots c$) a semifabricatelor de dimensiuni ($S_1, \dots S_m$) și calității ($M_1, \dots M_n$) pentru obținerea sortimentelor ($L_1, \dots L_r$); b) prezența în programul de fabricație a structurii sortimentale fixe (planificate) și variabile (determinată de cerințe sau cauze neprevăzute inițial).

Ca variante adoptate în raport de informația — bază de intrare și unitatea de exprimare a capacității de producție menționăm: **varianta 1**: informația — bază de intrare = productivitatea orară (P_{mnr}) exprimată în tone reale sortiment pe operație-utilaj-oră; **varianta 2**: informația — bază de intrare = durata — sumă a operațiilor necesare (nt_{mnr}) pentru trecerea de la semifabricat la sortimentul finit, sumă care include timpul unitar de operație (t_{mnr}) și timpul de pregătire-încheiere impus de schimbarea condițiilor necesare trecerii la un alt sortiment**) existent în fabricație sau nou.

Menționăm și o variantă pereche posibilă în condițiile faptului că între cele două variante amintite există o relație de forma: $nt_{mnr} = t_{mnr} (1 + \alpha)$ și $P_{mnr} = \frac{1}{nt_{mnr}}$ în care: α = coefi-

cientul a cărei valoare ține seama, așa cum arătam, de influența schimbărilor sortimentale impuse de: ● lipsa semifabricatelor de dimensiunile și compoziția preconizate și înlocuirea lor cu cele existente a căror prelucrare modifică ($\pm$) numărul și durata operațiilor de prelucrare; ● solicitări urgente, neprevăzute, exprimate în sortimente finite pentru consum extern, ceea ce impune integrarea lor în disponibilitățile de timp ale mașinilor și utilajelor; ● schimbarea programului de fabricație ș.a.

Prin conținutul său, metodologia în discuție poate fi adoptată, în condițiile asigurării informațiilor necesare, pentru prelucrarea automată a datelor, ceea ce îi conferă un evident caracter de operativitate și rigurozitate. Valoarea rezultatelor obținute din aplicarea metodologiei este eminentamente dependentă de respectarea condițiilor și restricțiilor stabilite inițial și de gradul de încredere privind informația utilizată. Procedeele menționate poate fi valorificat, între altele, pentru elaborarea modelului de optimizare a utilizării capacităților de producție în raport de solicitările fixe sau variabile ale programului de fabricație.

Să abordăm, însă, mai pe larg, cele două variante propuse. Ce aspecte concrete și semnificații prezintă ele? **Variantă 1** se folosește în condițiile în care pe utilajul $U_1, \dots U_c$, din semifabricate de dimensiuni $S_1, \dots S_m$ și calități $M_1, \dots M_n$ se obțin în

*) Procesul discret arborescent — proces discontinuu de prelucrare la rece a semifabricatelor de dimensiuni și calități diferite pentru transformarea lor în produse finite cu caracteristici impuse, pe oricare dintre mașinile sau utilajele disponibile componente ale grupului conducător.

**) În acest caz, ponderea timpului de pregătire-încheiere va fi exprimată sub forma coeficientului α a cărui valoare variază în funcție de tipul schimbării ca element cunoscut în cadrul structurii fixe sau aleatoare, determinat de perturbațiile impuse de cerințele interne, externe sau de aprovizionare.

cadru tehnologiei adoptate sortimentele finite $L_1, \dots, L_r$. Unitatea de exprimare a capacităților de producție la operația de bază executată pe utilajul din grupul conducător este tona echivalentă corespunzătoare unei situații standard sau de referință. Capacitatea de producție (c) se exprimă în tone echivalente pe an obținute în condiții standard (C_{111}), situație în care: C_{111} reprezintă capacitatea de producție a utilajului U_c , cînd se utilizează semifabricatul S_1 de calitate M_1 pentru a obține sortimentul finit L_1 . Criteriul care se află la baza alegerii unității echivalente poate fi același pentru toate sectoarele din care rezultă un produs similar — și anume dificultatea de execuție a produsului și durata — sumă a operațiilor (nt_{mnr}), productivitatea orară a produsului pentru care cerința este maximă, coeficientul global rezultat din agrementarea criteriilor precedente ș.a.;

În condiții oarecare privind utilajul, calitatea și dimensiunile semifabricatului și sortimentul finit solicitat, echivalarea producției are loc în funcție de coeficienții de echivalență (K_{mnr}) rezultați din relația:

$$K_{mnr} = \frac{P_{mnr}}{P_{111}}$$

în care: P_{111} = productivitatea orară standard (tone); P_{mnr} = productivitatea orară într-un caz oarecare (tone);

Pe baza unor asemenea condiții precizate, capacitatea de producție C_{mnr} poate fi redată astfel:

$$C_{mnr} = C_{111} \cdot K_{mnr} \text{ (tone/an)}$$

În funcție de mărimea capacității de producție standard C_{111} , poate fi analizată și posibilitatea integrării în calcul a structurii fixe a procesului de fabricație (${}^qL_1, \dots, {}^qL_r$) după relația: $\sum {}^qL_r \cdot K_{mnr} \leq C_{111}$, condiție care exprimă integrarea completă sau disponibilitatea pentru realizarea producției suplimentare — și $\sum {}^qL_r \cdot K_{mnr} > C_{111}$, condiție care exprimă integrarea incompletă a sarcinii și impune modificarea structurii și/sau a termenilor.

Cîteva concluzii pe marginea acestei variante. Metodologia respectivă propusă reprezintă un ansamblu de informații sistematizate și corelate în vederea atingerii obiectivului prevăzut. Aplicarea ca atare a metodologiei impune organizarea bazei informaționale în cadrul căreia sînt reprezentative următoarele informații: a) sortimentul finit L_r și condițiile prin care se poate ajunge la realizarea lui în funcție de utilajul disponibil și de semifabricatul folosit (caz în care L_r devine $L_{U_{mnr}}$); b) ponderea sortimentului finit în structura fixă a programului de fabricație: γ_r ; c) sortimentul finit standard: L_{111} ; d) productivitatea orară a sortimentului standard P_{111} ; e) productivitatea orară a unui sortiment oarecare: $P_{U_{mnr}}$; f) timpul unitar al operației analizate pentru sortimentul standard: $t_{U_{111}}$; g) timpul unitar al operației analizate pentru un sortiment oarecare: $t_{U_{mnr}}$; h) fondul anual de timp disponibil pe utilaj și grup identic: TD și ΣTD ; i) numărul de bucăți sortiment finit pe tonă: bt ; j) greutatea pe unitatea de lungime a sortimentului finit: g . Toate aceste informații trebuie corelate în machete tip matrice și tabele. Pe baza tuturor informațiilor colectate se vor elabora organigrama și programul de calcul ***).

Să ne referim acum la **variante 2** în discuție. Ea se utilizează în condițiile în care pe utilajul $U_1, \dots, U_c$, din semifabricate de dimensiuni $S_1, \dots, S_m$ și calități $M_1, \dots, M_n$ se obțin în cadrul tehnologiei adoptate sortimente $L_1, \dots, L_r$. În cadrul acestei variante, valoarea timpului unitar — t_{mnr} — exprimată în ore/tonă este dependentă de relația dintre semifabricatul m și calitatea n , care prelucrat pe utilajul C se transformă printr-un număr de prelucrări succesive în sortimente r ; în acest caz, în cadrul corelației mnr poate fi realizat un număr variabil de combinații posibile impuse și/sau acceptate de restricțiile tehnologice și condițiile de încărcare. Pornind de la aceste precizări, timpul de prelucrare pe un utilaj oarecare trebuie acceptat în două ipoteze, respectiv t_{mnr} = timpul unitar pe operație prelucrare (ore/tonă sortiment) și s_{mnr} = timpul unitar cumulat pe ciclul de operații succesive de prelucrare

pentru a ajunge de la stadiul de semifabricat de pornire la cel de sortiment solicitat (ore/tonă sortiment). Relația dintre t_{mnr} și s_{mnr} rezultă în raport de formulele — $t_{mnr1}, r^2 = s_{mnr2} - s_{mnr1}$, sau generalizînd: $t_{mnq} - tq = s_{mnq} - s_{mnq-1}$

în care: $s_{mnr} = \sum_{q=1}^r t_{mnq}$ și unde: q = numărul sortimen-

telor r realizabile prin prelucrări diferite dintr-un semifabricat mn.

Procesul de prelucrare analizat este discret (discontinuu) și în programarea inițială a sarcinilor fixe sau în reprogramarea lor datorită apariției unor perturbații trebuie luat în considerare timpul de pregătire-încheiere impus de schimbarea condițiilor necesare trecerii de la un sortiment la altul repetat în fabricație sau nou. În funcție de aceasta se adoptă coeficientul

$$\text{de corecție } \alpha, \text{ astfel încît: } s_{mnr} (1 + \alpha) = nt_{mnr} = \frac{1}{P_{mnr}}$$

Volumul fizic anual al producției este stabilit pe sortimente, ceea ce corespunde din punct de vedere al duratei de prelucrare la un timp necesar obținerii volumului fizic al sortimentului r din semifabricatul mn (T_{mnr}):

$$T_{mnr} = \sum_{i=1}^k nt_{mnr1, r2, ri} \cdot P_{mni} \text{ sau}$$

$$T_{mnr} = \sum_{i=1}^k nt_{mnr1, r2, ri} (\gamma_1 P_{mnr} + \gamma_2 P_{mnr})$$

relație în care: K = numărul sortimentelor posibile de realizat r din semifabricatul mn; P_{mnr} = volumul fizic anual al producției planificate totale și pe sortimente; $\gamma_2 P_{mnr}$ = volumul fizic al producției anuale destinată exportului sau producției pentru export;

Pentru executarea operației de prelucrare a întregului volum fizic și anual al producției la utilajul sau grupul utilaj conducător este necesară determinarea timpului T :

$$T = \sum_{m=1}^S \cdot \sum_{r=1}^M \cdot \sum_{i=1}^K \cdot T_{mnr} \text{ În funcție de mărimile } T \text{ și } TD$$

poate fi analizată posibilitatea integrării sarcinilor de producție pe baza relațiilor: a) $T \leq TD$, condiție care exprimă integrarea completă sau producția suplimentară (P_{supl}) în care:

$$P_{supl} = \frac{\Sigma TD - T}{s_{mnr} (1 + \alpha)} \text{ și b) } T > \Sigma TD, \text{ condiție care exprimă inte-}$$

grarea incompletă a sarcinii și impune modificarea sarcinilor și/sau termenilor.

Ce concluzii se desprind din prezentarea acestei variante 2? Metodologia specifică variantei 2 verifică și poate fi verificată cu metodologia specifică variantei 1. Aplicarea metodologiei impune organizarea bazei informaționale care trebuie să conțină următoarele tipuri de informații reprezentative: a) sortimentul L_r și condițiile prin care se poate ajunge la realizarea lui în raport de care rezultă t_{mnr} și s_{mnr} ; b) valoarea diferențială a coeficientului α ; c) volumul fizic al producției P_{mnr} ; d) ponderea producției pentru export în totalul producției planificate $\gamma_2 \cdot P_{mnr}$; e) timpul total de prelucrare al volumului fizic anual al producției T ; f) corespondentul volumului fizic al producției — tone — în număr de bucăți și metri liniari; g) fondul de timp pe utilaj și grup TD și ΣTD .

Evident, și în cazul variantei 2, informațiile prevăzute la punctul precedent trebuie corelate în machete tip matrice, tabele, diagrame. Pe baza tuturor informațiilor culese se vor elabora organigrama și programul de calcul ****).

prof. dr. Barbu Gh. PETRESCU

***) Celor interesați le putem pune la dispoziție cîteva aplicații practice elaborate în procesul experimentării procedurii metodologic anunțat. Concluziile acestora au susținut pe deplin raționamentele teoretice avansate.

****) Și în cazul variantei metodologice 2 putem oferi celor interesați aplicații practice care confirmă raționamentele teoretice.

Materiale

IN TOATE unitățile economice din țara noastră se desfășoară o activitate febrilă pentru economisirea energiei și combustibililor, pentru refolosirea tuturor materialelor recuperabile, într-un cuvânt pentru reintegrarea în circuitul economic a tuturor materialelor cu valoare de întrebuințare.

Amintesc că despre activitatea de recuperare și refolosire a materialelor s-a mai scris și cu alte ocazii, inclusiv la această rubrică. De ce această activitate mai este privită în unele cazuri cu indiferență? Cum este posibil ca la unele unități comerciale, de pildă, să asistăm neputincioși la arderea a sute și mii de kilograme de hirtie și cartoane, de folii de polietilenă și lăzi din lemn bune care pot fi refolosite? Unul dintre complexele comerciale care ignoră aceste indicații este cel din Drumul Taberei nr. 30. Aici, în această problemă, organele în drept sînt rugate să dispună oprirea definitivă a distrugerii unor materiale ca cele menționate mai sus.

Cornelia TEODORESCU
București

ECOURI

Piese de schimb — o problema?

PROBLEMELE abordate în articolul „Piese de schimb — o problemă?” apărut în nr. 46/1983, al R.E. au constituit obiectul unei analize efectuate de un colectiv competent din cadrul întreprinderii, format din cadre cu munci de răspundere care concurează direct la coordonarea și realizarea pieselor de schimb. Cauzele mai importante care au condus la nerealizarea sarcinii de producere a pieselor de schimb în cadrul întreprinderii noastre se datoresc în principal lipsei de concordanță între nivelele planificate și capacitățile de producție existente. Realizarea puteau fi însă mult mai mori dacă întreprinderea primea la timp și în cantități necesare o serie de materii și materiale (lingouri vidate de la I.M.G.B. și C.U.G. loși, brame de la C.S. Reșița și C.S. Hunedoara, table și profile de la C.S. Galați, precum și electrozi pentru topirea oțelului necesar turnării unor repere. Pentru realizarea integrală a acestor piese de schimb întreprinderea noastră a făcut formelor competente o serie de propuneri, între care: înființarea în județul Brăila a unei unități pentru fabricarea pieselor de schimb specifice utilajelor fabricate de I.U.G. „Progresul”; repartizarea spre execuție a reperelor care depășesc capacitățile la I.U.G. „Progresul” altor întreprinderi care au disponibil de capacitate și condiții tehnice adecvate: stabilirea de nomenclatoare, de piese de schimb cu uzură frecventă, pentru a evita formarea de stocuri supranormative sau cu mișcare lentă la unele repere, în timp ce la altele, care se uzează mai mult și mai repede, nece-

sarul nu este asigurat. Pînă la rezolvarea acestor probleme întreprinderea noastră a stabilit contacte directe cu marii beneficiari cu care analizează în mod concret prioritățile pentru a nu încălca capacitățile de producție cu alte repere care sînt necesare mult mai tirziu.

Alexandru GAGU
director general al Întreprinderii
„Progresul” din Brăila

★

IN ANII precedenți, producția de piese de schimb noi și recondiționate, ca producție în ramura construcțiilor de mașini, se calcula la costurile de producție la care se adăuau coeficienți de creștere ca regie de secție și atelier, beneficiu de circa 40%, pe care bază au fost stabilite și cifrele de plan pentru anul 1983. Începînd cu 1983, s-au aplicat însă prevederile Decretului nr. 392/1983, care interzice raportarea, ca producție marfă, a producției realizate de întreprindere pentru necesități proprii, fapt pentru care asupra producției de piese de schimb nu se mai aplică coeficienți de regie și beneficii; producția se calculează la costul de producție realizat, fără alte adaosuri. Diferența de 40% provenită din modul de calcul nu a putut fi în totalitate acoperită de creșterea producției de piese de schimb noi și recondiționate.

Menționăm că volumul pieselor de schimb realizat în unitățile M.E.E. în anul 1983 este mai mare decît în 1982, dar valoric este mai mic, datorită celor relatate mai înainte. Pentru anul 1984 s-a intervenit din timp la organele de resort, pentru ca cifra de plan să fie stabilită în corelare cu posibilitățile de producție, ținînd cont și de metodologia de calcul în conformitate cu prevederile Decretului nr. 392/1983.

Marius CONSTANTINESCU
director adjunct în Ministerul
Energiei Electrice

★

ÎNTEPRINDEREA noastră a fost vizată pentru neasigurarea unor sortimente de segmenti care au influențat negativ activitatea centrelor de reparații a mijloacelor de transport. Trebuie să arătăm că în tot cursul anului 1983 ne-am confruntat cu o serie de greutăți, în special pe linia asigurării bazei tehnico-materiale, care au influențat negativ asupra posibilităților de realizare a segmentilor.

Pentru a putea asigura necesarul minim de piese de schimb, s-au întreprins o serie de măsuri la nivelul posibilităților noastre de rezolvare printre care: s-a înființat un schimb pînă la prelucrare segmenti în scopul folosirii la maximum a timpului de lucru; s-a pus în funcțiune încă o baie de cromare la operația respectivă care era ștrangulată; s-au constituit echipe specializate de mecanici și electricieni care să asigure buna funcționare a utilajelor.

Nicolae MATEA
director al Întreprinderii de
autoturisme din Pitești

★

PRODUȚIA de piese de schimb la Întreprinderea „Electroputere” din Craiova este dirijată prin plan pe două mari

grupe și anume: piese schimb pentru material rulant și piese schimb pentru aparataj. Realizarea producției de piese de schimb pe anul 1983 s-a apropiat de nivelul contractelor încheiate. Cauzele principale ale nerealizării în întregime a pieselor de schimb solicitate de unitățile interesate au fost minusurile în aprovizionarea unor materiale (cupru, aluminiu, articole electroizolante și altele), lipsei capacității la prelucrările mecanice etc. Acestea sînt și cauzele pentru care noi nu am executat deloc anumite repere.

Ținînd cont de greutățile pe care întreprinderea noastră le-a întâmpinat în cursul anului 1983, cît și de necesarul de piese de schimb solicitat, în funcție de condițiile pe care le vom avea la dispoziție vom încerca ca prin livrările ce le vom efectua să satisfacem cererile de piese de schimb ale beneficiarilor.

Constantin UDREA
director general adjunct al
Întreprinderii „Electroputere” din
Craiova

Preț

IN legătură cu nota apărută la rubrica „Cititorii au cuvîntul” sub titlul „Preț” din nr. 36 al „R.E.” arătăm că prin Decretele Consiliului de Stat nr. 48 și 232/1982 orzul pentru bere (95% germinație) necesar producerii malțului pentru bere are stabilit preț de bază și de livrare diferențiat față de orzul pentru alte destinații. Deși întreprinderile pentru contractarea, achiziționarea și păstrarea produselor agricole livrează orzul cu germinație sub 95%, totuși acestea pretind întreprinderilor beneficiare prețul de livrare folosit pentru orzul cu germinație de 95% pe considerentul că este livrat fabricilor de bere. Este adevărat că și orzul cu germinație sub 95% este folosit la fabricarea berei, nu însă pentru producerea malțului pentru bere, neîndeplinind condițiile minime de germinație, absolut obligatorii, ci ca nemaltificabil, în condiția unui adaos de enzime. De altfel, Centrala bere, spirit, amidon și apă minerală ne-a sesizat că neînțelegerea acestei destinații de către întreprinderile furnizoare a creat litigii, din care unele s-au arbitrat, iar altele și în prezent se găsesc în curs de soluționare la Arbitrajul de Stat.

Intrucît această practică de a livra produsele la alte prețuri decît cele legale și a condiționa executarea repartițiilor de plată unor diferențe de preț este dăunătoare, ne-am adresat, Departamentului pentru contractarea, achiziționarea și păstrarea produselor agricole cu rugămintea de a da dispoziție unităților sale din subordine să livreze orzul conform repartițiilor, la prețurile legal stabilite, corespunzătoare indicilor de calitate, respectiv a indicilor de germinație.

Tr. DUMBRAVĂ
director în Ministerul
Agriculturii și Industriei Alimentare

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

PUNCTE DE VEDERE

O structură organizatorică adecvată valorificării superioare a potențialului de concepție

PROGRAMELE privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor (astfel ca ponderea celor la nivel mondial să ajungă la 69% în 1985, la 84,6% în 1987 și să se apropie de 95% în 1990, iar 2-5% din produse să se situeze peste acest nivel), creșterea mai accentuată a productivității muncii, ridicarea întregii activități la un nivel superior de eficiență economică au în vedere, explicit și implicit, un substanțial aport al activității de concepție la îndeplinirea obiectivelor stabilite, prin aplicarea și dezvoltarea celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane.

Toate ramurile economiei naționale beneficiază, într-o măsură din ce în ce mai largă, de rezultatele cercetării științifice în domeniul mijloacelor de automatizare, electronică și tehnică de calcul, care au o deosebită eficiență în sporirea productivității, în valorificarea superioară a materialelor și forței de muncă. După cum s-a arătat și în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic pe anul 1983, s-a intensificat activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru dezvoltarea producției ramurilor de vîrf, printre care microelectronica, electronica și automatizările; planul pe 1984 și sarcinile ce rezultă din programele menționate prevăd o nouă și puternică amplificare calitativă și cantitativă a sarcinilor în acest domeniu. Dată fiind această mare răspundere, institutul nostru își concentrează eforturile spre conceperea și asimilarea unor produse de înaltă tehnicitate și complexitate bazate pe electronică, abordînd mai decis domenii noi cum sînt roboții industriali, echipamente pentru centrale nucleare-electrice, pentru obținerea unor forme noi de energie, echipamente electrice cu laser și fibre optice, elaborate în variante constructive tipizate, miniaturizate și cu consum redus de materiale deficitare. Avem, de asemenea, în vedere introducerea mijloacelor de automatizare pentru sectoarele cu volum mare de muncă, ceea ce va contribui la creșterea ponderii sporului de productivitate obținut în sistem automatizat și mecanizat la 65% în 1985, circa 70% în 1987 și la peste 90% în 1990.

Pentru rezolvarea unor astfel de probleme de mare complexitate se impune adoptarea din mers a unor măsuri care să ne permită să realizăm, cu efort minim și cu o utilizare optimă a resurselor umane și materiale de care dispunem, sarcinile ce ni le-am asumat din programele prioritare de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic. O preocupare de prim ordin, dat fiind impactul pozitiv previzibil asupra desfășurării și rezultatelor muncii, o constituie perfecționarea structurii organizatorice și organizarea științifică a activității de concepție. Pornind de la analiza critică a situației actuale, prezentăm, în cele de mai jos, unele considerații și propuneri care sperăm să contribuie la adîncirea problematicei abordate de „Revista economică” în dezbaterile în legătură cu creșterea rolului creativității ca resursă de dezvoltare și să furnizeze idei utile organismelor de resort.

Organizarea rigidă: paralelisme, irosire de potențial, blocaj în calea colaborării interdisciplinare

CA și în cazul altor unități de concepție, structura organizatorică actuală a institutului nostru (fig 1) se caracterizează prin funcționarea de secții (ateliere) de inginerie tehnologică, secții de cercetare pură, secții (ateliere) mixte de cercetare științifică și inginerie tehnologică, colective independente de cercetare și inginerie tehnologică, o secție de producție, centru de calcul electronic și compartimente funcționale. Acestea, grupate în ceea ce vom numi „sectoare”, se află sub coordonarea directorului, directorilor adjuncți și contabilului șef.

Această structură, alcătuită potrivit unor norme datînd din 1973 și dezvoltată pe parcurs, a devenit inadecvată cerințelor

actuale privind utilizarea cu maximum de randament a potențialului, relevînd o serie de carențe organizatorice:

— unele programe de cercetare științifică și inginerie tehnologică se regăsesc în activitatea mai multor secții, fie din cadrul aceluiași sector, fie din sectoare diferite, ceea ce a condus la o coordonare greoaie, uneori neunitară în realizarea unor sisteme de echipamente de automatizare. O primă implicație a acestei stări de fapt a fost dispersarea în compartimente diferite a forțelor de cercetare antrenate în rezolvarea aceluiași obiectiv și la apariția unor cercetări paralele, cu rezultate diferite (de pildă, în ce privește utilizarea microprocesoarelor în diferite echipamente de conducere automată a proceselor industriale);

— organizarea rigidă pe secții, imobilitatea acestora au implicații asupra încărcării uniforme pe orizontală (între secții) și în diferite perioade de plan, ducînd uneori la alocarea nerățională a resurselor, la neutilizarea optimă și operativă a aparaturii din dotare. Această rigiditate nu încurajează colaborarea între sectoare și secții și nu reflectă direcțiile principale ale dezvoltării automatizării;

— structura internă a secțiilor și atelierelor, de asemenea rigidă, nu permite încărcarea uniformă — în funcție de necesități — a personalului de concepție cu studii superioare și medii.

Actualii structuri a compartimentelor (secții, ateliere) îi corespunde, potrivit normelor în vigoare, un nomenclator de funcții — care însă, fiind limitat pe tipuri de activități (cercetare, inginerie tehnologică, informatică, producție industrială, compartimente funcționale) nu oferă posibilitatea de a se utiliza, spre exemplu, unele funcții din informatică în activitatea de inginerie tehnologică și în cercetare etc. Această situație contrastează cu caracterul multidisciplinar al cunoștințelor necesare realizării unor teme care antrenează în activitatea de concepție ingineri tehnologi, chimiști, fizicieni, matematicieni, designeri, economiști (de pildă: instalații complexe de automatizare pentru industria chimică, petrochimică, minieră, a cimentului ș.a., ce nu mai pot corespunde nivelului actual al tehnicii, dacă nu au integrate mijloace de tehnică de calcul — inclusiv sistemele informatice aferente).

CREATIVITATEA — resursă a dezvoltării
Probleme de organizare, metode, tehnici

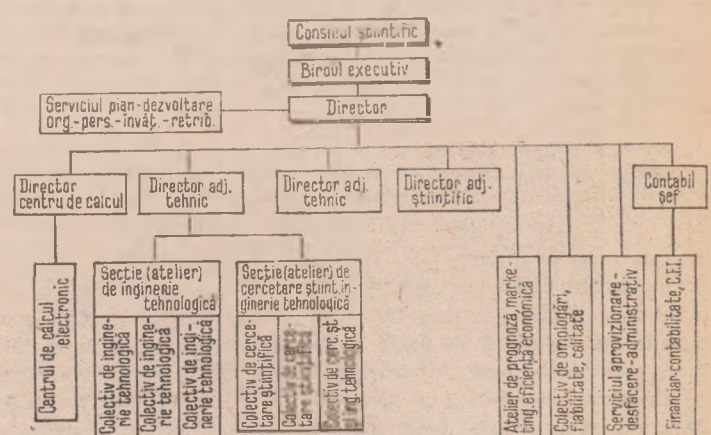

Fig. 1 : Structura organizatorică actuală

Pe de altă parte, în condițiile aplicării mai accentuate a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii, fiecare verigă organizatorică trebuie concepută ca un centru de venituri și cheltuieli, care să-și autogospodărească resursele de care dispune, în vederea obținerii cu eforturi minime a unor rezultate maxime. Realizarea acestui obiectiv nu este posibilă

numai pe baza cunoștințelor economice și competenței de conducere a șefilor de compartimente de concepție; ea impune cu necesitate „pătrunderea” personalului de specialitate economică în compartimentele de cercetare științifică și inginerie tehnologică, pentru ca, pe baza unor metode moderne de evidență a costurilor și cu utilizarea tehnicii de calcul, să furnizeze operativ și cu precizie cheltuielile „la zi” pe fiecare centru. Limitele menționate nu dau posibilitatea rezolvării acestei necesități.

O încercare de atenuare a neconcordanțelor

DATE fiind aceste dificultăți resimțite în activitatea din anii anteriori, conducerea institutului și-a propus să elimine carențele a căror rezolvare depinde exclusiv de factori interni și, prin măsuri adecvate, să atenueze efectele acelor neconcordanțe care depind de factori externi. În propunerile de organigramă s-au avut în vedere în mod deosebit profilarea mai accentuată a secțiilor și atelierelor, asigurarea unei colaborări permanente între acestea. Se preconizează organizarea a trei tipuri de compartimente:

- de automatizări industriale, care vor fi profilate pe inginerie tehnologică completă, în toate nivelurile de automatizare, cu utilizarea aparatelor, echipamentelor de serie sau unicate, cu tehnici de calcul tipizate sau specializate — inclusiv a software-ului de bază elaborat de producător, ca și a mijloacelor software elaborate de centrul de calcul al institutului, urmînd ca pe această bază să-și elaboreze software-ul de aplicație specific unui sistem sau unor grupe de sisteme;

- de echipamente și aplicații pilot, organizate pe specific sau grupe de profile, urmînd să asigure elaborarea de: echipamente numerice (pentru export și pentru necesarul intern) tipizate și aplicații pilot specifice; echipamente de reglare analogice, acționări reglabile, echipamente de forță, surse de putere; echipamente de teleprelucrare de date și modemi (cu aplicații); traductoare și echipamente specifice; testoare; roboți industriali; echipamente electronice cu laser și fibre optice; aparatură medicală complexă;

- de deservire generală: centrul de calcul electronic; atelier de prognoză, engineering, marketing, studii și eficiență economică; secția de producție industrială; compartiment de omologări, calitate, fiabilitate; compartimente funcționale.

Avantajele unei astfel de structuri fac ca ea să reprezinte un progres, totuși încă n-ar da posibilitatea asigurării unei corelații optime între resursele de care dispunem și efectele scontate. În cele de mai jos supunem spre analiză o nouă viziune asupra structurii institutului (centrelor) de cercetare științifică și inginerie tehnologică (prezentată schematic în fig. 2).

Organizarea flexibilă: conducere prin programe, simplificarea nivelurilor ierarhice, formații multidisciplinare, alocarea resurselor după posibilități, mărirea productivității și stimularea performanțelor în muncă

PREMISA de la care se pornește este aceea că unitățile de cercetare au ca obiective finale realizarea unor programe sau subprograme din programele prioritare de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, adoptate de conducerea de partid și de stat.

Veriga organizatorică de bază ar urma să fie colectivul (formația) multidisciplinară de elaborare a unei lucrări de cercetare științifică sau inginerie tehnologică. Dimensionarea acestui colectiv se face în concordanță cu volumul de muncă și complexitatea lucrării pe care o execută, iar structura pe funcții se determină potrivit cu natura și conținutul problemelor de profil ce trebuie soluționate — ambele aceste elemente fiind deosebit de flexibile, în sensul că vor putea fi adaptate în funcție de necesități de către directorul de program, la solicitarea șefului de proiect (lucrare). În mod similar, dimensionarea și structura pe funcții a sectorului condus de directorul de program se stabilesc după volumul, complexitatea, natura și conținutul sarcinilor prevăzute în programul (subprogramul) de cercetare respectiv. Pe ansamblul unității de cercetare, organul colectiv de conducere ar urma să poată hotărî, în funcție de priorități, nivelul de alocare a potențialului de cercetare și a mijloacelor tehnice din dotare. În cazul în care unele programe, pe măsura rezolvării lor, își restrîng activitatea, personalul devenit disponibil poate fi alocat altor programe — fie

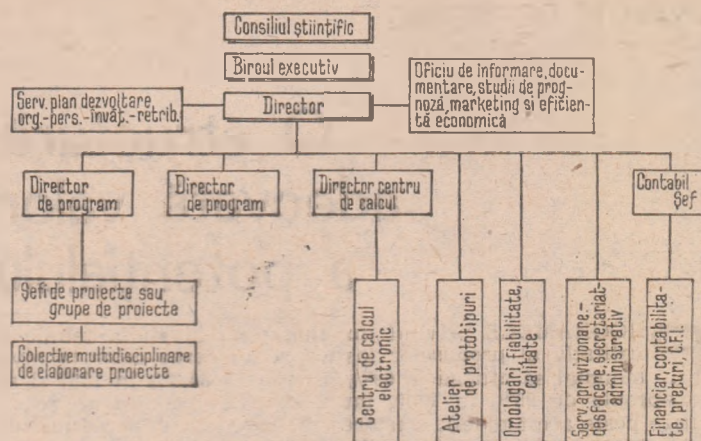

Fig. 2: Structura organizatorică propusă

în curs de elaborare, fie asumate de către unitate ca sarcini noi.

Structura organizatorică propusă, eliminînd 2 niveluri ierarhice de conducere (șef de secție sau atelier și șef de colectiv), corespunde cerinței unei mai strînse apropieri a conducerii de nivelul condus, contribuind la creșterea competenței și responsabilității șefului de proiect sau lucrare. În aceste condiții nici nu s-ar mai putea pune problema unor „stări conflictuale” între conducerea administrativă și coordonarea metodologică (reprezentată prin șeful de proiect) — intrucît ambele aceste atribute ar reveni, la nivelul colectivului de elaborare a lucrării, șefului de proiect. Totodată, prin identificarea aproape perfectă între structura formală și cea informală, s-ar crea premise pentru creșterea operativității în activitatea de concepție, stimularea spiritului de inițiativă personală în asumarea de sarcini, instaurarea unui climat de creativitate și motivațional, favorabil obținerii de performanțe ridicate. Delimitarea clară a răspunderilor și limitelor de competență ar favoriza disciplina în respectarea atribuțiilor, mai buna departajare a problemelor strategice de cele tactice.

Gruparea activităților avînd ca obiectiv realizarea unui program unitar de cercetare, eliminînd paralelismele, permite, de asemenea, extinderea tipizării subansamblelor, asigurarea unei concepții modulare de realizare a echipamentelor, astfel încît, pornind de la aceste elemente de bază (subansamble tipizate, module, pachete de software tipizate etc.) să se poată realiza o diversitate mare de echipamente, cu un efort minim de cercetare.

Un alt element caracteristic al structurii la care ne referim îl constituie înființarea, în cadrul unității de cercetare, a oficiului de informare, documentare, studii de prognoză, marketing și eficiență economică, a cărui activitate preponderentă să fie cea de prognozare și directivare în perspectivă a activității unităților de cercetare, pe baza unei studieri aprofundate a pieței interne și externe. Aceste compartimente trebuie concepute ca organisme funcționale de tip „stat major”, care să furnizeze conducerii institutului informațiile și studiile necesare luării celor mai eficiente decizii de adaptare din mers la necesitățile economiei naționale.

Conceptul de organizare structurală prezentat mai sus permite o evidență și analiză operativă (inclusiv prin utilizarea tehnicii de calcul) a costurilor programelor de cercetare științifică și compararea lor cu efectele economice preliminate, oferind pe această bază informațiile necesare fundamentării deciziei de a se continua cercetările într-un anumit domeniu sau de a le sista.

Calitățile structurii propuse (flexibilitate, adaptabilitate, claritate, reducerea numărului de niveluri ierarhice, compatibilitatea cu principiile și cerințele aplicării acordului global, încurajarea tipizării, eliminarea paralelismelor și asigurarea unui climat psihosocial favorabil inițiativei și creativității) sînt deopotrivă elemente definitorii ale unei organizări științifice și activității de concepție, ca și căi eficiente de creștere a calității și productivității muncii în activitatea de cercetare științifică și inginerie tehnologică.

Dan N. DOBRESCU
Gheorghe PETRE

Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru automatizări și telecomunicații București

Autoconducere și perfecționare în procesualitatea dezvoltării democrației socialiste

ÎN ȚARA NOASTRĂ, începând cu cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, îndeosebi odată cu lansarea în viața practică a strategiei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism, s-a inițiat procesualitatea încheierii sistemului politic românesc autoorganizat, bazat pe autoconducerea muncitorească, pe generalizarea treptată, simultan cu maturizarea democrației muncitorești, a autoconducerii în toate domeniile societății și în perimetrul tuturor claselor și categoriilor sociale. Autoconducerea muncitorească a devenit posibilă în societatea noastră datorită acumulării în timp a unor realizări cantitative și calitative ale procesului edificării democrației socialiste; ea reprezintă, de fapt, o nouă calitate a acesteia, constituind un factor de puternică impulsivitate a vieții politice, spirituale în toate sectoarele societății, contribuind decisiv la educarea deprinderilor, la însușirea practicilor democratice de către toate categoriile de oameni ai muncii. Elementul vital al acestui proces rezidă în activitatea Partidului Comunist Român, în capacitatea acestuia de a se autoconduce și de a iradia valențele autoconducerii, ale autoperfecționării în întreg ansamblul social.

Procesul exercitării rolului conducător al partidului își demonstrează validitatea socială prin permanenta utilizare a unui „mecanism” specific partidului, menit să verifice oportunitatea și eficiența actelor de conducere, mecanism ce îngemănează într-o trairnică țesătură trei mari procese. În primul rind, Partidul Comunist Român întemeiază întreaga sa activitate de conducere a făuririi socialismului pe **criterii de acțiune socială** cu autentică încărcătură democratică (progresul social multilateral, prin dezvoltarea materială și spirituală a tuturor zonelor țării, dezvoltarea multilaterală a personalității umane), criterii structurate în jurul unor norme valorice, de asemenea de esență democratică, precum sint echitatea și dreptatea socială, egalitatea, libertatea, responsabilitatea și demnitatea umană. Aceste norme dobîndesc statutul de valori de control al acțiunilor sociale prin includerea lor ca repere majore de referință în conducerea științifică a societății de către partid. În al doilea rind, în conformitate cu criteriile de substanță democratică adoptate, partidul comunist pregătește parcurgerea unor noi etape strategice ale edificării socialismului prin elaborarea și lansarea în practică a unor **proiecte de acțiune politică și social-economică**. Din acest punct de vedere, trebuie subliniat efortul neîncetat al partidului nostru de a realiza o cât mai deplină concordanță între proiectele acțiunii sociale și condițiile concret-istorice ale țării, fapt ce s-a impus cu puterea unei necesități obiective. În al treilea rind, partidul face dovada unor multiple posibilități de a direcționa transpunerea în practică a proiectelor de acțiune socială prin **opera de conștientizare** a masei membrilor de partid, a maselor populare în genere, prin educarea și mobilizarea acestora, prin permanenta sa deschidere către nou, către tumultul practicii sociale; de asemenea, partidul studiază atent evoluția fenomenelor de masă și obștești, cu toate instituțiile societății, face parte intimă din propriul său mecanism de autodirecționare a acțiunilor conducerii; „partidul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — conduce nu în numele, ci împreună cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor” (60 de ani de slujire devotată a poporului, de luptă pentru dreptate socială și liber-

tate națională, pentru construirea socialismului și ridicarea bunăstării maselor, pentru independența patriei, colaborare internațională și pace, 8 mai 1931, București, Editura politică, 1981, p. 29). La dimensiunea întregii societăți socialiste rolul conducător al Partidului Comunist Român se realizează întemeindu-se pe conducerea activității de partid de către partidul însuși, prin autoconducere deci, aceasta devenind posibilă prin autocontrolul acțiunilor la nivelul întregului partid.

Autoconducându-se, autocontrolându-se (în interiorul său și al întregii sale activități în societate) partidul se relevă ca fiind organizația politică a clasei muncitoare, a celor mai înaintați membri ai societății, avînd drept caracteristică esențială încheierea și dezvoltarea unor relații bazate pe autoconducere, pe cel mai profund democratism.

Demonstrînd practic capacitatea de autoconducere și autoperfecționare a propriei sale activități, partidul realizează în dinamica politică a societății românești rolul de forță promotoare a generalizării autoconducerii în întreaga societate (în primul rind în zona din care partidul își extrage în principal forța, în perimetrul clasei muncitoare, legitimînd astfel autoconducerea muncitorească), sub semnul și în direcția autoconducerii desfășurîndu-se întregul proces al perfecționării vieții sociale, al relațiilor sociale în societatea noastră.

Acțiunea novatoare a Partidului Comunist Român în planul ansamblului relațiilor sociale se realizează cu deosebită putere prin declanșarea și dezvoltarea unor adevărate transformări în natura (în substanța) relațiilor sociale, prin revoluționarea acesteia.

Astfel, este evident că în condițiile desființării exploatarei, ale modernizării forțelor de producție, datorită industrializării, ale impetuozității revoluției științifico-tehnice, baza economică a societății, ansamblul relațiilor de producție înregistrează modificări esențiale dînd drept rezultată „creșterea amplitudinii și ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a modului de producție socialist din țara noastră” (Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1979, p. 59). Afirmarea acestui adevăr fundamental, validat prin eforturile eroice ale clasei muncitoare, ale întregului popor nu trebuie să împiedice sesizarea unor disfuncționalități, a unor decorelări parțiale ce se pot manifesta, datorită unor cauze multiple, între unele sectoare sau relații ale societății socialiste. Acționînd în acest spirit, refuzînd viziunea idilică despre dezvoltarea societății socialiste, respingînd categoric „impresia falsă că socialismul nu poate cunoaște greutăți... că instaurarea puterii politice a clasei muncitoare și trecerea la construcția socialistă soluționează de la sine problemele, duc automat la înfăntuirea în viață a principilor socialiste”, (Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, 1—2 iunie 1982, București, Editura politică, 1982, p. 61), partidul nostru, secretarul său general au făcut din temeinica investigație științifică a vieții sociale, a proceselor complexe ale acesteia, temei primordial al conducerii științifice a societății românești. Eloquent în acest sens este Raportul prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la marele forum al comunistilor români din decembrie 1982, document programatic ce, cu îndreptățire, urmărește „să dea răspuns problemelor complexe privind dezvoltarea economico-socială a patriei noastre”. În această perspectivă trebuie percepute profundizimea teoretică și acuratețea politică a tezei, cuprinsă în același document programatic, privind existența, în actual-

Dumitru IACO

(Continuare în pag. 22)

INȚELEGIND realitățile, publiciștii transilvăneni au justificat atitudinea de refuz a României de a prelungi convenția vamală cu Austro-Ungaria după 1886. Au justificat chiar și pozițiile României în războiul vamal purtat cu Austro-Ungaria în perioada 1886-1891. Aceasta cu toate că războiul vamal a adus mari pierderi tocmai Transilvaniei. Dar păstrarea independenței României, obiectiv fundamental final al tuturor românilor, era un țel mai presus de interesele economice imediate, ale transilvănenilor. Și ei au înțeles pe deplin aceasta. Justificându-se atitudinea țării în războiul vamal se scria: „Am zis din capul locului că România, punându-se pe terenul protecționist de a-și crea o industrie în țară, a trebuit să îngreuneze încît-va intrarea articolelor din Austro-Ungaria... a pus în lucrare tariful autonom, un tarif care nici decît nu era chemat să provoace ruperea negociațiilor, ci să înlesnească cu timpul... crearea unei industrii naționale române... și din punctul acesta de vedere nu poate fi condamnată procederea guvernului român.”¹⁾ Guvernul austro-ungar, la măsurile justificate ale guvernului român, a răspuns cu măsuri deosebit de drastice.

România — relatau militanții transilvăneni — n-a putut fi ingenușiată prin războiul vamal. Imediat după declararea lui, industriile românești au început să se refacă treptat. „Toată lumea neorientată credea că România își va părăsi programul și se va pleca pretensiunilor austro-ungare, pretensiuni care ar fi omorît și mai departe România în cele economice.... Lumea neorientată însă s-a înșelat amar.”²⁾ „Telegraful Român” scria cu satisfacție: „În România morile artificiale de făină încep iar a se mișca, fabricile de spirt fac concurență însemnată spiritului austro-ungar... și se pare că tot noi și numai noi, statul austro-ungar, o să tragem urmările

Permanența ideii de unitate în gîndirea economică din Transilvania

(1848-1918) (IV)

din acest război vamal început de ciocnii noastre în favorul intereselor lor specifice.”³⁾

După încetarea războiului vamal, publiciștii transilvăneni au continuat să susțină România în acțiunile ei de a-și apăra independența față de Austro-Ungaria. Este justificată, în special, politica de încurajare a industriei naționale. România „a observat din timp că e tributară Austriei și statelor industriale învecinate și a închis granițele produselor industriale supunîndu-le la o taxă de vamă cît se poate de ridicată.”⁴⁾ Se relatează că a acordat întreprinderilor terenuri pentru construcție, le-a scutit sau redus vămile la importul de utilaje, le-a scutit de unele impozite pe mai mulți ani etc. „De atunci abia au trecut 20 ani și în acest scurt răstimp înfloresc în țara vecină o mulțime de fabrici, care niciodată n-ar fi putut să se înființeze dacă statul nu le-ar fi asigurat favorurile arătate și nu le-ar fi cîștigat piața recerută pentru prefacerea articolelor în bani.”⁵⁾ Dar, constatînd situația industriei din România, același publicist observa cu mult realism că industria transilvăneană atît timp cît se

găsește sub dominația habsburgică nu se va putea bucura de protecția statului. El scria: „De la protecția statului noi să nu așteptăm nimica ci să ne ridicăm prin puterea noastră”. Statul austro-ungar voia să aibă în Transilvania un client sigur al produselor sale și nu un concurent. De aceea economia transilvăneană a fost mereu neglijată de imperiu. Aceasta a frînat mult dezvoltarea forțelor de producție. Încercările Austriei de a perturba relațiile normale, firești, au avut aceleași consecințe negative.

Militanții progresiști, populația, reprezentanții opiniei publice transilvănene au susținut în permanență ideea unității tuturor părților teritoriului patriei. Lupta lor în realizarea acestui deziderat a luat forme multiple, această luptă s-a alăturat, aducînd contribuția proprie, luptei tuturor românilor pentru unitate și independență națională. Dorințele românilor ardeleni de independență și unitate națională au fost întotdeauna exprimate de cărturarii din Transilvania. Subliniind vechimea ideii de unitate a țărilor române în Transilvania, Alecu Russo scria: „Unitatea și tradiția în Ardeal se dezvăluiesc prin durerea lui Șincai, a lui Clain, a lui Petru Maior. Încotro și cînd își întorc românii ochii și gîndurile lor dau de Principate, centrul vieții neamului.”⁶⁾ Pe măsura dezvoltării mișcării de unitate națională, cărturarii români din toate provinciile românești, vremelnici despărțiți, locuite de ei, au adus o contribuție din ce în ce mai substanțială la demonstrarea necesității unității și independenței naționale.

Realizarea unității Moldovei și Țării Românești era considerată de reprezentanții înaintați ai gîndirii social-economice doar o etapă în realizarea unității depline a românilor. „Unirii mici” — cum îi spunea Hasdeu unirii Moldovei și Țării Românești — trebuie să-i urmeze „Unirea cea mare”, adică

FIȘE

Prof. univ. dr.
ALEXANDRU PUIU

EVOLUȚII CONTRADICTORII ÎN ECONOMIA MONDIALĂ

1983

EDITURA POLITICĂ
București

● O carte precum volumul „Evoluții contradictorii în economia mondială”, tipărită recent de Editura Politică sub semnătura profesorului universitar Alexandru Puiu, impune nu atît în tematica — de o actualitate

te evidentă — cît prin originalitatea modului de selecție și interpretare a unora dintre cele mai importante fenomene ce caracterizează lumea noastră. După cum afirmă autorul, ideea centrală a cărții este aceea de a opera o identificare a celor mai importante fapte și date cu impact major asupra fizionomiei actuale a economiei mondiale. Astfel, în prima parte a cărții este schițată o caracterizare a economiei mondiale cu accent special asupra fenomenelor de dezechilibru. Capitolele ulterioare ale volumului sînt consacrate analizei unora dintre componentele cele mai importante ale evoluției economiei mondiale: problemele financiar-monetare, incidența comerțului internațional asupra dezvoltării diverselor state, efectele economiei înarmărilor asupra posibilităților de depășire a crizei și de asigurare a progresului general. Ultima parte a

volumului este consacrată de autor evidențierii acelor cerințe, considerate esențiale, care condiționează, atît în prezent cît și în perspectivă, desfășurarea vieții economice la nivel planetar, între acestea fiind incluse problemele restructurării economiei mondiale, impulsivitatea progresului tehnic, valorificarea superioară a resurselor.

Strategia exploatării resurselor proprii

● Problematika utilizării eficiente a resurselor naturale naționale a devenit deosebit de actuală — pe fondul restricțiilor declanșate de criza economică mondială. În același timp, opinia lui Jiří Safář în articolul „Limitní náklady v surovinové strategii” (Costurile limitate în strategia folosirii resurselor naturale), publicat în numărul 1/1984 al revistei cehoslovace POLITICKÁ EKONOMIE, această

problematică ridică numeroase dificultăți metodologice, îndeosebi cu privire la determinarea efortului economic (exprimat prin preț) pe care îl impune exploatarea resurselor interne. Chestiunea în cauză, afirmă J.S., vadește două implicații majore: pe de o parte costurile prea ridicate diminuează eficiența proceselor ulterioare de prelucrare și, în cazul exporturilor, competitivitatea produselor; pe de altă parte, o subevaluare a resurselor poate conduce la un export subteran de avuție națională. Pentru a fundamenta o strategie în domeniul exploatării resurselor naturale proprii autorul utilizează conceptul de „limită a costului”. Această noțiune — în parte cuantificabilă — are un caracter variabil și trebuie să reflecte evoluția a două grupe de factori, externi și interni. În prima categorie sînt incluse, de regulă, informații cu privire la

unirea Transilvaniei cu România. Demonstrând unitatea economică și de neam a românilor Hasdeu scria: „Nu numai în privința limbii, ci și în aceea a teritoriului este absolutamente imposibil de a trage o linie de demarcațiune între moldoveni și munteni... moldovenii sînt munteni, muntenii sînt moldoveni, moldovenii și muntenii sînt transilvăni, transilvăni sînt moldoveni și munteni, iată singurul aspect adevărat posibil al acestui majestos tablou, de unitate națională fără exemplu în analele lumii.”⁷⁾ Cezar Bolliac referindu-se și el la unitatea economică, fizică, de limbă și de altă natură a țărilor române scria că toți cei ce vor studia „această țară cu luare aminte... în conștiința lor or să fie toți uniți în ideea: România întreagă este un atom.”⁸⁾ Cărturarii români, indiferent în care din țările românești existente în secolul trecut au trăit, au demonstrat că Moldova, Muntenia și Transilvania au existat ca țări separate numai datorită unor evenimente istorice nefavorabile românilor. În realitate, a existat o singură Românie, cu un singur corp național și o singură viață spirituală și economică.

Mișcarea și presa socialistă din Transilvania și-au adus și ele o contribuție remarcabilă la lupta pentru desăvîrșirea unității de stat a României. La baza justificărilor necesității obiective a desăvîrșirii unității de stat a României, socialiștii din Transilvania au folosit, printre altele, și lucrările lui Constantin Dobrogeanu-Gherea, considerat conducătorul ideologic al social-democrației române.⁹⁾ La Congresul Partidului Social-Democrat Român din Ardeal și Banat, la 19-20 ianuarie 1919, Iosif Jumanca citează următoarele cuvinte ale lui C. Dobrogeanu-Gherea: „O țară ca un organism social trebuie să se dezvolte ca un organism întreg... Împărțită în mai

multe părți, cum e Polonia sau cum e în parte România, dezvoltarea sa devine anormală și nesărațoasă în cel mai înalt grad.”¹⁰⁾

Socialiștii au demonstrat că menținerea Transilvaniei sub dominația străină a frinat atît dezvoltarea forțelor de producție ale Transilvaniei ca parte ținută în mod forțat desprinsă de cealaltă parte a țării, cît și a forțelor de producție din România, care nu puteau să se dezvolte normal datorită faptului că nu puteau să folosească avuțiile naturale din teritoriile care erau ocupate. „Neamul românesc - scria „Adevărul”, ziarul socialiștilor români din Transilvania - fiind o națiune ruptă în bucăți, era condamnată a nu-și putea dezvolta în plină libertate bunurile ce posedă - materiale, intelectuale, sufletești. Împărțit în mai multe părți dezvoltarea sa devenise anormală și nesărațoasă în cel mai înalt grad. Luptele continue pentru menținerea caracterului etnic, absorbeau partea cea mai mare a forțelor sale morale și intelectuale, iar în urma acestui neajuns evoluția organismului social al națiunii române suferea și stagna foarte mult.”¹¹⁾ Lichidarea acestei stări de fapt care frîna dezvoltarea economică a României și a Transilvaniei, ca provincie ținută în mod forțat în afara cadrului ei, devenise o necesitate obiectivă a cărei realizare se cerea tot mai imperios. „Independența noastră este o condiție sine qua non a viitorului nostru și independența nu ne poate fi asigurată decît atunci, dacă nu vor mai exista provinciile românești, ci dacă toată românimea va trăi o singură viață de stat. Asta-i argumentul suprem pentru care socialismul român s-a declarat în Alba-Iulia pentru idealul unirii tuturor românilor.”¹²⁾

Unirea - demonstrau socialiștii români din Transilvania - era o necesitate obiectivă. Desprinderea Transilvaniei de Ungaria, la care a fost înglobată de dualism, urma un curs

normal din punct de vedere al evoluției economice, sociale, politice și naționale. Socialiștii români vedeau în făurirea statului național crearea de condiții superioare de valorificare a resurselor materiale și umane, rodul luptei neobosite duse de cele mai înaintate forțe ale societății, de masele largi populare pentru unire, produsul logic al dezvoltării istorice, sociale și naționale a poporului român. „Formarea statului național unitar - arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu - a constituit incununaarea unor lupte de secole, a năzuințelor românilor de pretutindeni de a-și avea un stat unitar independent, de a trăi liber, în pace și colaborare cu vecinii, cu alte popoare.”¹³⁾

conf. dr. Toader IONESCU
conf. dr. Iuliu PINCZES
Cluj-Napoca

⁷⁾ Sibiu, 10 iunie, în „Telegraful Român” nr. 62 din 11/23 iunie 1888.

⁸⁾ Convențiunea comercială cu România, în „Telegraful Român” nr. 34 din 31 martie/12 aprilie 1887.

⁹⁾ Sibiu, 10 iunie, în „Telegraful Român”, nr. 62 din 11/23 iunie 1888.

¹⁰⁾ Industria sub protecția statului, în „Telegraful Român” nr. 23 din 26 februarie/10 martie 1900.

¹¹⁾ Idem

¹²⁾ Alecu Russo, Cugetări, Piatra-Teiului, Scrieri alese, Editura pentru literatură, București, 1967 p. 84

¹³⁾ Citat după „Gîndirea social-politică despre Unire” (1859), Editura politică, București, 1966, p. 317.

¹⁴⁾ Idem p. 65-66.

¹⁵⁾ „Adevărul”, anul XV, nr. 2 din 13/26 ianuarie 1919.

¹⁶⁾ Citat după „Gîndirea social-politică despre Unire” (1859), Editura politică, București, 1966, p. 347-348.

¹⁷⁾ Citat după „Documentele din Istoria mișcării muncitorești din România” (1916-1921), Editura politică, București 1966, p. 157.

¹⁸⁾ Emil Isac, Alba Iulia socialiștilor români, în „Adevărul”, anul XIV, nr. 51 din 23 decembrie/5 ianuarie 1919.

¹⁹⁾ Nicolae Ceaușescu: Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului. Ed. politică, București, 1992, p. 14

cererea și oferta mondială de materii prime, la oscilațiile prețului, la posibilele deplasări în ce privește structura economiei mondiale. Factorii interni captonizează, după cum afirmă I.S., în raportul dintre costul exploatareii resurselor și productivitatea în ramurile prelucrătoare.

Tranziție sau discontinuitate ?

● Constituie noile tehnologii de vîrf o posibilitate pentru țările în curs de dezvoltare de a elimina decalajele față de țările industrializate ? Este posibil ca aceste țări să „sară” o etapă în dezvoltarea industrială și anume să evite etapa - considerată tradițională - a industrializării ? Iată citeva probleme deosebit de actuale cărora li se schitează un răspuns în articolul „L'innovation technologique - une force motrice pour les pays

moins industrialisés” publicat în numărul 1/1984 al revistei „L'OBSERVATEUR DE L'OCDE”. Aparent, tendința spre descenralizare a activităților generată de noile tehnologii, anumite elemente socio-culturale cum ar fi spiritul de participare și inovația, ar susține ipoteza asimilării eficiente a acestor străpungeri tehnologice în țările în curs de dezvoltare chiar și în cazul în care țările respective nu dispun de o structură industrială constituită. Aparent numai, deoarece, după cum se arată în studiu, crearea unei industrii „tradiționale” nu semnifică numai achizițiile de utilaje și instalații productive ; privit istoric, un asemenea proces declanșează și susține formarea unei autentice „culturi tehnice” la nivelul întregii populații a unei țări, factor indispensabil pentru asimilarea și stimularea continuă a progresului tehnic.

Pregătire profesională permanentă

● Cel de al șaselea volum publicat de UNESCO sub genericul „Études sur la formation des ingénieurs” abordează o problemă circumscrisă acestei teme largi, și anume aspectele pregătirii permanente. Volumul, tipărit sub titlul „Progress de la formation continue des ingénieurs” (coordonator Niels Krebs Ovesen), are la bază o analiză comparativă a sistemelor de pregătire permanentă a cadrelor tehnico-ingenerești în șase țări sau regiuni, precum și un amplu comentariu pe marginea diverselor forme organizatorice propuse, a legislației atlată în uz într-o țară sau alta. Ideea centrală a cărții este aceea că în lumea modernă, în care diversitatea și volumul cunoștințelor cresc oțelare fără precedent, pregătirea profesională inițială nu mai

FIȘE

poate fi socotită îndestulătoare. Aspectul cel mai complet și pe care studiile comparativ cuprinse în volum s-au străduit să-l pună în evidență, es cel al raportului dintre educația inițială (universitară) metodele de îmbogățire ulterioară a cunoștințelor. O arculare eficientă a acestor etape se poate realiza, opinea N.K.O., numai prin utilizarea unui concept mai larg ca după autorul citat, ar putea cel de „dispozitiv global instruire”. Din această perspectivă educația permanentă ar consta, în cazul particular inginerilor, în asimilarea de lungul întregii lor activități noi cunoștințe referitoare toate domeniile care privesc și tangențial, propria știință.

Autoconducere și perfecționare

(Urmare din pag. 19)

etapă, a unei contradicții „între dezvoltarea puternică a forțelor de producție și dezvoltarea relațiilor sociale și de producție, acestea manifestând o anumită tendință de rămânere în urmă”. (Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1982, p. 38).

Conștientizarea acestei contradicții implică cu necesitate înțelegerea lucidă, profundă a direcțiilor de acțiune ale partidului în perspectiva permanentei perfecționări, în cadrul relațiilor sociale, a relațiilor de producție. Astfel, după cum este bine știut, partidul, prin acțiunea sa revoluționară, conferă un conținut nou relațiilor de proprietate. Exercitarea dreptului de proprietar socialist — ca acțiune politică fundamentală în socialism și ca reper esențialmente caracteristic al democrației socialiste se realizează prin însumarea a două activități sociale cu profunde implicații politice: munca și activitatea de decizie.

Dimensiunea decizională a relațiilor de proprietate, a procesualității realizării proprietății socialiste, ancorându-se în actele istorice ale naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie, ale cooperativizării agriculturii, trece într-un stadiu nou, calitativ superior, cel al participării la decizie în sistemul autoconducerii muncitorești, în principal, prin transpunerea în practică a hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978. În perioada ulterioară instituționalizării de drept și de fapt a autoconducerii, ponderea activității rezidă în perfecționarea sistemului decizional al acesteia (adunările generale ale oamenilor muncii, consiliile oamenilor muncii etc.), avându-se în vedere necesitatea concentrării „potențialului decizional” spre obiective, înainte de orice, prioritare în plan economic (realizarea ritmică și integrală a producției fizice; înfăptuirea exemplară a planului de export; creșterea susținută a productivității muncii; reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și energetice; ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor și darea în funcțiune la termen a obiectivelor de investiții; sporirea beneficiilor și a rentabilității întregii activități economice). În fapt, tocmai în această fuziune procesuală a dimensiunii decizionale politice cu cea economică a democratismului muncitoresc depistăm una din direcțiile de fond ale înfăptuirii autoconducerii, ale perfecționării relațiilor de proprietate.

Viziunea de ansamblu a Partidului Comunist Român, permanentă cuprindere globală a proceselor de esență ale edificării socialismului este demonstrată și prin asocierea și analiza căilor perfecționării relațiilor sociale și a relațiilor de proprietate din agricultura socialistă, din cooperatia meșteșugărească. „A doua formă de proprietate socială, cea cooperatistă, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, va trebui, de asemenea, întărită și consolidată continuu. Este necesar să lichidăm definitiv mentalitatea după care aceasta ar fi o formă inferioară de proprietate socialistă. Proprietatea socială cooperatistă asupra mijloacelor de producție corespunde pe deplin principiilor socialiste și ea trebuie dezvoltată, apărată, atît în agricultură, cît și în cooperatia meșteșugărească”. (Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului, 1—2 iunie 1982, București, Editura politică, 1982, p. 31). Reliefând importanța autoconducerii și autogestunii și în acest domeniu, secretarul general al partidului indică, totodată, necesitatea angajării proprietății sociale cooperatiste într-un intens proces de perfecționare, imaginat și realizat practic drept bază vitală a noii revoluții agrare în România.

Sinteza dinamică a politicului și economicului, perfecționarea și autoperfecționarea relațiilor de proprietate își află cea mai înaltă expresie în perfecționarea și autoperfecționarea procesului muncii, în realizarea la un nivel calitativ superior a muncii ca dimensiune de esență a proprietății socialiste, drept și datorie decurgînd din calitatea de proprietar socialist. Dreptul de proprietar socialist implică fundamentale îndatoriri politice, patriotice. Făcînd din dezideratul realizării unei noi calități a muncii și vieții sociale un adevărat program strategic al socialismului românesc, partidul nostru, secretarul său general au imaginat și inițiat transpunerea în practică a procesului de profundă originalitate și de mare perspectivă al antrenării mai active a oamenilor muncii din unitățile social-economice la realizarea proprietății socialiste, prin constituirea fondurilor de participare socială la proprietatea comună. Este, credem, evident faptul că mecanismul complex al autoconducerii muncito-

rești, în sens mai larg sistemul relațiilor de proprietate socialistă, își află prin constituirea „părților sociale” ale oamenilor muncii o importantă pirghie de acțiune, aflată în această etapă la început, dar în perspectivă cu efecte tot mai complexe și mai vizibile, determinînd noi trepte în trecerea de la perfecționare la autoperfecționarea relațiilor sociale.

În același timp, munca (cantitatea, calitatea și importanța socială a acesteia) constituie principalul indicator social al configurării relațiilor de repartitie în socialism. Programul complex de creștere a nivelului de trai, de realizare a unei noi calități a vieții, adoptat de cel de-al XII-lea Congres al partidului lui, perfecționările aduse sistemului de repartitie „...asigurîndu-se o creștere mai accentuată a veniturilor mici și diminuarea veniturilor prea mari, realizarea unui raport echitabil...” (Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al

Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1979 p. 60), între venituri relevă elocvent modul și direcțiile perfecționării acestor relații. În perspectiva înaintării spre și a edificării societății comuniste relațiile de repartitie și consum se vor concentra în jurul dezideratului satisfacerii multiplelor necesități umane, aceasta presupunînd — relevă Programul P.C.R. — „că fiecare va consuma atît cît este necesar, determinat în mod științific, excluzîndu-se atît risipa cît și acumularea peste necesarul satisfacerii depline a cerințelor sale materiale și spirituale”. Ghidarea procesului perfecționării relațiilor de repartitie și consum în funcție de acest obiectiv programatic este indispensabilă, orice derogare (dintr-o cauză sau alta) putînd determina apariția unor disfuncții sociale. „Ridicarea nivelului de trai, creșterea într-un ritm înalt a consumului au dus —

arată documentele Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1982 — la apariția unei contradicții între cerințele de consum și posibilitățile existente”. (Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 1982, București, Editura politică, 1982, p. 39), în unele sectoare cerințele de consum depășînd, într-o anumită măsură, posibilitățile și nivelul actual al economiei naționale, aceasta nevoită fiind să resimtă, dar să și contracareze eficient efectele crizei economice mondiale, să respingă cît mai prompt încercările țărilor capitaliste dezvoltate de a arunca efectele crizei asupra țărilor în curs de dezvoltare. În consecință, subliniază, cu clarviziune, secretarul general al partidului, soluționarea acestei disfuncții necesită „să acționăm în continuare cu fermitate pentru dezvoltarea mai puternică a producției bunurilor de consum, a serviciilor și, pe de altă parte, pentru stabilirea consumului la nivelul posibilităților existente, la nivelul la care a ajuns societatea noastră socialistă”.

(Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 1982, București, Editura politică, 1982, pag. 39). Deci dacă dialectica perfecționării relațiilor de repartitie-consum implică firesc o mai intensă creștere a producției bunurilor de consum (pe fundamentul de ansamblu al dezvoltării largi a forțelor de producție), ea implică, totodată, imperativul stringent astăzi al unei autoaprecieri raționale a necesităților de consum în corelație cu posibilitățile existente. Și, tocmai în aceasta constînd spiritul autentic dialectic al politicii partidului nostru, este meritul său de a fi înțeles și de a acționa practic în direcția creșterii posibilităților de consum prin sporirea producției sociale, prin mărirea eficienței muncii. Consacrîndu-se acestui obiectiv, de esență umanistă, ultima etapă înregistrează eforturi complexe ale partidului de a perfecționa sistemul cointeresării muncii atît prin instituirea fondurilor de participare socială cît și prin, și mai ales, perfecționarea mecanismelor retribuției muncii. Astfel, încă de la cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, din iunie 1981, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma explicit: „Diferențierea în capacitatea de muncă există, va exista și în comunism și va fi cît lumea. În raport cu aceasta, pornind de la principiul retribuției egale la muncă egală — să dăm posibilitate aceluia care muncesc mai bine să cîștige mai mult”.

Acționînd în acest spirit, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1983 a analizat și aprobat Programul de aplicare a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982 în domeniul retribuției muncii și repartitiei veniturilor oamenilor muncii. Noul program urmărește aplicarea și mai fermă a principiului socialist de repartitie, legarea mai strînsă a veniturilor individuale de realizarea planului de producție, de export, de productivitatea muncii și eficiența economică, de gradul de valorificare a materiilor prime, combustibililor și energiei, precum și a forței de muncă. În conformitate cu prevederile programului, cu principiile acordului global, nimeni nu poate primi retribuția, nu poate avea un venit garantat sau participa la beneficii, dacă nu produce conform obligațiilor ce-i revin la locul de muncă. De asemenea, faptul că retribuțiile sînt neplafonate în cazul depășirii prevederilor de plan, urmînd însă să fie diminuate, în mod corespunzător, în cazul neîndeplinirii sarcinilor de producție, dovedește caracterul stimulator al noului sistem.

3

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție

Consultațiile pentru candidații la concursul de admitere în învățământul economic superior sînt elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului de către cadrele catedrei de Economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ESENȚA RELAȚIILOR DE PRODUCȚIE din toate orînduirile sociale o reprezintă proprietatea asupra mijloacelor de producție. Prin proprietate se înțelege ansamblul raporturilor ce se stabilesc între membrii unei societăți în legătură cu însușirea mijloacelor de producție și a rezultatelor producției. Relațiile de proprietate nu se confundă cu obiectul proprietății, ele exprimă poziția membrilor societății față de mijloacele de producție, forma specifică de unire a producătorului cu mijloacele de producție și modul de însușire a rezultatelor producției.

Esența proprietății socialiste și formele ei

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ reprezintă raporturile ce se stabilesc între membrii societății socialiste în legătură cu stăpînirea în comun a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției, fie de către întreaga societate, fie de către diferite grupuri de producători socialiști uniți.

Ea cunoaște o serie de trăsături caracteristice ce-l conferă superioritatea asupra celorlalte forme de proprietate cunoscute în istorie :

1. Are cel mai înalt grad de socializare unind producătorii atît la scara întregii societăți cît și a diferitelor colective de oameni ai muncii.

2. Asigură poziția egală a tuturor membrilor societății față de mijloacele de producție și de rezultatele producției, înlăturînd astfel baza obiectivă a exploatării omului de către om.

3. Generează necesitatea și posibilitatea participării tuturor membrilor societății la o muncă social utilă potrivit nevoilor economiei naționale, pregătirii și aptitudinilor personale ale oamenilor.

4. Asigură dezvoltarea planică armonioasă a economiei naționale și satisfacerea nevoilor de trai ale oamenilor muncii în raport cu contribuția fiecăruia la progresul vieții economico-sociale.

Apariția proprietății socialiste este o necesitate obiectivă prin care se înlătură contradicția fundamentală a capitalismului dintre caracterul tot mai social al producției și însușirea privată a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției, se deschide cîmp liber dezvoltării forțelor de producție, progresului economico-social.

Experiența istorică a construcției socialismului demonstrează existența a două forme de proprietate socialistă asupra mijloacelor de producție : proprietatea întregului popor și proprietatea cooperatistă.

Proprietatea socialistă a întregului popor exprimă raporturile de stăpînire și însușire comună a unui fond unitar și indivizibil de mijloace de producție, ce se stabilesc între colectivele de oameni ai muncii din diferitele unități economice și între membrii fiecărei unități economice. Conform art. 7 din Constituția R. S. România aparțin întregului popor „Bogățiile

de orice natură ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, căile de comunicații, mijloacele de transport și telecomunicații de stat, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat”.

Fondul unic al mijloacelor de producție ce face obiectul proprietății întregului popor, în baza diviziunii sociale a muncii este repartizat și gestionat de unități specializate autonome cu personalitate juridică. Ele răspund material și disciplinar atît pentru păstrarea integrității, cît și pentru valorificarea superioară a mijloacelor de producție ce le au în proprietate. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982, „oamenii muncii dintr-o întreprindere trebuie să înțeleagă faptul că ei sînt proprietarii acelei întreprinderi, că ei poartă direct răspunderea pentru păstrarea și apărarea proprietății, pentru dezvoltarea ei, că datoria lor este de a obține cu mijloacele de care dispun creșterea continuă a eficienței economice, asigurînd pe această cale și mijloacele necesare reînnoirii lor și participării la beneficii și mijloacele necesare acumulării, dezvoltării forțelor de producție, precum și satisfacerea unor necesități generale ale statului, apărării țării”.

Caracterul unic și indivizibil al proprietății întregului popor face ca legăturile de stăpînire și însușire activă, reală a mijloacelor de producție stabilite între membrii fiecărui colectiv și între colectivele care gestionează părți determinate din averea națională să se coreleze armonios în cadrul planului național unic de dezvoltare economico-socială. Statul socialist, ca instrument al reprezentant al întregului popor, adoptă măsurile generale, unitare menite să determine unitățile să gospodărească cît mai bine obiectul proprietății și exercită controlul asupra integrității și consolidării proprietății socialiste.

Proprietatea socialistă cooperatistă exprimă raporturile de stăpînire și însușire a mijloacelor de producție socializate la nivelul fiecărei cooperative, ce se stabilesc între diferitele cooperative, între cooperative și unități socialiste de stat, precum și între membrii cooperatori. În raport de diviziunea socială a muncii, unitățile bazate pe proprietatea cooperatistă sînt : cooperativele meșteșugărești, de consum, de credit și în special cooperativele agricole de producție și asociațiile intercooperatiste. Reprezintă obiect al proprietății cooperatiste pămîntul adus de cooperatori, utilaje și unelte agricole, animale, clădiri, mijloace de transport, întreaga producție și veniturile obținute de fiecare cooperativă, precum și lotul atribuit în folosință personală membrilor C.A.P. În strînsă legătură cu proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție există și proprietatea personală a membrilor societății asupra veniturilor obținute din activitatea depusă pe baza proprietății socialiste, precum și asupra bunurilor de folosință personală.

Cele două forme ale proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție nu au o esență comună; între ele există și se dezvoltă relații de interacțiune, ceea ce le conferă caracterul unui tot unitar ca bază a independenței și suveranității naționale.

Calitatea oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari ai bunurilor create

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ realizînd poziția egală a tuturor membrilor societății asupra mijloacelor de producție le conferă acestora o triplă calitate: proprietari, producători și beneficiari uniți ai rezultatelor producției. În socialism, realizîndu-se posesiunea în comun a mijloacelor de producție, toți membrii societății sînt stăpîni mijloacelor de producție, ceea ce le incumbă dreptul și obligația de a participa la autoconducerea muncitorească, la întărirea autogestiuunii economico-financiare.

Calitatea de proprietari socialiști uniți face necesară participarea responsabilă și interesată a tuturor oamenilor muncii la conducerea și organizarea producției, la întărirea disciplinei muncii și la controlul realizării autodeciziilor și a sarcinilor ce le revin din planul național unic de dezvoltare economico-socială. Afirmarea membrilor societății în calitate de proprietari socialiști uniți are loc în cadrul instituționalizat al formelor de conducere colectivă a activității social-economice: adunările generale și consiliile oamenilor muncii, consiliile de control muncitorești și consiliile pe domenii din întreprinderi. Legislația actuală asigură creșterea substanțială a rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii.

Dacă toți membrii societății sînt proprietari, deci implicați în organizarea și conducerea producției, ei trebuie să se manifeste în același timp ca executanți ai deciziilor luate cu privire la gestionarea obiectului proprietății, ca producători care își însușesc și valorifică efectiv, printr-o activitate utilă, dreptul lor de proprietate. Calitatea de producători a membrilor societății socialiste se realizează prin unirea nemijlocită a forței de muncă cu mijloacele de producție în cadrul unităților socialiste. Forța de muncă în socialism încetează să mai fie o marfă. Producătorul-proprietar nu-și poate vinde lui însuși forța de muncă. Fiecare om al muncii este încadrat într-o activitate utilă societății în raport de pregătirea și aptitudinile sale și contribuie la producerea celor necesare bunei funcționări a vieții economico-sociale în conformitate cu diviziunea socială a muncii.

Rezultatele producției revin producătorilor-proprietari; membrii societății sînt beneficiarii uniți ai rezultatelor, a manifestării lor atît ca factori de decizie comună cît și de execuție a deciziilor. În calitatea lor de beneficiari colectivi ai rezultatelor producției, membrii societății socialiste hotărăsc atît în privința părții din producția socială care este destinată continuității procesului de producție, cît și a celei ce le revine în mod personal pentru satisfacerea nevoilor de trai. Fiecare beneficiază direct de o parte a producției sociale corespunzătoare aportului personal pe care și l-a adus la dezvoltarea producției sociale, la progresul economico-social al țării. Prin tripla calitate a membrilor societății socialiste se asigură o îmbinare armonioasă a intereselor generale cu cele colective și cele personale.

Dezvoltarea și perfecționarea proprietății

PROPRIETATEA socialistă cunoaște în mod necesar un proces complex de dezvoltare și perfecționare. Acest proces este determinat în primul rînd de interacțiunea dialectică a forțelor și relațiilor de producție. Forțele de producție cunoscînd o dinamică ascendentă și însemnate perfecționări calitative determină și schimbări în relațiile de producție, îndeosebi în esența acestora, în relațiile de proprietate. În al doilea rînd, perfecționarea proprietății socialiste este determinată de necesitatea rezolvării contradicțiilor ce apar în sistemul relațiilor de producție.

Procesul perfecționării proprietății socialiste în țara noastră se realizează prin politica realist științifică a Partidului Comunist Român. Programul P.C.R. subliniază în acest sens: „Pornind de la faptul că proprietatea socialistă constituie baza

orînduirii noastre noi, sursa propășirii materiale și spirituale a întregului popor, partidul va acționa ferm pentru consolidarea și dezvoltarea ei continuă.”

Perfecționarea proprietății socialiste vizează în unitatea lor atît perfecționarea obiectului proprietății, cît și perfecționarea relațiilor sociale ce se stabilesc între oameni în calitatea lor de proprietari socialiști uniți și se referă la ambele forme ale proprietății socialiste.

Dezvoltarea obiectului proprietății socialiste cunoaște aspecte cantitative și calitative, avînd la bază, în mod hotărîtor, acumulările din venitul național. Obiectul proprietății socialiste se dezvoltă prin construirea de noi obiective, dezvoltarea și modernizarea celor existente pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În 1982, România dispunea de o avuție națională concretizată în bunuri materiale de peste 3 400 miliarde lei, din care fondurile fixe însumează 2 100 miliarde lei, adică de peste 9 ori mai mult decît în 1950.

În privința perfecționării relațiilor sociale ce se stabilesc între membrii societății în calitatea lor de proprietari, accentul cade pe realizarea unor raporturi de colaborare cît mai depline în direcția obținerii unor rezultate economice superioare. Această preocupare se manifestă în cadrul fiecărei forme a proprietății socialiste și în raporturile dintre cele două forme de proprietate: a întregului popor și cooperatistă.

Perfecționarea relațiilor dintre proprietari, în cadrul proprietății întregului popor se manifestă prin creșterea rolului autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare. Fiecărui colectiv de oameni ai muncii îi revin drepturi și obligații sporite în valorificarea obiectului proprietății pe care-l gestionează.

Introducerea contractului-angajament între întreprindere și ministerul tutelar delimitează drepturile și obligațiile acestora în organizarea și conducerea producției, asigură o mai bună îmbinare a conducerii unitare, prin planul național unic, cu autonomia unităților. Participarea oamenilor muncii cu părți sociale la constituirea fondului de dezvoltare economică a unităților economice de staf mărește interesul pentru participarea responsabilă a acestora la buna gospodărire a patrimoniului unităților.

Perfecționarea proprietății cooperatiste presupune ca, în strînsă legătură cu creșterea participării și răspunderii membrilor cooperatori la buna valorificare a mijloacelor de care dispun, să crească și gradul de socializare a mijloacelor de producție și a muncii cooperativilor. În această direcție, un rol însemnat revine înființării din 1970 a asociațiilor intercooperatiste de producție ca formă superioară a proprietății cooperatiste.

În procesul dezvoltării și perfecționării proprietății socialiste un loc aparte îl ocupă relațiile de cooperare între cele două forme de proprietate. În acest scop, Plenara C.C. al P.C.R. din 1 februarie 1979 a hotărît înființarea consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Acestea includ: stațiunea pentru mecanizarea agriculturii, cooperativele agricole de producție, întreprinderile agricole de stat sau fermele acestora, asociațiile economice intercooperatiste și cele între cooperative și unități de stat sau ale cooperației de consum, instituțiile, stațiunile de cercetări și unitățile de învățămînt agricol, alte unități economice cu profil agricol. Unitățile componente ale Consiliului își păstrează autonomia gestionară.

Funcționarea Consiliilor unice agroindustriale reprezintă o modalitate de asigurare a conducerii și organizării unitare a agriculturii, de stimulare a progresului tehnic, de folosire integrală a potențialului economic existent în unitățile componente ale Consiliului. În același timp, are loc întărirea alianței clasei muncitoare cu celelalte pături de oameni ai muncii, se înfăptuiește apropierea treptată între cele două forme ale proprietății socialiste.

conf. dr. Viorica NICOLAU

INTREBĂRI :

- 1) În ce constă superioritatea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție ?
- 2) Care sînt, și în ce constau, formele proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție ?
- 3) Ce se înțelege prin Consiliul Unic agroindustrial și ce rol joacă el în perfecționarea proprietății socialiste în țara noastră ?

Aplicarea nediscriminatorie a tratamentului mai favorabil față de țările în curs de dezvoltare — cerință majoră a cooperării economice internaționale

IN VEDEREA FACILITĂRII accesului țărilor în curs de dezvoltare la piețele externe și creșterii ponderii lor în comerțul internațional, se impune aplicarea mai largă a tratamentului special, mai favorabil față de aceste țări, pe bază nediscriminatorie (îmbunătățirea sistemului generalizat pe preferințe, care prevede scutirea parțială sau completă de taxe vamale în țările dezvoltate a importului unei game largi de produse din țările în curs de dezvoltare, extinderea tratamentului preferențial în favoarea acestor țări în domeniul obstacolelor netarifare și a altor măsuri de politică comercială, admiterea efectivă din partea lor a reciprocității în negocierile comerciale internaționale etc.).

În ultimii ani se manifestă însă tendința unor țări occidentale de a aplica în mod unilateral, discreționar, un tratament diferențiat față de țările în curs de dezvoltare în funcție de nivelul dezvoltării lor economice pe baza așa-numitului concept al tratamentului „gradual”. Acest concept implică reducerea graduală, până la eliminare, a tratamentului special mai favorabil, în cazul țărilor în curs de dezvoltare mai avansate, precum și solicitarea asumării de obligații sporite de către aceste țări, în vederea alinierii politicilor economice față de ele la regulile general aplicabile în relațiile internaționale.

„Gradualizarea” în contextul sistemului generalizat de preferințe

ÎN VIRTUTEA conceptului tratamentului „gradual”, în domeniul Sistemului generalizat de preferințe țările occidentale tind să aplice țărilor în curs de dezvoltare mai avansate și mai competitive un regim mai puțin favorabil decât celorlalte țări în curs de dezvoltare. În cazul S.G.P., tratamentul „gradual” și-a găsit expresia în excluderea de la preferințe a unor produse pentru anumite țări beneficiare, acordarea unor țări în curs de dezvoltare a unei marje preferențiale mai reduse decât celorlalte țări în curs de dezvoltare, limitarea importurilor preferențiale din

unele țări beneficiare prin aplicarea de contingente sau plafoane bilaterale, sume maxime pe țări etc. Legislațiile țărilor donatoare de preferințe includ tot mai frecvent „clauze de revizuire” care urmăresc eliminarea de la preferințe a țărilor în curs de dezvoltare care sînt considerate competitive față de industriile naționale din țările donatoare de preferințe.

Măsurile de aplicare „graduală” a S.G.P. sînt contrare principiului nediscriminării, unul din elementele fundamentale ale S.G.P. convenit prin consens în cadrul UNCTAD în momentul în care s-a decis transpunerea în practică a preferințelor generalizate și reafirmat ulterior.

Se încearcă să se justifice aplicarea „gradualizării” în cadrul S.G.P. prin diferite argumente.

În primul rînd, se afirmă că „gradualizarea” ar evita prejudicierea producției naționale a țărilor donatoare de către importurile preferențiale din țările în curs de dezvoltare mai avansate, mai competitive. Or, dacă aceste importuri ar prejudicia în mod efectiv producția națională a donatorilor de preferințe, se pot aplica măsurile de salvagardare prevăzute în articolul XIX al G.A.T.T. și în acordurile bilaterale restabilindu-se, pe o perioadă determinată, taxele vamale aplicate pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate. Evident, în absența unui prejudiciu, adoptarea de măsuri de reducere sau suprimare a tratamentului preferențial este lipsită de orice temei.

În al doilea rînd, se avansează ideea că „gradualizarea” ar asigura o repartizare mai echitabilă a avantajelor S.G.P., sporind posibilitățile oferite țărilor cel mai puțin avansate prin preferințele vamale generalizate. Acest argument nu este însă fondat, intrucît repartizarea avantajelor depinde în mare măsură de capacitatea de producție și de export a beneficiarilor de preferințe. De aceea, refuzul tratamentului preferențial beneficiarilor preținși „competitivi” are puține șanse de a fi profitabil altor beneficiari, a căror capacitate de producție și de export este mai redusă. De altfel, secretariatul UNCTAD a stabilit că nu există nici un indiciu că avantajele decurgînd din S.G.P. care sînt retrase țărilor în curs de dezvoltare

mai avansate se transferă într-o formă sau alta asupra celorlalte țări beneficiare de preferințe. La sesiunea a XI-a a Comitetului special de preferințe, reprezentantul secretarului general al UNCTAD arăta în această privință: „măsurile de gradualizare, în multe cazuri, departe de a asigura o repartitie mai echitabilă între beneficiari mai numeroși, au avut drept scop și ca efect reducerea avantajelor S.G.P. pentru țările care erau în mod cert capabile să profite de sistem. Argumentul lărgirii avantajelor S.G.P. este mai degrabă o perdeă de fum destinată să dețină atenția de la adevărata rațiune de a fi a „gradualizării” (doc. TD/B/906, p. 2).

Repartizarea mai largă a avantajelor S.G.P. necesită adoptarea de măsuri în spirit constructiv vizînd, pe de o parte, extinderea preferințelor la produse al căror export prezintă un interes deosebit pentru țările cele mai puțin avansate (textile, articole din piele, produse agricole etc.)^{*)}, iar pe de altă parte, acordarea de asistență financiară și tehnică acestor țări în vederea sporirii și diversificării producției lor de export.

În al treilea rînd, în scopul justificării măsurilor de „gradualizare” în cadrul S.G.P. se invocă argumentul că relațiile țărilor dezvoltate cu țările în curs de dezvoltare mai avansate ar trebui să se bazeze pe concesiile comerciale reciproce. Unele țări occidentale intenționează să condiționeze menținerea în viitor a tratamentului preferențial de asumarea de către țările în curs de dezvoltare mai avansate de obligații pe bază de reciprocitate și promovează ideea angajării de negocieri privind acordarea de preferințe vamale la produsele neincluse în schemele actuale pe baza politicii de „gradualizare” în schimbul oferirii de către țările în curs de dezvoltare mai avansate de concesiile vamale, reducerii obstacolelor netarifare sau al luării de alte angajamente.

În această privință trebuie să amințim însă că S.G.P. se bazează pe nere-

^{*)} În 1980, din importurile pasibile de taxe vamale ale țărilor membre ale O.C.D.E. din țările în curs de dezvoltare în sumă de 114 miliarde dolari, numai 56 miliarde de dolari erau vizate de schemele de preferințe. Din cele 56 miliarde de dolari numai un sfert a beneficiat efectiv de preferințe ca urmare a restricțiilor pe care le comportă S.G.P.

ciprocitate, iar partea a IV-a a GATT și „clauza de abilitare“, convenită în cadrul „Rundeii Tokyo“, prevăd că țările dezvoltate nu așteaptă reciprocitate din partea țărilor în curs de dezvoltare, în sensul că nu li se vor cere contribuții care ar fi incompatibile cu nevoile lor în materie de dezvoltare, finanțe și comerț. Pretinderea unei reciprocități din partea țărilor în curs de dezvoltare mai avansate nu ține cont de aceste nevoi, care au sporit ca urmare a dificultăților cu care este confruntată economia mondială.

De altfel, solicitarea de concesiuni comerciale reciproce din partea țărilor în curs de dezvoltare nu este numai contrară principiului nereziprocității prevăzut de S.G.P. și de GATT, dar este și nefondată din punct de vedere economic. Reducerea obstacolelor în comerțul cu țările în curs de dezvoltare nu ar conduce la o sporire a importurilor lor, întrucât volumul total al acestora este limitat de disponibilitățile lor de devize. Acest lucru ar putea numai să modifice structura importurilor lor, în sensul creșterii ponderii importurilor neesențiale în detrimentul celor esențiale, ceea ce ar prejudicia eforturile lor de dezvoltare și, în final, capacitatea lor de a importa pe termen lung. În același timp nu poate fi ignorat faptul că, deși țările în curs de dezvoltare nu acordă în schimbul preferințelor vamale generalizate, o reciprocitate explicată, ele asigură însă, în fapt, o reciprocitate implicită în sensul că creșterea încasărilor lor din exporturi, grație acestor preferințe, permite sporirea importurilor lor din țările donatoare de preferințe.

În cazul în care „gradualizarea“ va continua să fie aplicată va rezulta o reducere substanțială a avantajelor S.G.P. pentru țările în curs de dezvoltare, ceea ce, desigur se va repercuta nefavorabil și asupra importurilor lor din țările dezvoltate, donatoare de preferințe.

Poziția țărilor în curs de dezvoltare față de conceptul tratamentului „gradual“

LA CONFERINȚA ministerială a Grupului celor 77 de la Arusha din februarie 1979, s-a respins conceptul tratamentului „gradual“, considerându-se că aplicarea acestui concept ar permite țărilor dezvoltate să facă o discriminare între țările în curs de dezvoltare într-un mod arbitrar și unilateral. Reprezentanții unor țări în curs de dezvoltare au subliniat că nu acceptă conceptul tratamentului „gradual“, întrucât acesta implică privarea țărilor în curs de dezvoltare mai avansate de tratamentul special, mai favorabil în relațiile economice internaționale. În același timp, se consideră că aplicarea tratamentului „gradual“ este de natură să divizeze Grupul celor 77 și să diminueze, în consecință, puterea sa de negociere.

De asemenea, în rezumatul președintelui reuniunii consultative a 44 de țări în curs de dezvoltare de la New Delhi din februarie 1982 se subliniază că ofensiva lansată de țările dezvoltate prin așa-numitele concepte ale „gradualizării“ și „reciprocității“ reprezintă o tendință extrem de negativă care trebuie să fie contracarată.

În cadrul sesiunilor recente ale Comitetului special UNCTAD pentru preferințe (sesiunea a X-a din mai 1981 și sesiunea a XI-a din mai 1982), Grupul celor 77 a calificat adoptarea de către unele țări donatoare de preferințe a noțiunii de „gradualizare“ drept una din practicile cele mai retrograde și îngrijorătoare, care este în contradicție cu principiile, politicile și obiectivele convenite ale S.G.P.

Acest grup a cerut să se elimine toate măsurile existente de „gradualizare“ în cadrul S.G.P. și ca țările donatoare de preferințe să se abțină de la aplicarea de noi măsuri de acest gen, care sînt incompatibile cu principiul convenit al aplicării nediscriminatorii a preferințelor generalizate. El a subliniat că, în realitate, „gradualizarea“ constituie o formă deghizată de protecționism, întrucât servește protejării sectoarelor naționale necompetitive în țările donatoare de preferințe și a furnizorilor din alte țări dezvoltate. Grupul celor 77 a arătat că țările donatoare de preferințe ar trebui ca, în locul politicii de „gradualizare“, să adopte măsuri pentru a absorbi importuri crescînde în cadrul S.G.P., procedînd la amenajări de structură în economia lor.

Țările în curs de dezvoltare au apreciat că recurgerea la măsuri de „gradualizare“ ar putea fi substituită printr-un mecanism comun de salvagardare în cazul perturbării piețelor țărilor donatoare de către importurile preferențiale, mecanism bazat pe criteriul economice obiective bine definite în ceea ce privește noțiunea de prejudiciu sau de dezorganizare a pieței și completat cu un dispozitiv de supraveghere multilaterală.

În „Platforma de la Buenos Aires“, documentul final al celei de-a V-a reuniuni ministeriale a Grupului celor 77 (Buenos Aires, 28.III — 9.IV. 1983), prezentat sesiunii a VI-a a UNCTAD (Belgrad, 6.VI — 2.VII. 1983), țările în curs de dezvoltare și-au reafirmat poziția lor privind necesitatea eliminării măsurilor discriminatorii, aplicate în virtutea principiului „gradualizării“. În acest document se subliniază cerința de a se da mai multă stabilitate și securitate S.G.P., de a se asigura caracterul său nediscriminatoriu, evitînd introducerea în sistem de măsuri discriminatorii ca cele care decurg din principiul „gradualizării“ sau din folosirea S.G.P. ca instrument de presiune politică și economică. De asemenea, se relevă cerința ca, înainte de modificarea schemelor lor de preferințe, țările donatoare să intre în consultare cu țările în curs de dezvoltare, potri-

vit prevederilor în acest sens ale „clauzei de abilitare“.

Este demn de remarcat că, în rezoluția 159 (VI) privind comerțul internațional, adoptate de sesiunea a VI-a a UNCTAD de la Belgrad, Grupul celor 77 a reușit să obțină reiterarea caracterului generalizat, nereziproc și nediscriminatoriu al S.G.P., precum și a obligativității consultărilor cu țările în curs de dezvoltare, în cazul modificării schemelor de preferințe.

România, promotoare a principiului nediscriminării

ÎN VIRTUTEA tratamentului „gradual“, România, ca și alte țări în curs de dezvoltare mai avansate, este supusă de către unele țări donatoare de preferințe la restricții discriminatorii în beneficierea de S.G.P. Astfel, C.E.E., Elveția, Norvegia și Suedia acordă țării noastre preferințe vamale generalizate pentru o gamă mai restrînsă de produse decît în cazul altor țări în curs de dezvoltare, iar, în plus, Elveția aplică față de România o marjă preferențială mai redusă decît pentru alți beneficiari de preferințe.

Alături de celelalte țări membre ale Grupului celor 77, România s-a pronunțat contra principiului tratamentului „gradual“, a aplicării sale unilaterale, arbitrare. Prezentînd poziția și propunerile țării noastre la sesiunea a VI-a a UNCTAD din însărcinarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, conducătorul delegației române la această sesiune a subliniat că „Se impune ca țările dezvoltate (...) să îmbunătățească sistemul generalizat de preferințe și să-l aplice în mod consecvent și nediscriminatoriu“. (Știința, 10 iunie 1983). De asemenea, la reuniunea ministerială a GATT (Geneva, 24—27 noiembrie 1982), șeful delegației române la această reuniune, a arătat în același spirit: „Trebuie încă subliniată necesitatea de a aplica mai larg tratamentul preferențial la toate țările în curs de dezvoltare, de a ameliora substanțial sistemul generalizat de preferințe. Dacă acest imperativ este acceptat, respectul principiului nediscriminării, al caracterului generalizat și nereziproc al concesiilor comerciale se impune de asemenea, ca și necesitatea de a evita măsurile de gradualizare și de diferențiere între țările în curs de dezvoltare în ce privește tratamentul loc comercial“ (doc. spec. (82) 113 din noiembrie 1982).

Renunțarea la aplicarea unilaterală și arbitrară a conceptului tratamentului „gradual“ în domeniul măsurilor de politică comercială constituie un imperativ important pentru sprijinirea mai activă a eforturilor tuturor țărilor în curs de dezvoltare, în vederea asigurării dezvoltării lor mai rapide, pentru relansarea economiei mondiale și înfăptuirea noii ordini economice mondiale.

Victor ALDEA

Priorități și orientări in dezvoltarea economică

ÎN CĂUTAREA UNOR ALTERNATIVE ENERGETICE NEPETROLIERE

UNUL din fenomenele majore ale ultimului deceniu îl reprezintă fără îndoială creșterea considerabilă a prețului petrolului (de peste 20 ori în dolari curenți, de 6 ori în dolari constanți). Ca urmare, pretutindeni în lume au fost luate o serie de măsuri de economisire a energiei, de creștere a eficienței consumului ca și de restructurare a acestuia, în scopul reducerii dependenței de petrol (cel mai adesea procurat din import).

Pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E., la care ne vom referi în continuare, consumul de energie pe unitatea de produs intern brut s-a redus între 1973 și 1982 cu circa 15%, iar consumul de petrol cu circa 29%. Ca efect al scăderii relative a consumului de energie, paralel cu dezvoltarea propriei baze energetice (producția de energie a țărilor amintite a crescut între 1973 și 1982 cu 375 milioane tone echivalent petrol, respectiv cu 21%), dependența țărilor O.C.D.E. de importul de petrol — măsurată prin ponderea importului net de petrol în totalul consumului de energie primară — s-a diminuat de la 38% în 1973 la circa 26% în 1982. Principalul sector consumator de energie îl reprezintă industria, căreia în 1981 îi revenea 37% din consumul final de energie (22% din cel de petrol și 44% din cel de energie electrică). Datorită pe de o parte noilor investiții, purtătoare de progres tehnic, iar pe de altă parte restructurărilor produse în industrie în favoarea unor ramuri cu o energointensivitate mai redusă (cum este în primul rând electronica), precum și reducerii producției în unele ramuri mari consumatoare de energie ca siderurgia, consumul de energie pe unitatea de producție industrială s-a redus, pe ansamblul O.C.D.E., cu circa 22% în intervalul 1973—1981. Această medie, care ascunde desigur anumite diferențe de la țară la țară, reflectă faptul că în vreme ce producția industrială a sporit pe ansamblul zonei cu 13%, consumul de energie pentru obținerea ei s-a diminuat cu 11% (iar cel de petrol chiar cu 20%).

Potrivit unui studiu al Agenției Internaționale pentru Energie a O.C.D.E., din care reproducem aceste date, există încă posibilități însemnate de sporire a eficienței consumului industrial de energie, ca și de restructurare în continuare a acestui consum. Valorificarea lor este considerată cu atât mai necesară cu cât consumul industrial de ener-

gie se estimează că va spori în medie cu 4,2% pe an în actualul deceniu, scontându-se pe o anumită înviorare a creșterii economiei. Studiul menționat apreciază ca posibilă reducerea cu 15—20% în actualul deceniu a consumului specific de energie în industrie, aplicându-se în cea mai mare parte tehnologii deja cunoscute. Până în anul 2000 reducerea s-ar putea ridica la 30%. Desigur este vorba de date de ansamblu, pentru că situația diferă de la o țară la alta, în funcție de nivelul de eficiență deja atins, de structura pe ramuri a industriei și de structura pe vîrste a capitalului fix, de tehnologiile folosite etc.

Un factor esențial de care depinde valorificarea potențialului amintit de economisire este considerată crearea unui climat favorabil investițiilor în mașini, utilaje și instalații moderne, care permit un consum mai redus de energie. Incertitudinea privind acest factor decurge în bună măsură din nesiguranța legată de evoluția viitoare a dobînzilor, al căror nivel ridicat a descurajat puternic în ultimii ani procesul investițional. În același timp, studiul O.C.D.E. relevă importanța pe care ar avea-o accentuarea interesului pentru siguranța în aprovizionarea cu energie mai curînd decît acela pentru avantajele pe termen scurt ale unui cost temporar mai redus al unei anumite surse de energie. Afirmarea are fără îndoială în vedere situația apărută în ultimul an, cînd datorită reducerii întrucîtva a prețului petrolului pe piața mondială, unor proiecte de valorificare a unor surse alternative de energie a început să li se acorde o atenție mai redusă. În orice caz, se arată în studiu, progresele viitoare pe linia creșterii eficienței energetice vor necesita mai mult timp și eforturi tehnice și financiare sporite.

Sub raportul structurii consumului, studiul relevă că, după ce a sporit de la 25% în 1960 la 43% în 1973, ponderea petrolului în consumul industrial de energie al țărilor O.C.D.E. a început să se diminueze, ajungînd la 38% în 1981. mai ales ca urmare a evoluțiilor de după 1979. Reflectînd orientarea generală spre surse mai sigure și în același timp mai ieftine de energie, ponderea petrolului în consumul industrial de energie se prognozează că va scădea în continuare, la 34% în 1990, cea a gazelor naturale se va reduce și ea de la

24% în 1981 la 20%, în vreme ce combustibilii solizi își vor majora participarea de la 20% la 25%. De altfel, în trei țări occidentale, și anume Canada, Japonia și Suedia, înlocuirea petrolului cu alte surse de energie constituie un obiectiv declarat al politicii energetice, urmărit cu consecvență prin programe speciale. Reprezentînd un element cheie al planului energetic național adoptat în Canada în 1980 și revizuit în 1982, programul de substituție a petrolului — beneficiind de asistența financiară a guvernului — urmărește reducerea la cel mult 10% a ponderii acestei surse de energie în consumul fiecăruia dintre sectoarele rezidențial, industrial și comercial. În Japonia a fost adoptată în 1980 o lege vizînd substituția petrolului cu alte surse de energie, atingerea cotelor stabilite pentru fiecare din acestea fiind stimulată prin avantaje fiscale și asistență financiară. În Suedia, programul de substituție a petrolului adoptat în 1981 își propune să asigure — de asemenea, cu sprijinul financiar al guvernului — reducerea cu o treime pînă în 1990 a importului de petrol al țării. Diverse măsuri pentru stimularea substituției petrolului cu surse alternative de energie au fost adoptate și în alte țări occidentale.

Așa cum previn experții citați al O.C.D.E., reducerea consumului specific de energie și fluctuațiile prețului petrolului din ultimul an nu trebuie interpretate drept un semn al depășirii dificultăților energetice. Anii '80 trebuie să rămînă o perioadă de tranziție pronunțată spre reducerea cererii de petrol, fără de care prognozată reducere — fie și ușoară — în viitor a importului de petrol al țărilor O.C.D.E. nu este de conceput. Obiectivul urmărit — se afirmă în studiu — îl reprezintă scăderea în continuare a ponderii petrolului ca sursă de producere a energiei electrice și termice pentru industrie și clădiri, astfel încît el să poată fi utilizat mai ales ca materie primă în petrochimie și carburant pentru autovehicule, domenii în care, cel puțin deocamdată, este mult mai greu de substituit. Generalizarea conștiinței acestei necesități în rîndul tuturor consumatorilor este considerată ea însăși un factor important de stimulare a utilizării raționale a energiei ca unul din imperatiile epocii noastre.

Dinu DRAGOMIRESCU

DIN PRESA STRĂINĂ

Necesitatea schimbării condițiilor de cooperare tehnică

UNUL din decalajele fundamentale ale epocii noastre este cel în domeniul tehnologic. Condițiile în care are loc în prezent transferul de tehnologie nu sînt de natură să ducă la reducerea acestor decalaje, ci la agravarea lor, scrie revista iugoslavă MEDUNARODNA POLITIKA într-un articol semnat de Ilija Janković, apărut în numărul 806/1983, din care reproducem largi extrase.

„Progresul unei societăți se realizează deseori în detrimentul alteia. O asemenea dezvoltare a lumii contemporane bazată pe inegalitate este în principal o consecință a nivelurilor diferite de dezvoltare și de concentrare a tehnicii, care constituie baza dezvoltării social-economice.

Toate țările, indiferent de nivelul de dezvoltare atins și de sistemul social-economic, tind să accelereze ritmul dezvoltării tehnicii în cadrul economiei lor naționale. Dar dezvoltarea tehnicii se află într-o asemenea dependență de resursele umane, materiale și financiare încît nici chiar țările cu cel mai înalt nivel de dezvoltare, inclusiv S.U.A., nu sînt capabile să dezvolte în toate domeniile tehnologii proprii. Ele se orientează mai degrabă spre crearea și exportul de tehnologii în funcție de interesele lor prioritare, de necesitățile și posibilitățile lor, precum și de opțiunile lor strategice, efectuînd în același timp importuri selective de tehnologii pe care apoi le dezvoltă.

Țările în curs de dezvoltare, din cauza împrejurărilor istorice și a diviziunii muncii stabilite în trecut, nu dispun în etapa actuală a dezvoltării lor de cadre și resursele financiare necesare pentru a dezvolta pe un front mai larg propria lor tehnică și tehnologie. De aceea, ele sînt nevoite să-și făurească bazele dezvoltării lor interne și să înfăptuiască restructurarea economiei lor slab dezvoltate prin transferul de tehnologie.

Există însă o serie de factori care îngreuiază și frînează acest proces. În primul rînd, concentrarea imensă a potențialului tehnico-științific în țările industriale dezvoltate¹⁾. Această enormă disproporție în dezvoltarea lumii contemporane duce la mărirea decalajului dintre nivelul tehnologic al țărilor industriale dezvoltate și cel al țărilor în curs de dezvoltare și la polarizarea în continuare a lumii, împiedicînd în ultimă instanță progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare. Actuala repartizare internațională a potențialului științific și tehnic exercită o puternică influență asupra formării focarelor de criză și a producerii dereglărilor în sistemul economiei mondiale, ceea ce se reflectă negativ nu numai asupra dezvoltării economiilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, ci și ale economiilor țărilor industriale dezvoltate.

Un alt factor îl constituie condițiile

defavorabile în care se desfășoară transferul de tehnologie, care prevede severe clauze restrictive, prețuri exorbitante pe care proprietarii tehnologiei din țările industriale dezvoltate le fixează și le impun beneficiarilor din țările în curs de dezvoltare. Astfel, țările în curs de dezvoltare sînt nevoite să plătească extrem de scump tocmai menținerea lor în stare de dependență.

Dacă în contractul privind transferul tehnologiei este inclusă fie și numai una din clauzele restrictive, aplicate frecvent, ca, de exemplu, obligația de a cumpăra de la furnizorul tehnologiei principalele materii prime, materiale și semifabricate, atunci fiecare țară în curs de dezvoltare care încheie asemenea contracte trebuie să plătească materialele respective de cîteva ori mai scump față de prețurile mondiale. În Columbia, asemenea cheltuieli suplimentare au depășit de șase ori costul

MEDUNARODNA POLITIKA

tehnologiei cumpărate. În Peru, industria farmaceutică a trebuit să plătească cu 20 pînă la 300% peste prețurile mondiale. În Mexic, aceleași cheltuieli ale industriei farmaceutice au depășit prețurile mondiale cu 40—1669% etc.

Potrivit estimărilor experților ONU, cheltuielile directe în valută ale țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie au reprezentat la finele deceniului al șaptelea în total un miliard și jumătate dolari, iar după încă un deceniu ele au ajuns la 9 miliarde dolari. În același timp, se consideră că cheltuielile indirecte sînt cu mult mai mari, deoarece în 1977 țările în curs de dezvoltare au plătit proprietarilor de brevete redevențe și consultații în sumă de 5,3 miliarde dolari. În aceste condiții, cheltuielile necesare pentru înfăptuirea obiectivelor ONU, respectiv ca în anul 2000 țărilor în curs de dezvoltare să le revină 25% din producția industrială mondială globală, sînt estimate la circa 2 000 miliarde dolari.

Plățile țărilor în curs de dezvoltare pentru brevete, know-how, utilizarea unor mărci de fabrică și asistența tehnică reprezintă circa 10 miliarde de dolari pe an. Dacă se adaugă la acestea și plățile indirecte la prețuri de monopol, profiturile pentru know-how etc., atunci suma totală a acestor cheltuieli reprezintă, după estimările UNCTAD, între 30 și 50 miliarde dolari. (...)

Instrumentele în vigoare și instituțiile de drept internațional, create de țările industriale dezvoltate pentru apărarea intereselor lor, între care în special sistemul internațional de proprietate industrială și sistemul internațional de brevete, precum și legislația națională a majorității țărilor în curs

de dezvoltare (ce încă nu este pusă de acord cu necesitățile și interesele proprii), toate acestea oferă țărilor dezvoltate baze juridice pentru menținerea mai departe într-o formă rafinată a unor relații în fond coloniale, și pentru dobîndirea unor poziții de monopol în economia națională a țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce împiedică dezvoltarea economică mai rapidă a acestora din urmă și afectează independența lor social-economică și politică.

În afară de acestea, închiderea pieței și alie măsuri protecționiste aplicate de țările industriale dezvoltate agravează și mai mult situația țărilor în curs de dezvoltare și influențează în mod negativ dinamica reproducției.

O influență nu mai puțin negativă asupra accelerării dezvoltării științei și tehnicii în țările în curs de dezvoltare o are și plecarea celor mai buni specialiști către țările dezvoltate.

În fine, la o serie de greutăți obiective cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare trebuie adăugate organizarea defectuoasă și lipsa de încredere în forțele proprii, ceea ce contribuie de asemenea la situația prezentată²⁾. Printre asemenea probleme serioase trebuie menționat și faptul că în aceste țări știința și tehnica nu sînt integrate în politica socială și economică în ansamblu (...)

Cercetările efectuate arată că în ultimii ani țările în curs de dezvoltare, au depus mari eforturi pentru crearea și întărirea infrastructurii tehnico-științifice proprii. (...) Totuși, în ciuda unor schimbări pozitive, în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare tehnologia nu a devenit încă un factor important al dezvoltării. (...)

Este incontestabil că situația politică, economică și financiară internațională în ansamblu se reflectă asupra stării negocierilor pe plan global, dar ea are influență și asupra altor aspecte ale activității internaționale în acest domeniu. (...)

De fapt — se arată în încheierea articolului — în lume se duce un război tehnic invizibil, al cărui ton îl dau în special cele mai mari puteri militare, care creează complexe de tehnologie militară, componente cheie ale strategiei lor globale, ceea ce absoarbe imense fonduri financiare și angajează un mare număr de cadre de cercetare științifică³⁾.

¹⁾ Potrivit datelor UNCTAD, 93% din savanții și cercetătorii științifici din lume locuiesc și muncesc în țările industrializate, iar unul număr de 6 țări industrializate (S.U.A., U.R.S.S., Japonia, Marea Britanie, R.F.G. și Franța) le revin 70% din savanții și cercetătorii științifici, precum și 86% din cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare, 98% din fondurile mondiale destinate cercetării-dezvoltării revin țărilor industriale dezvoltate, care alocă în acest scop circa 3% din produsul lor național brut.

²⁾ Țările în curs de dezvoltare dispun de 7% din oamenii de știință și cercetătorii lumii, dar în 90% din cazuri aceștia lucrează în afara sferei economice, în vreme ce în țările industrializate 80% din oamenii de știință și cercetători lucrează în sfera producției materiale. Restul de 10% din cercetătorii din țările în curs de dezvoltare sînt angajați mai ales în sucursalele din aceste țări ale corporațiilor transnaționale.

³⁾ Numai în anul 1981, cheltuielile militare au reprezentat circa 600 miliarde dolari, ceea ce este egal cu aproape întreaga datorie externă a țărilor în curs de dezvoltare; peste trei milioane de oameni de știință și ingineri lucrează în așa-numitul complex militar; peste 50% din fondurile totale alocate în lume pentru cercetare și dezvoltare sînt cheltuite pentru cercetări în scopuri militare.

Stabilizarea pieței tractoarelor

O PROGNOZĂ a firmei Massey Ferguson, citată de ziarul Financial Times, apreciază că în 1984 vânzările de tractoare se vor stabili în jurul nivelului de 600 mii unități anual, pe piețele țărilor nesocialiste, după șapte ani de declin, înainte de anul de vîrf 1976, cînd livrările s-au ridicat la 840 mii unități. În prezent, principalii producători occidentali lucrează cu numai 65% din capacitatea fabricilor, iar prețurile sînt cu 40% sub nivelurile de vîrf; sursa citată apreciază însă că nu se întrevăd noi raționalizări în această industrie în viitorul apropiat.

Vînzările pe piața vest-europeană, cea mai importantă pentru industria tractoarelor, s-au redus cu 5%, la 259 mii unități în 1983, în special ca urmare a reducerii cererii în Italia și Franța.

Trebuie avută în vedere însă o modificare structurală a cererii, și anume orientarea pe termen lung a importatorilor către tractoare de mare putere, fapt care explică parțial reducerea vînzărilor în unități fizice, fără a evidenția puterea sporită înmagazinată în tractoarele comercializate.

Pentru 1984 se așteap-

tă ca piața să fie dominată de incertitudinile determinate de menținerea ratelor ridicate la dobinzi, precum și de divergențele privind politica agricolă a Pieței comune. În ce privește S.U.A., se anticipează perspective mai bune pentru 1984, în condițiile în care prețurile la ce-

reale cresc, parcul de tractoare se află la un nivel scăzut și nu se întrevăd o restrîngere în continuare a suprafețelor destinate agriculturii. Există, de asemenea, indicii în legătură cu perspective îmbunătățite în ce privește disponibilitățile financiare ale unora din țările în curs de dezvoltare.

Comerțul cu gaze lichefiate

UN RAPORT britanic privind evoluția pieței mondiale a gazelor lichefiate apreciază că în anul 1984 producția va depăși cererea la acest combustibil. Ca atare, în următorii ani, respectiv pînă în 1986, există posibilitatea unei reduceri sensibile a prețului, în condițiile în care gazele lichefiate vor fi concurente puternic de naftă ca materie primă pentru obținerea etilenei în industria petrochimică. Un asemenea declin al prețului este de natură să favorizeze industria petrochimică japoneză și vest-europeană care folosește gaze lichefiate importate. Numai Japonia, de exemplu, importă anual 13 mil. t. gaze lichefiate, dintr-un total de 100 mil. t comercializate pe plan mondial. Statele Unite rămîn principalul producător (34 mil. t în 1982) și

consumator (circa 39 mil. t).

Totodată se anticipează o creștere netă a cererii de butan pentru rafinăriile chimice, preocupate de reducerea folosirii gazelor cu grad ridicat de toxicitate.

Potrivit raportului citat, situația pe termen lung va evolua în funcție de cererea de petrol și gaze care, la rîndul ei este legată de consumul de energie sensibil diminuat din considerente de economisire. Japonia va rămîne în continuare unul din principalii importatori. Printre exportatorii de perspectivă un loc important va reveni Algeriei. Studiul citat are în vedere un nivel de 1,9 mil. t gaze lichefiate exportate de Algeria în 1984 (la o producție de 4 mil. t), ca urmare a intrării în producție a noului complex de prelucrare de la Arzew.

Programe de dezvoltare

PERU: valorificarea resurselor hidroenergetice

ÎN PREZENT, Republica Peru este angajată într-un proces de transformare și diversificare a economiei pe baza valorificării la un nivel superior a resurselor naturale.

Industria producătoare de energie electrică este considerată un element prioritar pentru dezvoltarea economică a țării. Peru deține un potențial hidroenergetic bogat, estimat la 60 000—80 000 MW. În același timp, consumul anual de energie electrică pe locuitor este unul din cele mai scăzute din America Latină, și anume 590 kWh/locuitor, comparativ cu media de 1 100 kWh înregistrată pe ansamblul Americii Latine. Ca atare, numai 40% din populația țării beneficiază de energie electrică, ceea ce a făcut ca în ultimii ani să se întreprindă eforturi în vederea recuperării rămănișii în urmă, în principal prin valorificarea potențialului hidroenergetic.

Puterea instalată a centralelor țării se ridică, la nivelul anului 1982, la 3 314 MW, din care 1 119 MW în centrale hidroelectrice.

Pentru a ține pasul cu ritmul de creștere a cererii, pentru actualul deceniu se prevede majorarea puterii instalate într-un ritm mediu anual de 7—8%, astfel ca în 1990 puterea instalată să ajungă la 6 000 MW.

În cadrul programului energetic național se prevede intrarea în funcțiune pînă la sfîrșitul anului 1985 a centralelor hidroelectrice CARHUAQUERO, CHARCANI V și MACHU PICCHU. În anul 1982 au demarat lucrările de construcție la complexul hidroenergetic SHEQUE — Transvase del MANTARO, cel mai important proiect prevăzut pînă în 1990. În cadrul acestui complex se vor construi o serie de centrale hidroelectrice de capacitate medie și mare, printre care: SHEQUE I și II (cu o putere totală de 300 MW), CAHUA II (131 MW), SEQUE III (150 MW), SEQUE IV (150 MW), OLMOS (300 MW).

Alte proiecte prevăzute a se realiza pînă în 1990 se referă la construirea centralelor hidroelectrice Luluta (în cadrul proiectului MAJES), CAHUA II pe Rio Pativilca, YUNCAN—PAUCARTANBO în zona centrală a țării, EL CHORRO II pe Rio Santa. De asemenea, în nordul țării se prevede construirea a patru centrale hidroelectrice — GALLITO CIEGO, CULQUI, POESCHOS și CURUMUY — a căror realizare va contribui și la îmbunătățirea sistemului de irigații.

În ceea ce privește relațiile dintre România și Peru, acestea au înregistrat un curs continuu ascendent, fiind inițiate o serie de acțiuni de colaborare pe multiple planuri: economic, politic, diplomatic și cultural.

În ultimii ani, exporturile țării noastre în Peru au constatat din vagoane de marfă și de călători, autobuze, tractoare, C.K.D.-uri de mașini-unelte, îngrășăminte, medicamente, în timp ce importurile au fost reprezentate de făină de pește, concentrate neferoase, bumbac, conserve de pește.

Rodica-Maria RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 6—10 FEBRUARIE a.c., cursul dolarului S.U.A. a prezentat o evoluție contradictorie față de principalele valute occidentale. La începutul intervalului, după publicarea minutelor ședinței din decembrie 1983 a Comitetului pentru Operațiuni Open Market al Sistemului Federal de Rezerve al S.U.A., la care s-a hotărît să nu se procedeze la o relaxare a politicii de credit, precum și după anunțarea menținerii în anul 1984 a cotelor de creștere a masei monetare la nivelul celor preconizate pentru 1983, poziția dolarului a cunoscut o ușoară consolidare. Tendința s-a inversat în a doua parte a perioadei analizate, după prezentarea de către președintele Sistemului Federal de Rezerve a raportului anual în fața Congresului S.U.A., raport apreciat de majoritatea observatorilor ca pesimist. În condițiile conturării unor obiective contradictorii în ce privește cursul recomandat al politicii monetare în 1984 de către Sistemul Federal de Rezerve, pe de o parte, și Trezoreria S.U.A., pe de altă parte (aceasta din urmă susținînd necesitatea unei relaxări sensibile a dobinzilor interne).

Cursul lirei sterline față de dolar a oscilat într-o marjă relativ îngustă, între 1,4250 în ziua de referință de 3 februarie și 1,4150 dolari/liră la finele perioadei analizate (o depreciere cu circa 0,7 puncte procentuale). Poziția acestei valute a fost influențată temporar în sens pozitiv de estimările oficiale privind majorarea produsului intern brut al țării cu 3% în 1984, de publicarea datelor privind scăderea indicelui prețurilor de consum în luna ianuarie 1984 cu 0,1 puncte procentuale, după o creștere cu 0,3 puncte înregistrată în decembrie 1983.

Francul elvețian era cotelat la sfîrșitul perioadei analizate la 2,2325 franci/dolari (o depreciere a cursului cu peste 1,0 puncte procentuale în raport cu nivelul din ziua de referință). Evoluția a fost motivată în principal de transferarea de către numeroși operatori de devize a unor importante fonduri din franci elvețieni în alte valute, în principal în mărci vest-germane, pe măsura sporirii încrederii în perspectiva unei evoluții

comparativ mai favorabile a economiei R.F. Germania.

Marca vest-germană cota, la finele intervalului, la niveluri apropiate celor din ziua de referință (2,7475 mărci/dolar), fiind favorizată de aflusul tot mai important de capital spre economia R.F. Germania. Publicarea datelor privind reducerea portofoliului de comenzi al industriei vest-germane cu 1,0 puncte procentuale în decembrie 1983, după o creștere cu 2 puncte la acest indicator în luna precedentă, precum și cele privind majorarea costului vieții în această țară în luna ianuarie 1984, nu au afectat decît marginal poziția mărcii.

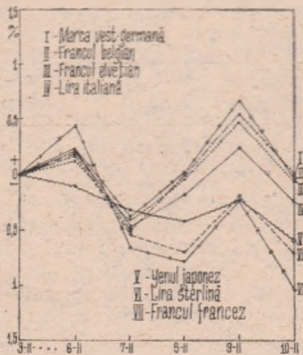
Celelalte valute din cadrul Sistemului Monetar (Vest-)European au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de curs în unități valută națională/dolar de la sfîrșitul perioadei comparativ cu cele din ziua de referință): francul francez 8,4550 (8,4400), francul belgian 56,35 (56,33), lira italiană 1 692 (1 688). În intervalul analizat, Banca Federală a R.F. Germania a intervenit pentru a susține francul belgian în cadrul S.M.E.

Poziția yenului japonez s-a deteriorat ușor (deprecierea de curs față de dolar fiind de circa 0,55 puncte procentuale, de la 233 yeni/dolar în ziua de referință la 234,35 yeni/dolar la 10 februarie a.c.).

Dobinzele la fondurile în principalele eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 3 și 10 februarie a.c.): eurodolari 9,9375 și 10,0625%, euromărci vest-germane 6,125 și 6,0625%, eurofranci elvețieni 3,8125 și 3,9375%.

Prețul aurului a fluctuat între 378 și 386 dolari/uncie, situîndu-se la cel de al doilea fixing de la Londra din ziua de 10 februarie a.c. la 377,65 dolari/uncie (383,10 dolari/uncie la ultimul fixing din săptămîna precedentă).

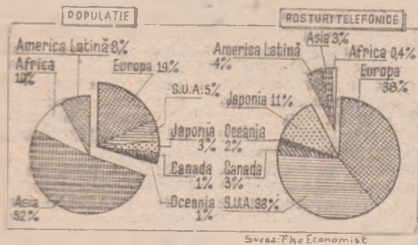
Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 6—10. II; bază: 3. II 84

Decalaje în domeniul telecomunicațiilor

REZULTATELE cercetărilor desfășurate de Uniunea Internațională pentru Telecomunicații de pe lângă Organizația Națiunilor Unite și de Banca Mondială conduc la concluzia că inegalitățile între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate în domeniul înzestrării cu mijloace de telecomunicații (țările în curs de dezvoltare dețin sub 10% din numărul total de posturi telefonice existente pe plan mondial) reprezintă una din problemele importante de natură social-economică, a cărei rezolvare presupune intensificarea ajutorului financiar internațional și rezolvarea unor probleme tehnologice. Între acestea figurează soluționarea unei dileme: unii specialiști susțin că tocmai pentru țările cel mai puțin utilizate, care nu dispun de rețele telefonice naționale, solu-

ția tehnică ar consta în utilizarea aparent paradoxală a tehnologiilor celor mai moderne, inclusiv apelul la sateliți de telecomunicații, de natură să compenseze lipsa unor rețele telefonice terestre. În timp ce alții pledează pentru soluții mixte, care au în vedere și utilizarea de echipamente clasice, mai ieftine și care ar permite cel puțin stabilirea de legături telefonice între zonele rurale și cele mai apropiate centre urbane.

Studiile întreprinse sub egida celor două organisme, semnalind și faptul că în unele țări în curs de dezvoltare rolul mijloacelor de telecomunicații la dispoziția populației este subestimat — fiind considerate uneori un lux, cu utilizare limitată mai ales la mediul urban și fără importanță economică deosebită — subliniază rezultatele unor cercetări realizate de exemplu în India și Sri Lanka, de natură să infirme rezervele menționate. Înzestrarea localităților rurale cu cel puțin un post telefonic se dovedește a fi, chiar numai prin simpla înălțurare a deplasărilor impuse de lipsa de mijloace de telecomunicații un factor economic de reală importanță în procesul de lichidare a subdezvoltării.

R. D. Germană: valorificarea combustibililor reziduali

ÎN PROCESUL de căutare a unor soluții alternative pentru consumul de țiței, utilizarea reziduurilor de la stațiile de preparare a cărbunelui, respectiv praful de lignit, reprezintă o sursă energetică ieftină, cu perspective favorabile. Având o granulație fină, praful de lignit poate fi transportat pneumatic, prin

conduțe, prezentând din acest punct de vedere avantaje specifice combustibilului lichid sau gazos. Tehnologiile dezvoltate deja cu mai mulți ani în urmă, utilizate numai în domenii restrinse, au fost perfecționate în ultimii ani, după creșterea prețului țițeiului. Un exemplu îl constituie utilizarea, la început experimentală, a prafului de lignit drept combustibil pentru fabrici de ciment cu procedeu uscat, în locul combustibililor uzuali: uleiul, gaz natural sau păcură. Rezultatele obținute, între care se remarcă posibilitatea de menținere constantă, prin reglajul debitului de praful de lignit, a temperaturii necesare procesului tehnologic (1400°C), deschid perspective favorabile utilizării acestui combustibil pe scară mai largă, în diferite sectoare ale economiei naționale.

Reducerea costurilor în energetică

STUDII comparative întreprinse în Marea Britanie privind structura costurilor producției de energie electrică prin utilizarea combustibililor convenționali și a unor surse neconvenționale, de exemplu prin aplicarea tehnologiilor de gazeificare a deșeurilor de lemn, pun în evidență avantajele pe care le prezintă aceste noi tehnologii, chiar în condițiile unor investiții inițiale și ale cheltuielilor de întreținere relativ ridicate. În ultimă instanță, costul unitar al energiei electrice produse utilizând combustibilul obținut prin gazeificare este considerabil mai redus decât în cazul folosirii exclusive a produselor petroliere. Structura comparativă a costurilor prezentată în tabel constituie o confirmare a concluziilor menționate.

Costuri de producție a energiei electrice (în cenți S.U.A./kWh)

	Generator electric acționat de motor diesel funcționând cu:	
	combustibil convențional	combustibil obținut prin gazeificare
Investiții	3,4	4,3
Întreținere	1,6	4,5
Costul combustibilului		
— diesel	16,0	3,2
— deșeuri de lemn	—	2,8
COSTUL TOTAL	21,0	14,8

Sursa: Financial Times

Studiul, care avertizează și asupra unor potențiale dezavantaje (afectarea resurselor forestiere, riscul creșterii prețurilor pentru lemn ca sursă energetică alternativă, un grad relativ mai ridicat de poluare), menționează că în prezent există țări în curs de dezvoltare care utilizează pe scară relativ extinsă acest procedeu, între care Brazilia și Filipine, experimentări și utilizare pe scară mai redusă fiind semnalate în-

tr-un număr mare de țări, inclusiv dezvoltate din punct de vedere economic.

Polonia: impulsionearea cooperării cu țările lumii a treia

ELABORAREA unei strategii de impulsioneare a relațiilor cu țările în curs de dezvoltare constituie în Polonia obiectul unui program guvernamental privind cooperarea economică și schimburile comerciale cu aceste țări până în anul 1990. În centrul preocupărilor se situează valorificarea reciproc avanta-joasă a posibilităților economiei poloneze, complementare în multe cazuri necesităților economice ale unor țări în curs de dezvoltare și găsirea unor căi concrete și eficiente prin care să fie depășite impedimente de natură economică, de exemplu posibilitățile reduse ale Poloniei de a efectua, în etapa actuală, livrări pe credit. Se intenționează, având în vedere potențialul productiv și tehnologic al Poloniei, dezvoltarea producției de bunuri de investiții pentru industria prelucrătoare și extractivă în care Polonia are deja tradiții (utilaje pentru extracția cărbunelui și sulfului, instalații pentru producția de zahăr și instalații chimice). Realizarea cu precădere a unor acțiuni de cooperare cu livrări în contrapartidă, participarea în întreprinderilor poloneze ca furnizori asociați sau subfurnizori al unor firme occidentale, precum și crearea de societăți mixte sînt considerate modalități apte să contracareze obstacolul menționat anterior, respectiv capacitatea temporar limitată a Poloniei de creditare a livrărilor spre țările în curs de dezvoltare.

Program de dezvoltare a electronicii

ÎN SPANIA a fost elaborat un program care prevede dezvoltarea rapidă a producției și exportului industriei electronice. În acest scop, până în 1985 vor fi alocate de la buget fonduri însumând 150 miliarde pesetas (aproximativ 1 miliard dolari) repartizate astfel: 20 miliarde pentru cercetare-dezvoltare, 40 miliarde investiții directe în producție, 50 miliarde pentru finanțarea exportului, 37 miliarde subvenții fiscale și financiare pentru celelalte industrii care achiziționează produse electronice de fabricație națională. Ca urmare a aplicării acestui program se așteaptă o creștere de circa 2,5 ori a volumului valoric al producției (la 532 miliarde pesetas în 1987) și o majorare rapidă a exportului de produse electronice (de la 43,5 miliarde pesetas în 1982 la 210 miliarde pesetas în 1987). Cea mai rapidă dezvoltare o va cunoaște, potrivit programului, sectorul de echipamente destinate informaticii, a cărei producție va crește de peste cinci ori, urmînd să reprezinte în 1987 40% din întreaga producție a industriei electronice. Producția de aparatură video, inexistentă deocamdată în Spania, va fi, de asemenea, rapid dezvoltată, în acest scop recurîndu-se și la măsuri indirecte de susținere, cum este majorarea taxei vamale la import de la 0,9% la 24%.

GLOSAR

Tranzacții cu aur [I]

DUPĂ nivelul record înregistrat în 1980, cind a atins 850 dolari unci, prețul aurului a prezentat o tendință pronunțată descendentă care s-a accentuat în mod deosebit în anul 1983. În fapt, prețul aurului a scăzut în cursul anului trecut cu circa 17%, ajungînd la un moment dat la cel mai jos nivel de referință din 1979 încoace. Cauzele principale ale slăbirii atracției pentru metalul galben sînt întărirea dolarului și dobînzile ridicate, care atrag deținătorii de fonduri mai mult spre plasamente valutare-financiare decît în metale prețioase. Cu toată această conjunctură defavorabilă aurul continuă să reprezinte un mijloc important și uzitat de plasament — atît privat cit și public — efectuat sub o diversitate de forme.

Metoda cea mai directă și, de fapt, tradițională de a investi în aur constă în cumpărarea de lingouri sau monede.

Lingoul este unitatea uzuală și de referință în tranzacțiile cu aur, avînd prețul estimat în unci sau grame de metal fin, ceea ce înseamnă minimum titlul 995/1 000 constatât prin poanson aplicat de o firmă recunoscută și înregistrată în listele piețelor internaționale. Deși referirea se face de regulă la lingouri de 12,5 kilograme, respectiv circa 400 unci, tranzacțiile se derulează și cu lingouri avînd o greutate de la 1 kilogram la 5 grame, precum și în lingouri a căror greutate este exprimată în tola (1 tola=11,66 grame).

În ce privește monedele, se face distincție între piesele cu valoare numismatică, negociate individual și destinate colecțiilor, și piesele curente, care chiar dacă au fost bătute cu peste un secol în urmă sînt disponibile în cantități importante și ca atare sînt comercializate potrivit uzanțelor bursii, la același preț pe unitate. Trebuie subliniat că cea mai mare parte a monedelor sînt cotate și ca atare negociate la un preț sensibil superior valorii lor în aur, prezentînd deci unagio.

Tezaurizatorii găsesc însă unele inconveniente la asemenea cumpărări directe, întrucît la fiecare tranzacție este necesară verificarea purității aurului pentru depistarea falsificărilor, iar transportul și stocarea ridică adesea problema și oricum presupun un anumit cost. Pentru evitarea acestor inconveniente au fost inițiate diferite alte forme de operațiuni care au cunoscut în ultimul timp o puternică dezvoltare. Este cazul certificatelor-aur, care reprezintă o anumită cantitate de metal păstrată în depozit, contra unui comision, de instituția bancară eminentă a titlului în cauză. Certificatul-aur este nominal sau la purtător și poate fi schimbat în orice moment în cantitatea de metal pe care o reprezintă. O altă metodă o constituie contul-aur, întemeiat pe principiul contului la vedere obișnuit în operațiunile bancare. Activele titularului, care trimite regulat ordinea de cumpărare și vînzare instituției bancare unde este deschis contul, sînt exprimate în grame aur sau unități de monedă aur, întregă operațiunea constituind de fapt o formă de depozit de aur la vedere. De-a lungul timpului au apărut și alte posibilități oferite tot de instituții bancare specializate în asemenea tranzacții, fiind de menționat conturi de depozit aur cu bonificarea de dobînzii în monede aur, precum și obligațiuni indexate asupra prețului metalului galben, o indexare ce se poate limita numai la capitalul investit sau asupra capitalului și a dobînzilor.

Aurul poate fi negociat pe piața la vedere, unde se vinde și cumpără la cursul zilei, cu condiția livrării imediate, prețul fiind format din jocul direct al cererii și ofertei.

Există de asemenea o plată la termen, unde se încheie contracte prevăzînd o cumpărare sau vînzare de aur, la un preț convenit, ce se va executa numai la o scadență stabilită.

Radu NEGREA

Indicatori sociali

Filip, Damsa, Fieni —

1) În numărul 6 din 10 februarie a.c. al revistei noastre am publicat date privind mortalitatea infantilă pe principalele zone geografice. Aceste date explică în bună măsură de ce speranța de viață la naștere este mult mai mică în țările în curs de dezvoltare (62,5 ani în America Latină, 48,6 ani în Africa)

decît în cele dezvoltate (71,9 ani în 1975—1980). Este un subiect asupra căruia vom reveni, răspunzînd astfel interesului Dv.

2) Reflectînd o mare diversitate de condiții economico-sociale, datele privind mortalitatea infantilă și durata medie de viață cunosoc o variație mult mai mare în rîndul țărilor în curs de dezvoltare decît în al celor dezvoltate.

De notat că, și pe plan intern, diferențele în ce privește mărimea acestor indicatori sînt mai pro-

nuțate în țările în curs de dezvoltare decît în cele dezvoltate, mult mai omogene sub acest aspect în India, de pildă, care este țara din lume în care se înregistrează cel mai mare număr de nașteri (25 milioane pe an), rata națională a mortalității infantile a fost estimată în a doua jumătate a deceniului trecut la 129 la mie. Pe teritoriul indian această rată variază însă între 47 la mie în statul Kerala și 168 la mie în Uttar Pradesh.

Un exemplu de alt gen de lipsă de omogenitate pe plan național îl oferă Republica Sud-Africană, a cărei rată a mortalității infantile era de 100,6 la mie în perioada 1975—1980 (18,4 la mie în rîndul populației albe, dar 115,5 la sută în rîndul populației negre majoritare, ca efect al condițiilor mult mai grele de viață ale acestei populații datorită politicii de apartheid a guvernului de la Pretoria).

Vîrsta utilajelor

Sorin Panait, Hațeg —
1) Nu dispunem de date comparabile privind vîrsta medie a parcului de mașini, utilaje și instalații în diversele țări ale lumii. 2) Date statistice oficiale, prezentate de revista *Wirtschaft und Produktivität*, relevă că în R. F. Germania, după o scădere spectaculoasă mai ales în cursul deceniului al șaptelea (de la 26,2 ani la 20,1 ani în 1970), vîrsta medie a utilajelor industriale a marcat după 1980 o traiectorie ușor ascendentă (de la 19,1 ani în 1980 la 19,2 ani în 1983), ca reflex al recesiunii și nivelului înalt al dobînzilor, care au frînat investițiile.

Agricultură

Gheorghe Soare, Ploiești — Acoperirea din producție proprie a necesarului din unele cereale și produse animale constituie într-adevăr de mai mulți ani obiectivul preocupării guvernelor mai multor țări desertice, deci cu condiții dintre cele mai puțin favorabile agriculturii, dar dispunînd de resurse financiare de pe urma exploatarea zăcămintelor de petrol de care dispun. Un exemplu îl oferă Arabia Saudită, care în jurul capitalei și regiunea de est a țării

speră să obțină o recoltă suficientă de griu pentru acoperirea cererii interne. În acest scop guvernul saudit garantează cultivatorilor de griu un preț de cinci ori mai mare decît cel mondial, acordîndu-le în același timp subvenții indirecte sub formă de mașini, îngrășăminte, semințe, insecticide și asistență tehnică. În 1981 recolta de griu a țării a fost de 400 000 t. Un alt sector în plin avînt este cel al creșterii păsărilor, ținînd seama că în Arabia Saudită se consumă anual 200 milioane de pui și 1 miliard de ouă, pentru al căror import se utilizează însemnate resurse valutare. Se constată și apariția unei tendințe de substituire a importului de lapte praf pe baza dezvoltării unor ferme de creștere intensivă a vacilor de lapte. Cea mai mare dintre ele este cea de la Al-Karj, din apropiere de Riad, care va dispune în 1985 de 25 000 de vaci.

Una din condițiile principale ale reducerii dependenței de importul de produse agroalimentare o constituie desigur, mai ales în aceste țări, asigurarea necesarului de apă al agriculturii. Pe lângă resursele obținute din foraje la mare adîncime și prin desalinizarea apei de mare și transportarea ei prin apeducte, a fost reevaluată propunerea de a se importa apă dulce pentru irigații, transportînd-o în petroliere care altminteri s-ar întoarce goale din porturile lor de destinație. Costul apei importate ar fi mai mic decît al celei obținute prin desalinizare. Operația ar presupune însă curățarea tehnică de reziduuri petroliere a cisternelor.

Lemn de foc

Doina Drăgoiescu, București — S-a afirmat nu o dată că pentru o serie de țări în curs de dezvoltare, cum sînt cele din zona Sahelului, criza energetică se manifestă și printr-o acută lipsă a lemnului de foc. În majoritatea țărilor din vestul continentului african, lemnul de foc acoperă peste 80% din totalul energiei consumate. Consumul de lemn de foc (estimat la circa 1 kg de lemn pe persoană și zi), deși insuficient în raport cu cererea, întrece în același timp cu mult capacitatea resurselor forestiere locale. În lumina acestor discrepanțe, relevă experții Băncii mondi-

ale în Raportul anual 1983 al acestei instituții, simpla accelerare a programului de reimpduriri nu este suficientă, impunîndu-se și recurgerea la surse comerciale de energie. În acest scop, cu sprijinul Băncii mondiale, mai multe țări din vestul Africii procedează la o inventariere atentă a resurselor subsolului în speranța de a găsi petrol, precum și a resurselor hidroenergetice.

2) Cercetările efectuate în diverse țări ale lumii nu au condus pînă acum la punerea la punct a unui automobil electric rentabil.

Fecunditate

Florina Moldoveanu, Drăgășani — 1) Pe plan mondial cel mai ridicat indice al fecundității exprimat prin numărul mediu de copii născuți de o femeie se înregistra la începutul deceniului nostru în Kenya și anume 8. Urmau în ordine descrescătoare Bahrein (7,6), Siria și Libia (7,3), Arabia Saudită și Jordania (7,2), Niger, Senegal și Oman (7,1) și Algeria (7). Media mondială era de 3,9, cea a țărilor în curs de dezvoltare de 4,5, iar cea a țărilor dezvoltate de 1,9. Printre țările dezvoltate cu cel mai scăzut indice al fecundității se numără în R.F.G. (1,42). Consecința unei asemenea situații o constituie diminuarea accentuată a numărului total al populației țării, potrivit unei prognoze guvernamentale publicate în săptămînalul *Die Zeit*, de la 56,8 milioane locuitori în 1983 la 52,1 milioane în anul 2000 și 38,3 milioane în anul 2030 (în ipoteza menținerii tendințelor actuale) paralel cu sporierea ponderii vîrstnicilor (de 65 ani și peste) în totalul populației de la 15,1% la 23,8% în același interval total de aproape jumătate de secol.

2) Potrivit celor mai recente date de care dispunem și anume cele în Raportul asupra dezvoltării în lume 1983, editat de Banca mondială, produsul național brut pe locuitor, în prețuri curente, era în medie în anul 1981 de 270 dolari pe ansamblul celor 34 de țări incluse de O.N.U. în grupa celor mai puțin dezvoltate state ale lumii, de 1 500 dolari în cazul celorlalte țări în curs de dezvoltare și de 11 120 dolari în cazul țărilor capitaliste dezvoltate.

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 7 din 17 februarie 1984

ECONOMIE NAȚIONALĂ

In spiritul orientărilor stabilite la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.

- Îndeplinirea integrală, la înalt nivel calitativ, a sarcinilor de plan (B. Pădure) 1
- Sporirea rolului sistemului financiar-bancar în funcționarea eficientă a mecanismului economic (Petre Gigea) 2
- O prioritate absolută în economie: încadrarea fermă în norme și reducerea accentuată a consumurilor energetice. Consumurile energetice, sub nivelul cotelor repartizate (Petre Fluture) 4
- Realizarea exemplară a sarcinilor de plan. Creșterea producției prin folosirea rațională a fondurilor fixe (V. Furnică) 6
- Piloni ai creșterii eficienței. Reducerea costurilor de producție — imperativ de mare actualitate (Gh. Șică) 8
- Dezvoltarea în profii teritorial a producției de lapte de vacă (Letiția Zahiu, Gh. Frățilă, Gh. N. Iosif) 10
- Dinamizarea activității de export. Programele de marketing în comercializarea eficientă a confecțiilor (Ștefan Mășu) 12
- Considerații privind conținutul și cuantificarea productivității muncii (II) (Barbu Gh. Petrescu) 14
- Cititorii au cuvîntul 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- O structură organizatorică adecvată valorificării superioare a potențialului de concepție (Dan N. Dobrescu, Gheorghe Petre) 17

TEORII ● IDEI

- Autoconducere și perfecționare în procesualitatea dezvoltării democrației socialiste (Dumitru Iacob) 19
- Școli ● curente ● economiști. Permanența ideii de unitate în gândirea economică din Transilvania (1848—1918) (IV) (Toader Ionescu, Iuliu Pinczês) 20

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție (Viorica Nicolau) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Aplicarea nediscriminatorie a tratamentului mai favorabil față de țările în curs de dezvoltare — cerință majoră a cooperării economice internaționale (Victor Aldea) 25
- În căutarea unor alternative energetice nepetroliere (Dinu Dragomirescu) 27
- Din presa străină. Necesitatea schimbării condițiilor de cooperare tehnică 28
- Tendințe — conjuncturi 29
- Mendorama 30
- Curier 31

IN SUPPLEMENT: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- The plan tasks fully achieved, at a high qualitative level (B. Pădure) 1
- Increasing the role of the financing-banking system to insure an efficient functioning of the economic mechanism (Petre Gigea) 2
- An absolute priority in economy: firm observance and drastic cutting out of the energy consumption. Energy consumption under the level of the allotted quotas (Petre Fluture) 4
- Output increase through rational use of the fixed assets (V. Furnică) 6
- Pillars of the efficiency increase. Production costs cutdown: a current imperative (Gh. Șică) 8
- Territorial development of the cow-milk production (Letiția Zahiu, Gh. Frățilă, Gh. N. Iosif) 10
- Making export activities more dynamic. Marketing programs used for an efficient trading of ready-made clothes (Ștefan Mășu) 12
- Some considerations on the content and quantification of the labour productivity (II) (Barbu Gh. Petrescu) 14
- Self-management and improvement in the process of developing the socialist democracy (Dumitru Iacob) 19
- Schools ● trends ● economists. The permanence of the idea of unity in the economic thought in Transylvania (1848—1918) (IV) (Toader Ionescu, Iuliu Pinczês) 20
- Undiscriminating use of a more favoured treatment towards developing countries: a major requirement of the international economic cooperation (Victor Aldea) 25
- Searching for a non-oil energy alternative (Dinu Dragomirescu) 27
- Excerpts from the foreign press. The imperative to change the conditions of technical cooperation 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Полное выполнение плановых заданий на высоком качественном уровне (B. Пăдуре) 1
- Повышение роли финансово-банковской системы в эффективном функционировании экономического механизма (Петре Гиджеа) 2
- Абсолютный приоритет в экономике: строгое соблюдение норм и усиленное снижение энергетических затрат. Расход энергии — ниже установленного уровня (Петре Флутуре) 4
- Примерное выполнение плановых заданий. Рост производства за счет рационального использования основных фондов (B. Фурника) 6
- Основа повышения эффективности. Снижение производственных затрат — требование большой актуальности (Г. Шика) 8
- Территориальное развитие производства молока (Летиция Захиу, Г. Фрăзилă, Г.Н. Иосиф) 10
- Интенсификация экспортной деятельности. Программы маркетинга в эффективном сбыте швейных изделий (Ștefan Mășu) 12
- Соображения относительно содержания и количественного измерения производительности труда (II) (Барбу Г. Петреску) 14
- Самоуправление и совершенствование в процессе развития социалистической демократии (Думитру Иacob) 19
- Школы. Течения. Экономисты. Постоянство идеи единства в экономическом мышлении в Трансильвании (1848—1918 гг.) (IV) (Тоадер Ионеску, Юлиу Пинчеш) 20
- Недискриминационное применение благоприятного отношения к развивающимся странам — важное требование международного экономического кооперирования (Виктор Алдея) 25
- В поиске энергетической альтернативы без нефти (Дину Драгомiresку) 27
- Иностранной печати. Необходимость изменения условий технического кооперирования 28

ABONAȚII-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurăm continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii postali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat postal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70 159 București, Bd. Magheru nr. 28—30, etaj 1, sectorul 1, Telefon 59 20 60. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

ELEGANȚĂ ȘI CALITATE

Din blănurile animalelor de crescătorie,, lucrători cu înaltă calificare creează adevărate... frumuseți vestimentare.

Haine, jachete, cape, etole, pălării din blană de nură, nutrie, vulpe albastră sau polară, în croială clasică sau modernă, se găsesc la vânzare în toate magazinele tip ROMARTA și în raioanele specializate din magazinele universale.

MĂRȚIȘOARE, MĂRȚIȘOARE ȘI DARURI PENTRU FIECARE. POFTIȚI, ALEGEȚI, CUMPĂRAȚI!

Pentru frumusețea celor ce vă sînt drage, pentru eleganța lor, puteți alege un mărțișor... vestimentar! Creații realizate după cele mai noi tendințe ale modei vă prezintă magazinele comerțului de stat: pardesie, taioare, blezere, fuste, pulovere, veste, pantofi, poșete, pălării, eșarfe, mănuși etc.

Nu aminați!

Cumpărați din timp darurile pe care le veți oferi de Mărțișor! Și, nu uitați, Mărțișorul vine, trece, dar cadoul... rămîne!

Lei 5
(inclusiv suplimentul)